

ФРАНСИС БРЕТ ХАРТ КЛАРЪНС

Превод от английски: Сидер Флорин, 1984

chitanka.info

ЧАСТ I

ГЛАВА I

Когато Кларънс Брант, председател на Дружество за землена собственост „Роблес“ и съпруг на богатата вдовица на Джон Пейтън, притежател на ранчото Роблес се смеси със зрителите излизащи от театъра „Космополитън“ в Сан Франциско, той бе приветствуван с обикновените усмихнати кимвания и поклони, които се дължаха на хубавата му външност и финансово благополучие. Но когато побърза под продължаващия все още зимен дъжд да се качи в чакащото го елегантно купе и заповяда: „У дома“, тези думи го поразиха със своеобразното си иронично значение. Домът му беше прекрасен, с богата обстановка и удобства, но той беше отишъл на театър, за да избегне неговата празнота и самотността си. Ала не защото жена му не беше там — той с болка съзнаваше, че временното ѝ отсъствие няма нищо общо с чувството му на бездомност. В театъра се беше поразвялял, но сега това тъпо, неясно и болезнено чувство на самотност, което нарастваше от ден на ден, го обзе с нова сила.

Той се облегна в купето и мрачно се замисли.

Беше се оженил едва преди една година, обаче още в захласа на медения месец тази жена, по-възрастна от него полусъзнателно се беше наложила и неусетно се бе върнала към предишното си положение на господарка. Отначало това полумайчинско покровителство, което нерядко се примесва и към обичта на по-млади жени, беше доста приятно и Кларънс, с бързото си, донякъде женствено разбиране на слабия пол, ѝ отстъпи, както силните често отстъпват поради самото съзнание за собственото си превъзходство. Но това е качество, което по-слабите обикновено не разбират и жената, веднъж вкусила равноправие в отношенията със съпруга си не само не се отказва лесно от него, но с поддържането му дори подлага на изпитание самата обич. Обичайното победоносно женско заключение: „Значи ти вече не ме обичаш“ в краткия семеен опит на Кларънс беше отишло още по-далече и бе стигнало до неразгадаемия връх: „Значи аз вече не те обичам!“, макар и изявено само с моментна острота в погледа и гласа. А към това се добавяше внезапен и неясен спомен, че

е виждал този поглед и чувал този глас в съпружеските пререкания, когато бе жив съдията Пейтън, и че сам той младият ѝ привърженик, ѝ беше съчувствувал. И все пак, колкото и да е странно, това го уязвяваше повече, отколкото другите ѝ, макар и редки завръщания към миналото — към старите подозрения от времето, когато бе младо протеже на съпруга ѝ и предполагаем кандидат на заварената и дъщеря Сузи. Благородните натури са по-склонни да прощават неправди, извършвани спрямо самите тях, отколкото някаква обща несправедливост. Капризната ѝ тирания над подчинените и слугите или някоя безразсъдна вражда спрямо съсед или приятел оскърбяваше изтънчените му чувства повече от погрешното ѝ мнение за самия него. Нито пък му идваше на ум, че това е нещо, което повечето жени рядко разбират или ако разбират, рядко го прощават.

Купето трополеше по каменната настилка или се търкаляше през калните локви на главните улици. Вестникарските и телеграфни агенции бяха още ярко осветени и около закачените последни новини се трупаха тълпи. Той знаеше, че тази вечер са дошли от Вашингтон съобщения за първите бурни отцепвания от Съюза^[1] и че градът беше изтръпнал от възбуда. Не идваше ли той сега от театъра, където известни незначителни намеци в пиесата бяха подхващани с одобрение или с шъткане от неизвестни дотогава поддръжници за нямо изумление на мнозинството от публиката, спокойно отдала се на печелене на пари и на личните си интереси? Не беше ли аплодирал, макар и донякъде пренебрежително хубавата артистка — другарката му от младежките дни Сузи, — която дръзко и съвсем неуместно беше развяла пред тях звездното американско знаме? Да! Той го знаеше, беше живял последните няколко седмици в до немай-къде наелектризирана атмосфера — и все пак то го беше засягало главно в личната му неприютност. Защото жена му беше южнячка, родена робовладелка и отцепница, чиито подчертани предразсъдъци против Севера бяха надминали дори и политиката на покойния ѝ съпруг. Отначало пикантността и дързостта на самоуверените ѝ приказки го забавляваха и той ги приемаше като част от характерните ѝ черти или като останал още младежки дух, който по-зрелият интелект винаги прощава. Никога не беше приемал политическите ѝ възгледи сериозно — пък и трябваше ли? С главичката ѝ на рамото си беше изслушвал екстравагантните ѝ диатриби срещу Севера. Беше ѝ прощавал

жестоките обвинения против неговата каста и неговите другари заради високомерните, но хубави устни, които ги изричаха. Ала когато се видя принуден да изслушва думите ѝ, повтаряни от нейните приятели и сродници, когато откри, че с привързаността си към себеподобните тя беше се приближила в това пререкание повече до тях, че се осланяше повече на техните сведения и разяснения, отколкото на неговите, беше прозрял истинското положение. Беше понасял намеците на брат ѝ, чието старо презрение заради детството му на храненик беше се изострило, след като сестра му се омъжи за него и което сега почти не скриваше. И все пак, макар да не беше променил политическите си убеждения и общественото си верую в тази неприязнена атмосфера, често се беше питал със старата си добросъвестност и характерно себеотрицание дали личните му политически възгледи не са само плод на отвращение от домашната му тирания и чуждото за него обкръжение.

Сред тези мрачни размишления купето рязко спря пред къщата му. Вратата тозчас се отвори от слуга, който сякаш го чакаше.

— Един човек ви чака в библиотеката, господарю — каза слугата, — и... — той се подвоуми и погледна към колата.

— Е? — нетърпеливо попита Кларънс.

— Той каза, господарю, да не отправяте колата.

— Така ли? И кой е той? — рязко попита Кларънс.

— Господин Хукър. Каза ми да ви кажа: Джим Хукър.

Мигновеното раздразнение на лицето на Кларънс се смени със замислено любопитство.

— Каза, че знаел, че вие сте на театър, и щял да ви почака, докато се върнете у дома — продължи слугата, като наблюдаваше разколебан лицето на господаря си. — Той не знае, че сте се върнали, господарю, и... и аз мога лесно да го отправя.

— Няма значение сега ще го видя и — добави Кларънс с лека усмивка — кажи колата да почака.

Въпреки това, когато се запъти към библиотеката, не беше в никой случай сигурен, че една среща със стария другар от детинство, когато бе под опеката на съдията Пейтън, би променила хода на неговите мисли, нито пък доскорошното мрачно настроение личеше по лицето му, когато влезе в стаята.

Господин Хукър очевидно разглеждаше елегантните мебели и луксозната обстановка с обичайната си неодобрителна завист. Кларънс беше намерил „на хляба мекото“. Че това е било така или иначе резултат на неговата „ловкост“ и че няма защо чак толкова „да се надува“, беше според типичния за Хукър начин на мислене също толкова ясно. Когато домакинят с усмивка се приближи и протегна ръка, усилията на господин Хукър да си придаде подходящ вид на разсеяност и презрително безразличие към обстановката на Кларънс, които трябваше да уязвят суетността му, завършиха с това, че се изтегна колкото можеше на стола си, с поглед забит в тавана. Но като си спомни изведнъж, че всъщност е дошъл да съобщи нещо на Кларънс, даде си сметка, че излегнатото му положение от театрална гледна точка не е уместно. Доколкото имаше сценичен опит, май никога не беше предавал известие по този начин. Той гузно се изправи.

— Много мило беше да ме почакаш — каза любезно Кларънс.

— Видях те в театъра — заговори безцеремонно Хукър, — третия ред на партера. Сузи каза, че си ти и че имала нещо да ти каже. Нещо, дето трябвало да го знаеш — продължи той донякъде със старата мистериозност в похватите си, която Кларънс си спомняше толкова добре. — Нали я видя нея, тя подлуди публиката с тоя номер със знамето, а? Тя разбира накъде духа вятърът, не можеш го отрече. Помни ми думата, Съюзът ще плати за всичките тия големи приказки на отцепниците! Ще видиш! — Той млъкна, огледа хубавата стая и добави загадъчно: — Може би по-добре, отколкото това.

Все още със спомена за привичната за Хукър склонност към мистериозното, Кларънс не обърна внимание на намека и каза с усмивка:

— Защо не доведе госпожа Хукър тук? Щях да се почувствувам поласкан от вниманието ѝ.

Господин Хукър се понамръщи на това очевидно лекомислено предложение.

— Никога не излиза след представление. Нервно изтощение. Оставих я в нашия апартамент на Пазарската улица. Можем да отидем там за десет минути. Затова казах да наредят колата да почака.

Кларънс се поколеба. Без да има ни най-малко желание да поднови познанството си със старата другарка в игрите и възлюбена, една среща с нея тази вечер някак смътно му предлагаше добре дошло

развлечение. Не се лъжеше и в сериозността на съобщението. Като си спомняше театралните наклонности на Сузи, беше напълно подготвен за някаква капризна, несериозна прищявка.

— Сигурен ли си, че няма да я безпокоим? — учтиво попита той.

— Сигурен съм.

Кларънс го поведе към колата. Ако господин Хукър беше очаквал, че ще се помъчи да отгатне през време на пътуването в какво се състои, съобщението на Сузи, той беше разочарован. Спътникът му не направи никакъв намек за това. Може би, смятайки цялата работа за нагласено театрално представление, Кларънс предпочиташе да почака Сузи, като по-добра артистка. Колата се търкаляше бързо по безлюдните сега улици и най-после по нареждане на господин Хукър, който беше се подал наполовина през прозореца, спря пред средна ръка ресторант, над все още осветените и запотени прозорци, на който имаше, както по всичко личеше, стаи под наем с отделен вход отстрани. Когато двамата се заизкачваха по стълбите, стана ясно, че господин Хукър надали се чувства по-свободен в ролята на домакин, отколкото преди малко като гост. Той огледа мрачно един слизащ надолу посетител, изсумтя доста високо на някакъв келнер в коридора и спря пред вратата, където върху наскоро оставена табла бяха струпани кости от полуизядено пиле, празна бутилка от шампанско, две почти пълни чаши и увехнал букет. В целия коридор се носеше странна смесена миризма на пари от кухнята, застоял тютюнев дим и пачули^[2]. Господин Хукър бутна с крак настрана таблата, нерешително отвори вратата, надзърна вътре и промърмори няколко неразбрани думи, след което веднага се чу шумолене на пола; тогава, с ръка все още на дръжката, той се обърна към Кларънс, дискретно спрял на прага, и с театрален жест широко отвори вратата и го покани да влезе.

— Тя е някъде из стаите — добави той и небрежно посочи с ръка една все още потрепваща врата. — Ей сега ще дойде.

Кларънс мълком се огледа. Оръфаните и загубили цвят мебели носеха белезите от великолепието на обществена приемна, използвана и съсипвана от наематели: на големия шарен килим имаше лекета; позлатеният фурнир на голямата маса в центъра бе олющен и отдолу проглеждаше грубата бяла дъска, което ѝ придаваше вид на театрален реквизит; сложените в позлатени рамки огледала по стените отразяваха всяка подробност на домашната обстановка или по-

свободно движение с открито безсрамие. Влажна мушама, шал и разгърнат вестник лежаха на блестящото някога канапе, на централната маса имаше пухче за пудра, чиния с плодове и някаква драма, а на бюфета с мраморен плот беше оставена всекидневната шапка на господин Хукър и от нея надзърташе мръсна якичка, явно току-що свалена от него, за да си сложи чиста. В цялата стая се смесваха прикритите белези на гримьорната с откритата показност на сцената, а дори и някои намеци за публика, с няколкото програми, пръснати по пода и столовете.

Вътрешната врата отново се отвори с леко театрално дръпване и Сузи, с натруфен пенъоар, влезе морно в стаята. Изглежда, не беше имала време да смени фустата си, защото прахът на сцената пролича по елегантния дантелен ръб, когато се отпусна на едно кресло и кръстоса хубавите си, обути с пантофки крака пред себе си. Лицето ѝ беше бледо и бледността му бе непредпазливо подсилена с пудра; като гледаше все още младите му очарователни очертания, Кларънс може би не съжаляваше, че прелестната розово-бяла кожа, която някога бе целувал, беше скрита от пудрата за събудилите се у него спомени. Все още имаше следи от момичето Сузи в тази хубава, но преждевременно повехнала артистка и той почувствува мигновено облекчение. Беше обичал младостта и свежестта ѝ, привлекли неговата младост и въображение — *не нея*. Въпреки това, когато тя го поздрави с малко подчертан тон, поглед и държане, той си спомни, че още като момиче бе артистка.

Нищо такова обаче не пролича в неговия глас и държане, когато учтиво ѝ благодари за случая да я види пак. И беше искрен, защото беше намерил очакваното развлечение; дори си даде сметка, че изпитва по-топло чувство към жена си, която я беше изместила.

— Казах на Джим, че трябва да те докара тук, дори да се наложи да те носи — каза Сузи, като плесна дланта си с ветрилото и погледна съпруга си. — Предполагам да се е сетил *защо*, макар че не му го казах... Аз не казвам на Джим *всичко*.

Тук Джим се изправи, погледна часовника си и рече „да отиде до дюкяна да си купи пури“. Ако действуваше по някакъв намек от страна на жена си, преструвката му бе толкова лоша, че Кларънс за първи път изпита неудобство. Но когато Хукър неловко и без всякаква показност

затвори вратата зад себе си, Кларънс с усмивка каза, че чакал да чуе съобщението от собствените й уста.

— Джим знае само каквото е чул отвън: приказките на хората, нали знаеш, а той чува много неща, може би повече отколкото *ти*. Точно това ме накара да узная истината. И не се успокоих, докато не я узнах. И мен не могат ме излъга, Кларънс... нали не се сърдиш, че те наричам Кларънс сега, като и двамата сме женени и всичко друго е свършило?... И не съм от тия, дето ще ги излъже някой от краварските околии... искам да кажа ранчото Роблес. Самата аз съм южнячка, от Мисури, но съм за Съюза на първо, последно и всякакво място и смятам, че не съм по-долу от никой мързелив, туткав, размахал камшик робовладелец или робовладелка... дали са със смесена кръв, сам господ знае, или нещо друго... или техните приятели и роднини, или мръсните полуиспански грандове и техните мелези, полунегри пеони^[3], които им се подмазват. Честна дума!

Кръвта на Кларънс веднага кипна, когато тя спомена ранчото Роблес, но по-нататък речта на Сузи твърде много напомняше старата й екстравагантност, за да го засегне сериозно. Само се улови в мисълта, колко е странно, че старата й раздражителност и невъздържаност от моминските дни й връщаха и розовите бузи, и блесналите очи, и каза с усмивка:

— Ти положително не си поискала Джим да, ме доведе тук, за да ми събщиш, че госпожа Лейтън... — той побърза да се поправи, когато в сините очи на Сузи блесна злобно пламъче, — че жена ми е южнячка и вероятно съчувствува на своята класа? Е, струва ми се, че не мога да й се сърдя за това повече, отколкото тя да ми се сърди, че съм северняк и съм за Съюза.

— И тя не ти се сърди? — подигравателно попита Сузи.

Кларънс леко се изчерви, но преди да може да отговори, артистката продължи:

— Не, тя предпочита да те използва!

— Струва ми се, че не те разбирам — рече студено Кларънс и се изправи.

— Не! Ти не я разбираш *нея*! — рязко отвърна Сузи. — Знаеш ли, Кларънс Брант, ти си прав: не съм те повикала тук, за да ти кажа това, което и ти, и всички знаят — че жена ти е южнячка. Не съм те повикала тук, за да ти кажа това, което всички подозират — че тя те

върти на пръста си. Но те повиках тука, за да ти кажа това, което никой не подозира, дори и ти самият... но което аз зная! А то е, че тя е *изменничка*... и нещо повече, *шпионка*! И че стига да кажа една дума или да изпратя тоя мой Джим да каже думата, и тя ще бъде измъкната от южняшкото си свърталище в ранчото Роблес и затворена във Форт Алкатраз още тая вечер!

Все още с поруменели закръглени бузи и очи, бляскащи като разцепени сапфири, тя скочи на крака, повдигна хубавите си рамене, стисна малките си ръце и белите си зъби и направи крачка към него. Дори и в позата ѝ нещо напомняше за своенравността от детството, макар и примесена с маниера на провинциалната артистка, която беше видял само преди един час на сцената. Дълбоко разтревожен от нейната заплаха, в усилията да скрие чувствата си, Кларънс беше готов на свой ред някак да я уязви. Той отстъпи назад, престори се, че я оглежда с критично възхищение (което беше само наполовина изкуствено), и промълви с усмивка:

— Много добре изиграно... но забрави знамето.

Тя не трепна. По-скоро прие сарказма му като поклон пред нейното изкуство и продължи с нарастваща прочувственост:

— Не, ти си тоя, който е забравил знамето... забравил своята родина, своя народ, мъжкото си достойнство... всичко, заради тая аристократична, закоравяла шпионка и изменница! Защото, докато ти стоиш тук, жена ти събира под своя покрив в Роблес глутница шпиони и предатели като самата нея... водачи на отцепниците и надутите им пияни „рицари“! Може да се усмихваш с високомерната си усмивка, но аз ти казвам, Кларънс Брант, че колкото и да си умен и учен, ти разбираш от това, което става около тебе, не повече от едно дете. Обаче другите разбират! Тази конспирация е известна на правителството, федералните служители са били уведомени; тука са изпратили генерал Съмнър^[4] и първото нещо, което той направи, бе да смени командването на форт Алкатраз и да даде пътя на южняшкия приятел на жена ти капитан Пинкни! Да, всичко е известно, освен едно, а то е *къде* и *как* се събира тая прекрасна банда! Това зная само аз и ти го казах!

— И предполагам — рече Кларънс с все същата усмивка — тези ценни сведения идват от твоя съпруг, стария ми приятел Джим Хукър?

— Не — остро отвърна тя, — те идват от Сенчо, един от собствените ти пеони, който е по-верен на теб и на старото ранчо, отколкото си бил някога *ти*. Той е видял какво става и дойде при мен, за да те предупредя!

— Но защо не направо при мен? — попита Кларънс с престорена недоверчивост.

— Питай го него! — отговори гневно Сузи. — Може да не е искал да говори на господаря против господарката. Може да е мислил, че сте още приятели. Може... — Тя се поколеба и каза с по-нисък глас и принудена усмивка: — може да ни е виждал заедно в онези времена.

— Напълно допустимо — забеляза спокойно Кларънс. — И заради онези стари времена, Сузи — продължи той с особена нежност, която не отговаряше на бледото му лице и неподвижен поглед, — ще забравя всичко, което каза току-що за мен и близките ми със старата си своенравност и несдържаност, които, както виждам, си запазила досега... с цялата си хубост.

Той взе шапката си от масата и мрачно я задържа в ръка.

Сузи се уплаши за миг от безстрастното му държане. Едно време беше се сблъсквала с него — беше смятала, че това е неговият твърдоглав „инат“, — но знаеше колко е безнадеждно да му се противопоставя. Въпреки това с женска настойчивост тя пак се нахвърли срещу него като срещу стена.

— Не ми вярваш! Добре, иди и се увери. Те са в Роблес сега. Ако хванеш дилижанса рано сутринта в Санта Клара, ще стигнеш преди да са се разотишли. Смейеш ли да го направиш?

— Каквото и да направя — отвърна той усмихнато, — винаги ще ти бъда благодарен, че си ми дала този случай да те видя пак такава, *каквато беше*. Извини ме пред съпруга си. Лека нощ.

— Кларънс!

Но той вече беше затворил вратата. Изражението му не се смекчи, нито се промени, когато погледна пак таблата с остатъците от вечеря пред вратата, изтъркания мръсен килим в коридора и келнера, който повлече крака край него. Като че ли възприемаше все тъй критично както и преди срещата й тях, и спарените миризми на коридора, и атмосферата на унило разложение, и загубилия блясък си разкош наоколо. Но ако жената, с която току-що се беше сбогувал, можеше да го види, щеше да предположи, че ни най-малко не й е

повярвал. Въпреки това той съзнаваше, че всичко, което вижда, е част от собственото му падение, защото беше повярвал на всяка дума, изречена от нея. През цялата ѝ невъздържаност, завист и отмъстителност той прозираше ядката на истината — че е бил измамен, но не от жена си, а от самия себе си! Беше подозирал всичко това и преди. Тъкмо то го бе тревожило, тъкмо него се бе мъчил да отблъсне, за да не загуби вратата си не в нея, а в своя идеал. Спомни си за писма, разменяни между нея и капитан Пинкни, писма, които открито беше изпращала на известни водачи на Юга; нервното и желание да остане в ранчото; подхвърлянията и многозначителните погледи на приятели, за които не искаше да мисли... както не искаше да мисли за съобщеното му от тази жена! Сузи не му беше казала нищо ново за съпругата му... а само истината за *самия него*! И разбулването беше дошло от хора, според преценката му, стоящи по-ниско от него и жена му. За един независим, горд, издигнал се със собствени сили човек това беше най-голям удар!

Със същия безизразен глас той каза на коларя да го закара вкъщи. Връщането му се видя безкрайно, макар и да не се беше помръднал в колата. Въпреки това, когато спря пред своята врата и погледна часовника си, откри, че беше отсъствувал само половин час. Само половин час! Когато влезе вътре, погледна се със същото безразличие в огледалото в хола, сякаш очакваше да види някаква външна, видима промяна за това време. Изпрати слугите да спят, влезе в гардеробната си стая, сложи си други дрехи, обу високи ботуши за езда, метна на рамената си серапе^[5], поспря за миг, извади от една кутия чифт малки пистолети „деринджър“, сложи ги в джобовете си и предпазливо слезе по стълбите. За първи път го обзе недоверие към собствените му слуги. Светлините бяха угасени. Той тихичко отвори вратата и се озова на улицата.

Бързо мина през няколко улици до обществената конюшня, съдържателят на която му беше познат. Първият му въпрос беше за Червенокожия — определен кон, вторият — за съдържателя. За щастие и двамата бяха там. Съдържателят не задаваше въпроси на клиенти като Кларънс. Конят, наполовина испанска порода, силен, раздразнителен, скоро беше оседлан. Когато Кларънс се качи, собственикът в изблик на общителност се обади:

— Видях ви в театъра тая вечер, господине.

— А! — рече Кларънс и спокойно хвана поводите.

— Много хитро го направи тая жена със знамето — опита се да подхване разговор съдържателят. После, обзет от внезапно съмнение в политическите възгледи на клиента, добави с пресилена усмивка: — Струва ми се, че това са само партийни разправии, няма никаква истинска опасност.

Но колкото и бързо да препускаше Кларънс, тези думи продължаваха да звучат в ушите му. Беше прозрял в думите на съдържателя — вероятно и той бе дочувал, че Кларънс Брант мекушаво съчувствува на убежденията на жена си, и не посмя да се изкаже открито. И Кларънс разбра страхливия намек, че „няма никаква истинска опасност“. Там е била голямата му грешка. Беше повярвал, че общото възбуждение е само временно избухване на партийни разногласия, които скоро ще стихнат. Даже и сега си даваше сметка, че се съмнява по-малко в ненакърнимостта на Съюза, отколкото на своето семейство. Това, което го прищпорваше да бърза, беше не преданост на родолюбец, а възмущение на оскърбен съпруг.

Знаеше, че ако стигне в Удвил до пет часа, ще успее да мине с ферибота през залива в Ембаркадеро и да хване дилижанса за Хубавите ливади, откъдето ще може да отиде до ранчото с кон. Понеже пощенската кола нямаше пряка връзка със Сан Франциско, вероятността да ги изненада беше по-голяма. Щом излезе от предградията, той принуди Червенокожия да се понесе буйно напред и се гмурна в дъждовния мрак. Пътят му беше познат. Известно време му бе приятно да усеща как вятърът и дъждът шибат при бързата езда приведените му глава и рамене — грубо чувство на съпротивителна сила — или да удавя насъбралата се възбуда, като прекосява наводнени дерета или се носи по подгизнали краища на ливади, докато най-сетне накара Червенокожия да смени бунтовното си буйство с равномерен, непрекъснат ход. Тогава вдигна глава и се изправи в седлото да мисли. Но напразно. Нямаше никакъв план, всичко щеше да зависи от положението; мисълта да предотврати всякакво действие на конспираторите, като предупреди или повика на помощ властите, му мина за миг през ума, но той също така мигновено я отхвърли. Движеше го само едно желание — да види със собствените си очи онова, за което разумът му подсказваше, че е вярно. Денят настъпваше през ситния дъжд и оловните облаци, когато той стигна пристана на

ферибота при Удвил, целият напръскан с кал и пяна от коня, от чийто врат и бутове потта се стичаше като размит сапун. При все това не беше съзнавал колко напрегнато се беше стремил към целта си, докато изведнъж не се почувствува потресен, като видя, че фериботът е заминал. За миг удивителното му самообладание го напусна; можеше само да се взира с празен поглед в сивия като олово залив, без мисъл и намерение. Но след миг видя в далечината завръщащата се лодка. Дали е загубил единствената си възможност? Хвърли поглед на часовника: беше дошъл по-бързо, отколкото си беше представял, все още имаше време. Той махна нетърпеливо на лодкаря, лодката — голяма корабна лодка с двама гребци — пълзеше отчайващо бавно. Най-последно гребците изведнъж скочиха на брега.

— Можеше да ви взема преди с другия пасажер. Ние тука не правим светкавични курсове с тоя ферибот.

Но Кларънс вече се бе овладял.

— Двадесет долара за още две гребла в тая лодка — каза той спокойно — и петдесет, ако ме прекарате навреме да хвана дилижанса надолу.

Лодкарят погледна Кларънс в очите.

— Я изтичай и събуди Джейк и Сам — каза той на другаря си, сетне по-отпуснато, като оглеждаше опръсканото от пътя облекло на клиента, додаде: — Трябва сумати пасажери да са изтървали лодката снощи. Вие сте вторият човек, който бърза по тоя път.

По всяко друго време това съвпадение би могло да учуди Кларънс. Но той само отвърна кратко:

— Ако не потеглим след десет минути, ще разбереш, че не съм вторият и пазарлъкът няма да важи.

Но в това време от колибата до навеса за лодката се зададоха двама мъже и сънливо се качиха на ферибота. Кларънс грабна още един чифт весла, които стояха опрени на навеса и ги хвърли на кърмата.

— Нямам нищо против да погребам и аз, да се пораздвижа — рече той невъзмутимо.

Лодкарят огледа пак уморения от път клиент и решителния му поглед със смесено чувство на одобрение и изненада. Той се забави за миг с вдигнати гребла, без да свали очи от Кларънс.

— То не ми влиза в работата, млади човече — заговори той подчертано, — но смятам да сте ме разбрали, когато ви казах, че токущо превозих отвъд друг човек.

— Разбрах — нетърпеливо отсече Кларънс.

— И въпреки това искате да вървите?

— Разбира се — отговори Кларънс със студен поглед и хвана греблата.

Лодкарят сви рамене, приведе се над своите гребла и лодката потегли. Другите гребяха силно и бързо. Жилавите ясенови лопати изскачаха от водата като стоманени, тежката лодка се движеше сякаш на скокове, докато се поотдалечиха от извиващото към брега течение и излязоха на спокойната, замъглена шир на залива. Кларънс не говореше, наведен над веслата; лодкарят и другарите му гребяха запъхтени също мълком; няколко стреснати патици изпърполиха пред тях, но пак кацнаха успокоени. След половин час те бяха на Ембаркадеро. Беше почти време. Очите на Кларънс неспокойно се визираха за първото появяване на пощенската кола иззад малкия нос, лодкарят също така неспокойно оглеждаше голата безлюдна улица на спящото още селище.

— Не го виждам никъде — каза той, отправил полуучуден, полулюбопитен поглед към самотния си пасажер.

— Не виждаш кого? — попита нехайно Кларънс, като му подаде уговорената плата.

— Другия, дето го прекарах, за да хване колата. Трябва да е продължил, без да чака. Имате късмет, млади човече!

— Не те разбирам — каза нетърпеливо Кларънс. — Какво общо има предишният ти пасажер с мен?

— Ами смятам, че вие знаете най-добре. Общо казано, той е от тия хора, дето други, които много бързат, нямат особено желание да срещнат... и по правило не бързат *подир* тях. Обикновено става наопаки.

— Какво искаш да кажеш? — попита Кларънс. — За кого говориш?

— За началника на полицията на Сан Франциско!

---

[1] Съюза — През време на Гражданската война (1861–1865) северните щати, борещи се против робовладелците. Б.пр. ↑

[2] Пачули — благоуханно растение от Източна Индия и парфюм, приготвен от това растение. Б.пр. ↑

[3] Пеон — земеделски работник, ратай, слуга. Б.пр. ↑

[4] Чарлс Съмнър — (1811–1874) — американски държавник, борец за освобождаването на негрите, участник в Гражданската война. Б.пр. ↑

[5] Серапе — мексиканско вълнено наметало. Б.кор.ел.изд. ↑

ГЛАВА II

Смехът, в който без да ще избухна Кларънс, бе тъй искрен и непресторен, че лодкарят се обърка, но най-после се присъедини позасрамено към него. Глупавата грешка да бъде взет за беглец от правосъдието освободи ума на Кларънс от острото напрежение, отвлече мислите му, и чак когато лодкарят си тръгна и той остана пак сам, стори му се, че това може да има нещо общо с него. Тогава в ума му се мярна тревожен спомен за заканата на Сузи, че в нейна власт било да затвори жена му във Форт Алкатраз. Дали вече беше успяла да предупреди градските власти и този човек? Но веднага си спомни, че каквато и да било мярка, последвала от такова предупреждение, можеше да бъде взета само от началника на полицията на Съединените щати, а не от щатски служител, и изостави тази мисъл.

Въпреки това, когато пощенската кола с недогорелите си фенери, мъждукащи в утринната светлина, излетя иззад завоя и тежко спря пред грубата барака, която служеше за пощенска станция, той загледа внимателно. Само един прозяващ се на вратата субект прие няколко писма и колет, но Кларънс явно бе *единственият* чакащ пътник. Всяка надежда, която може би бе хранил, че изпреварилият го мистериозен пасажер ще изникне от някое усамотено място в този миг, не се осъществи. Когато се качи в колата, той бързо огледа спътниците си и се увери, че непознатият не е между тях. Това бяха главно дребни търговци или земеделски стопани, един-двама златотърсачи и един очевидно испано-американец с по-добро положение и външност. Обстоятелството, че хора от тази класа обикновено предпочитаха да пътуват на кон и рядко се срещаха в обществените превозни средства, може би привлече вниманието му и двамата няколко пъти се спогледаха с взаимно любопитство. След малко Кларънс подхвърли една забележка на непознатия на испански, той отговори без запъване и учтиво, но на следващата спирка зададе въпрос на куриера с безпогрешен мисурийски изговор. Любопитството на Кларънс бе удовлетворено: изглежда, той беше от онези ранни американски

заселници, настанили се толкова отдавна в Южна Калифорния, че бяха приели езика, както и облеклото на испанците.

Разговорът се насочи към политическите новини от миналата вечер, или по-скоро звучеше като мързеливо продължение на някакво предишно, по-разгорещено разискване, и един от участниците, червенобрад златотърсач, от време на време изсумтяваше или начумерено изразяваше несъгласието си. На Кларънс направи впечатление, че мисуриецът само се забавляваше и слушаше и дори, ако се съдеше по искриците в очите, беше и подбудител на пререканието. Затова съвсем не се учуди, когато той се обърна към него с известна учтивост и рече:

— А какво е политическото настроение по *ваши*те места, господине?

Но Кларънс не беше разположен да го въвлечат и отговори почти рязко, че тъй като идва от Сан Франциско, те са вероятно осведомени по този въпрос не по-зле от него. Бързият и изпитателен поглед на непознатия го накара да съжалява за този отговор, но червенобрадият златотърсач, който като че все още се чувствуваше засегнат, се възползува от настъпилото мълчание. Той се плесна с огромните ръце по колената и се наведе далече напред, та можеше да се помисли чак, че мушва огненочервената си брада като главня в препирнята, и мрачно заговори:

— Е, аз мога да ви кажа *това*, господа. В тая работа няма да има значение кво й политическото настроение тук или там... няма да има значение кви са правата на щата и кви на федерацията... няма да има значение дали правителството има правото да уволнява собствените си войници, дето ония отцепници са обсадили във Форт Съмтър^[1] или няма... но щом първата пушка гръмне в знамето, тя ще скъса оковите на сетния проклет негър на юг от линията Мейсън и Диксън^[2]! Чувате ли ме? Аз крещя! И дали си викате конфедерати^[3] или юнионисти^[4], медноглави^[5] или поддръжници на мира, ще трябва да се оправяте с положението!

Един-двама души гневно се размърдаха на местата си, един пътник се хвана за люшкация се над него ремък и наполовина се вдигна, някакъв дрезгав глас започна „Това е проклето...“ и изведнъж всички се смълчаха. Очите им се устремиха към една невзрачна фигура на задната седалка. Това беше жена с дете на скута, загледала

се през прозореца с типичното за нейния пол пълно безразличие към политиката. Кларънс разбра грубото кавалерство на пътниците достатъчно добре, за да схване, че тази несъзнаваща положението си, но всесилна фигура вече неведнъж бе възпирала страстите на спореците. Те безсилно се отпуснаха на местата си и мърморенето им заглъхна в шума на колелата. Кларънс погледна мисуриец; той разглеждаше червенобрадия златотърсач със странно любопитство.

Дъждът бе спрял, но следобедните сенки вече се сгъстяваха, когато най-после стигнаха Хубавите ливади, където Кларънс възнамеряваше да вземе кон до ранчото. Обаче с изумление научи, че всички коне от конюшната били наети; но като си спомни, че някои от собствените му коне са на паша при един арендатор в Хубавите ливади и че сигурно ще има по-добър избор, запъти се натам. На излизане от двора на конюшната позна по гласа мисуриец, който си шепнеше нещо със съдържателя, но двамата се дръпнаха на сянка при приближаването му. Обзе го мъчноопределимо притеснение: той познаваше съдържателя, който като че ли познаваше мисуриец, и явното им нежелание да бъдат видени не беше без значение. Може би името му на съмнителен юнионист бе изпреварило идването му, но това не би обяснило държането им в една област толкова южняшка като Хубавите ливади. Загрижен от тази случка повече, отколкото искаше да си признае, когато най-после след известно забавяне се снабди с кон и се видя пак на седло, той се заоглежда за доскорошния си спътник. Но тука друго обстоятелство увеличи съмненията му: имаше един главен път, който водеше до Санта Инес, следващото градче и ранчото, и Кларънс нарочно пое по него, за да проследи мисуриец, но имаше и пряка пътека направо за ранчото, известна само на постоянните посетители. След няколко минути бързо препускане с мустанг много по-бърз от всичките коне на хотелската конюшня, той се убеди, че непознатият трябва да е тръгнал по пряката пътека. Но като пришпори коня си, сметна, че все пак ще го изпревари в ранчото, ако той отива там.

Докато се носеше по познатия път, по някаква чудновата прищявка на ума, вместо да мисли за целта си, той се унесе в спомени, за първия път, когато бе препускал тука в разцвета на младостта и надеждите си. Любимата, към която се беше устремил тогава, сега беше съпруга на друг; жената, която бе нейна настойница, сега беше

неговата съпруга. Когато младата девойка го изостави, сърцето му не се сви, но сега поради разкритото от нея той се изправяше пред раздяла със съпругата си. И това бе наградата за младежката му преданост и вяност! Горчив смях се отрони от устните му. Част от неговата все още младежка самоизмама беше, че се смяташе за по-умен и по-силен сега.

Беше вече съвсем тъмно, когато стигна горното поле, или първата тераса на ранчото. Виждаше белите стени на Касата, издигнали се неясно от зеленото море на ранните треви като призрак остров. Тъкмо тук пряката пътека се вливаше в главния път. Беше уверен, че никой не е могъл да го изпревари от Хубавите ливади, но беше вярно и това, че трябва да вземе предпазни мерки, да не бъде открит сам той. Кларънс слезе до една купчина върби, свали седлото и юздата, шибна коня с ласото през хълбоците и той се понесе към пасящите в далечината мустанги и се присъедини към тях. Тогава, като се придържаше към сянката на редица нискорасли дъбове, той заобиколи дългата по-малка тераса на Касата с намерението да влезе в къщата през старата градина и корала. Ситен дъжд, докарван от време на време от вятъра на дълги, мъгляви пелени, замрежваше всичко пред него и благоприятствуваше на замисъла му. Той стигна благополучно до ниската кирпичена стена на корала; като погледна през нея, въпреки тъмнината можа да различи, че доста коне бяха чужди, и дори разпозна един-два от местата край Санта Инес. Смътни очертания на кабриолети и екипажи изпълваха дългия навес до обора. В Касата наистина имаше гости — дотук Сузи бе права!

Въпреки това, докато се бавеше все още до стената на старата градина, за да се стъмни повече, нервната му трескавост се уталожи от нахлулите отново спомени за едно време. До старата решетка в стената имаше оставен отвор, зад който госпожа Пейтън беше стояла сутринта, когато беше помислил, че напуска ранчото завинаги; там я беше стиснал за първи път в прегръдките си и останал. Едно обръщане на главата, един миг колебание, един-единствен закопнял поглед бяха довели до този върховен момент. Сега той стои пак пред тази разрушена решетка, а неговата къща и земи, дори и името му се използват от безумна, конспирираща фанатичка; самият той се промъква като шпионин, за да се увери в безчестието си! С горчива усмивка той пак погледна градината. Няколко тъмночервени кастилски

рози се навеждаха напред и се люшкаха на вятъра с мокри листа. Точно там в първия ден на пристигането си беше целунал Сузи; уханието и цветът на розовата ѝ буза внезапно изпъкнаха в паметта му и го разтърсиха; той хвана един цвят, притегли го и пое аромата с дълъг дъх, от който му се зави свят и се облегна на стената. После пак се усмихна, но този път по-скоро злобно — в това, което смяташе за цинизъм, беше се събудил първият порив на отмъстителността!

Беше вече достатъчно тъмно, за да се реши да пресече пътя към входната врата и да заобиколи къщата. Първият, типичен за него подтик беше да влезе открито през предната порта, но сега го завладя ужасна съблазън да послуша и да погледа конспираторите незабелязан — жаждата на измамения човек да стане свидетел на собствения си позор. Знаеше, че една дума или жест, или обяснение, извинение, молба, или дори ужас от страна на жена му щяха да пресекат у него гнева и решителността. Това, че прекрасно познаваше къщата и че събралите се там се чувстваха в пълна безопасност, му даваше възможността от някоя тъмна площадка или галерия да участва в каквото и да е тайно съвещание, което можеше да се провежда във вътрешния двор — единственото място, удобно за такова многолюдно събиране. И той вече беше намислил как да влезе.

Стигнал задната стена на Касата, той тръгна предпазливо край обраслите ѝ с къпини основи, докато се озова пред дълъг, подобен на отвор на пещ прозорец, наполовина закрит от огромна пасифлора. Беше прозорецът на някогашния будоар на госпожа Пейтън, прозорецът, през който веднъж беше проникнал в къщата, когато бе заграбена от скватери^[6], прозорецът, от който Сузи беше давала знаци на своя любовник испанец, прозорецът, в решетките на който си беше счупил врата предполагаемият убиец на съдията Пейтън. Но тези спомени вече не го забавиха — настъпил беше моментът за действие. Той знаеше, че след трагедията будоарът беше опразнен и отбягван: слугите вярваха, че там витае духът на убиеца. С помощта на виещото се стъбло на пасифлората беше лесно да се влезе, вътрешният прозорец беше отворен. Шумоленето на сухите листа по голия под и пърпоренето на уплашена птица край главата му говореха за запустението и за източника на чуващите се оттук странни звуци. Вратата, която водеше към коридора, беше леко залостена, колкото да не трака от вятъра. Кларънс отмести резето с джобния си нож и

надзърна в тъмния коридор. Светлината, идваща изпод вратата вляво, и звукът на гласове го убедиха, че предположението му е било правилно и съвещанието се провеждаше на широките балкони около вътрешния двор. Знаеше, че една тясна галерия, закрыта с жалюзи, за да я пазят от слънцето, гледаше точно натам. Той успя да стигне до нея без да го забележат, за щастие тези жалюзи все още не бяха вдигнати и през тях, без сам той да се вижда, можеше да слуша и да вижда всичко, каквото ставаше долу.

Но дори и в този върховен момент първото нещо, което му направи впечатление, беше комичният почти контраст между вида на сборището и толкова важната му цел. Дали беше повлиян от стари момчешки представи за тайнствения и мрачен характер на конспирациите, не знаеше; но за миг почти се обърка от несериозния и празничен вид на заседаващите. На малки масички пред тях имаше кани и чаши, почти всички пиеха и пушеха. Бяха към петнадесет-двадесет мъже, някои от тях му бяха познати от другаде като южни политици, в неколцина, за свое изумление позна известни северни демократи. Там беше прочутият полковник Старботъл от Вирджиния, заел типично за него централно място. Наперен и млад наглед, с подобното си на маска безбрадо лице, сърдечен и важен в държането и обноските на човек на средна възраст, той единствен спазваше подходяща за случая известна тържественост, макар и малко театрална и превзета. С първия бърз поглед Кларънс не забеляза жена си и за миг усети облекчение, но тъкмо тогава полковник Старботъл се изправи и с подчертано любезен кавалерски маниер се обърна надясно и Кларънс видя, че тя седи към края на балкона, а до нея стои един мъж, в когото позна капитан Пинкни. Сърцето му се стегна от нахлулата към него кръв, но той остана спокоен и продължи да наблюдава.

Рядко се случвало — заговори полковник Старботъл, като постави дебели пръсти върху жабото на ризата си — едно движение като тяхното да бъде удостоено с личното присъствие на възвишен, вдъхновяващ и все пак нежен дух — една Бодисиа^[7]... наистина той би могъл да я нарече Жана д'Арк — в лицето на очарователната им домакиня госпожа Брант. Те били почетени не само с нейното общество и гостоприемство, но и с нейното дейно и пламенно сътрудничество в предстоящото им славно дело. Благодарение именно на нейната кореспонденция и настойчиво посредничество тази вечер

те щели да бъдат почетени с помощта и съвета на един от най-бележитите и силни лица в южната част на Калифорния, съдията Бизуингър от Лос Анжелос. Той нямал честта лично да познава този господин и вярвал, че не е далече от истината, когато казва, че всеки от присъстващите може само да съжалява за същото, но самото му имело надеждна опора. Той щял да отиде по-далече и да каже, че и самата госпожа Брант не се познавала с него лично, но благодарение на нейната пламенност, поетичност, изящество и дарба в кореспонденцията с този господин, те щели да бъдат почетени с неговото присъствие още тази вечер. Знаело се, че било получено съобщение за неговото тръгване и те могли да го очакват в Роблес всеки миг.

— Но какви доказателства имаме ние за съжденията на съдията Бизуингър? — обади се мързелив глас с южняшки акцент, когато полковник Старботъл завърши натруфената си реч. — Никой като че ли не го е виждал, не е ли рисковано да допуснем на нашето събрание човек, чиято самоличност никой не може да удостовери?

— Струва ми се, че само един глупак или някой любопитен дръвник-янки би се решил да си пъхне носа тука — отвърна му друг, — а пък ние сигурно ще знаем какво да го правим.

Обаче вниманието на Кларънс бе приковано към жена му и многозначителните думи минаха край ушите му, както и реториката на полковника. Изглеждаше много хубава и леко развълнувана, с горд блясък в очите, какъвто не беше виждал никога преди. Погълната от спора, тя сякаш обръщаше много малко внимание на капитан Пинкни и изведнъж се изправи.

— Господин Макнийл ще придружи съдията Бизуингър от хотела в Хубавите ливади дотук, ще поръчителствува за него и ще го представи — каза тя с ясен глас, в който звънна толкова добре познатата на Кларънс повелителност. — Съдията трябваше да дойде с пощенската кола от Мартинес в Хубавите ливади и можем да го чакаме в Роблес всеки момент.

— Няма ли тук човек с име, който да го представи? Нима трябва да го приемем по препоръката на обикновен търговец... И таз хубава!... Един кръчмар? — продължи с презрение същият глас.

— По препоръката на една дама, господин Брукс — обади се капитан Пинкни с лек жест към госпожа Брант, — която отговаря за

двамата.

Кларънс малко се стресна от гласа на жена си и от направеното от нея съобщение. Неговият спътник и довереник на Макнийл беше човекът, когото те очакваха! Ако го бяха познали, дали нямаше да предупредят събралите се за близостта му? Той стаи дъх, когато от външната порта на двора се чуха гласове. Госпожа Брант се изправи, в същия миг портата се отвори и вътре влезе един мъж. Беше наистина мисуриецът.

Той се обърна със старомодна учтивост към единствената жена, изправила се на балкона.

— Моята любезна кореспондентка, предполагам? Аз съм съдията Бизуингър. Вашият посредник Макнийл ме преведе през охраната ви на портата, но аз сметнах за неуместно да го въведа в това събрание на благородни господа без вашето изрично съгласие. Надявам се, че съм постъпил правилно.

Спокойното достойнство и самообладание, странната старомодна точност в изразите, подкрепена от мека вирджинска интонация, а повече от всичко друго някаква особена индивидуалност на самия човек произведоха истинска сензация и сякаш изведнъж придадоха на съборището внушителност, която му липсваше преди. За миг Кларънс забрави за себе си и собственото си оскърбление, обзет от възмущението, изпитано при това авторитетно попълнение в редиците на неприятелите му. Той видя очите на жена му да блестят от гордост за това завоевание и забеляза, че Пинкни хвърли тревожен поглед към новодошлия.

Непознатият изкачи няколкото стъпала до балкона и стисна ръката на госпожа Брант с голяма учтивост.

— Запознайте ме с вашите колеги, ясно и поотделно. Налага се в такъв момент човек да знае на кого поверява своя живот и чест, както и живота и честта на своята кауза.

Личеше, че това не беше само формална любезност от страна на новодошлия. Когато, воден от госпожа Брант, беше любезно запознаван с всекиго от присъстващите, той не само най-внимателно и грижливо изслушваше името и професията му, но се и взираше в него с ясен и изпитателен поглед, с който сякаш го фотографираше в паметта си. С две изключения. Той мина край изпъченото жабо на полковник Старботъл с точно отмерен почтителен поклон и каза:

— Славата на полковник Старботъл не изисква никакво представяне и обяснение.

Той спря пред капитан Пинкни и се позабави.

— Предполагам офицер от армията на Съединените щати, господине?

— Да.

— Възпитан, мисля, в Уест Пойнт^[8] от правителството, на което сте дали клетва за вяност?

— Да.

— Много добре, господине — каза гостът и се обърна.

— Вие забравихте един друг факт, господине — рече Пинкни с малко високомерен вид.

— Така ли? И кой е той?

— Че съм преди всичко родом от щата Южна Каролина!

От балкона се чуха полугласни възгласи на одобрение. Капитан Пинкни се усмихна и размени поглед с госпожа Брант, но новодошлият спокойно се върна на централната маса при полковник Старботъл.

— Аз съм не само неочакван делегат на това внушително събрание, господа — заговори той с тежест, — но съм и носител на може би също толкова неочаквани новини. Благодарение на положението ми в Южната област аз съм в притежание на официални съобщения, получени едва тази сутрин с бърза поща. Форт Съмтър е бил обсаден. Срещу знамето на Съединените щати, под което пристигнала помощ за обсадените, е било стреляно от щата Южна Каролина.

Събралите се избухнаха в почти истерични радостни и въодушевени възгласи, от които заехтяха здрачните като гробници коридори и ходове на Касата. Възглас след възглас се вдигаха до затворената с жалузи галерия и мъгливото небе отвъд. Мъжете се качваха върху масите и буйно размахваха ръце и сред това зашеметяващо буйство от звуци и движение Кларънс видя жена си, качила се на стол, с пламнали бузи и блестящи очи, да развява кърпа като някаква вдъхновена жрица. Само новодошлият, все още застанал до полковник Старботъл, оставаше неподвижен и безстрастен. После с повелителен жест изведнъж поиска тишина.

— Колкото и убедителна и единадушна да е тази демонстрация, господа — заговори той спокойно, — мой дълг е все пак да ви запитам

дали сте преценили сериозно значението на донесените от мен новини. Мой дълг е да ви кажа, че това означава гражданска война. Това означава въоръжено сблъскване между две части на могъща страна; това означава скъсване на приятелства, нарушаване на семейни връзки, разлъчване на бащи и синове, братя и сестри... дори може би разделяне на съпруг със съпруга!

— Това означава суверенитет на Юга... и скъсване на съглашението с долни търговци и аболиционисти — обади се капитан Пинкни.

— Ако тук има господа — продължи непознатият, без да обърне внимание на прекъсването, — които са дали дума този щат при тези извънредни обстоятелства да поддържа Юга, или са за създаването на Тихоокеанска република и подпомагат и симпатизират на тази идея, и чиито имена стоят в този списък — той вдигна листа хартия, който лежеше пред полковник Старботъл, — но които чувствуват сега, с оглед на сериозните новини, че трябва да обмислят въпроса позадълбочено, те са свободни да напуснат събранието, като дадат честната си дума на южни джентълмени да запазят тайната.

— Само това няма да го бъде — прекъсна го снажен кентъкиец, изправи се и се запъти надолу по стъпалата към вътрешния двор. — Аз ще застрелям първия страхопъзльо, който се опита да се измъкне сега.

Гръмнаха смях и одобрителни викове, но спокойният, безстрастен глас на непознатия ги накара да млъкнат.

— Ако от друга страна — невъзмутимо продължи той, — вие всички смятате, че тази новина по подходящ начин увенчава и освещава надеждите, желанията и намеренията на това събрание, ще ви моля да го потвърдите още веднъж с вашия подпис пред полковник Старботъл на тази маса.

Когато кентъкиецът се надигна, Кларънс напусна скривалището си; като видя сега развълнуваните заговорници да се устремяват към масата, не се двоуми повече. Той изтича по галерията до стълбите, които водеха към коридора зад балкона. Когато слезе бързо, той не само се озова в гърба на възбудената тълпа около масата, но дори бутна настрана едного от съзаклятниците, без да бъде забелязан. Жена му беше се изправила от стола си в края на балкона и вече се канеше да се запъти към масата. С поривисто движение той я хвана за китката и я натисна обратно на стола. Когато го позна, от устата ѝ се изтръгна вик,

но без да пуска китката ѝ той веднага застана между нея и смаяната тълпа. Настъпи миг на мълчание, след това се надигнаха викове „Шпионин!“ и „Хванете го!“, но над всичките се чу гласът на мисуриец, който им заповяда да отстъпят. Той се обърна към Кларънс и спокойно промълви:

— Лицето ви ми е познато, господине. Кой сте вие?

— Съпругът на тази жена и господарят на този дом — също така спокойно отвърна Кларънс, но с глас, който не можеше сам да познае.

— Дръпнете се настрана тогава, освен ако смятате, че опасността за нея може да запази вас! — възкликна кентъкиецът и многозначително извади револвера си.

Ала госпожа Брант скочи неочаквано на крака до Кларънс.

— Ние и двамата не сме страхливци, господин Брукс... макар той и да казва истината... и толкова по-срамно за мен... — добави тя и изгледа Кларънс с гневно презрение, — че той е *мой съпруг*!

— С каква цел сте дошли тука? — запита съдията Бизуингър, впил поглед в Кларънс.

— Аз ви дадох всички сведения, необходими да ви накарат като джентълмен незабавно да напуснете този дом... и това е моята цел — спокойно каза Кларънс. — Никакви други сведения няма да получите от мен, докато оскърбявате моя покрив с неканеното си присъствие. Това, което може да имам да ви кажа на вас и на всекиго от вас после... което може да реша да поискам от вас според собствените ви закони на честта — той заби поглед в очите на капитан Пинкни, — то е друг въпрос, който обикновено не се разисква пред дама.

— Извинете. Един миг... само един миг!

Беше гласът на полковник Старботъл и жабото на ризата му, закопчаният с едно копче син редингот с щръкнали ревери като разтварящи се листенца на цвете, и усмихнатото лице-маска на този господин се издигнаха над масата и с най-изискана учтивост се поклониха на Кларънс Брант и жена му.

— Това... ъ-ъ-ъ... унизително положение, в което се намираме, господа... като неволни свидетели на... ъ-ъ-ъ... това, което се надяваме да е само временно разногласие между очарователната ни домакиня и... ъ-ъ-ъ... господина, когото тя удостои с най-високата титла, изискваща нашето уважение... е прискърбно за всички ни и като че ли напълно оправдава желанието на този господин за лично

удовлетворение, което, сигурен съм, с удоволствие бихме му дали. Но това положение почива върху предположението, че събирането ни тук е имало чисто светски или празничен характер! Не е изключено — продължи полковникът със сладниково, замислено изражение, че видът на тези кани и чаши, и нектарът, поднесен ни от нашата подобна на Хеба^[9] домакиня — (той вдигна до устните си чаша уиски с вода и грациозно се поклони на госпожа Брант), — да са довели господина до такова заключение, но ако му подсказа, че събранието ни има делови или частен характер, струва ми се, че ще можем да отнесем въпроса за неканеното появяване в еднаква мяра до него и до нас. Ние можем дори да бъдем оправдани, с оглед на този частен характер, да го запитаме дали неговото... ъ-ъ-ъ... влизане в този дом... ъ-ъ-ъ... съвпада по време с появяването му между нас.

— Понеже входната ми врата е завзета от непознати лица — каза Кларънс по-скоро в отговор на внезапния презрителен поглед на жена си, отколкото на намека на полковник Старботъл, аз влязох в къщата през прозорец.

— Прозореца на моя будоар, където друг неканен гост си счупи врата — прекъсна го жена му с подигравателен смях.

— Където веднъж помогнах на тази дама да си възвърне владението на къщата, когато бе обсебена от друга група правонарушители, които нямаха нищо против да се наричат „плячкаджии“ и не претендираха да са джентълмени.

— Да не искате да намекнете, господине — заговори надменно полковник Старботъл, — че...

— Искам да намекна, господине — отвърна със спокойно презрение Кларънс, — че нито желая да зная, нито пък най-малко ме засяга целта, която ви е довела тук, и че когато напуснете къщата, ще отнесете със себе си незасегнати своите тайни и частните си дела без всякаква пречка от моя страна.

— Да не искате да кажете, господин Брант — обърна се към него съдията Бизуингър, като пресече с властен жест злобните викове на другарите си и заби остър поглед в очите на Кларънс, — че не споделяте политическите разбирания на съпругата си?

— Аз вече ви дадох сведенията, необходими, за да напуснете този дом, и това е всичко, което имате право да знаете — отговори Кларънс, скръстил ръце.

— Но аз мога да отговоря вместо него — заяви госпожа Брант с треперещ глас и презрително свити устни. — Ние имаме различни възгледи. Ние сме далече един от друг като двата полюса. Ние нямаме нищо общо, освен тази къща и неговото име.

— Но вие сте съпруг и съпруга, свързани ведно от свещен съюз.

— Съюз! — откликна госпожа Брант с горчив смях. — Да, съюза, който обвързва Южна Каролина с прекланящия се пред негрите Масачузетс. Съюза, който обединява белите и черните, благородния господин с търговеца, плантатора с белия бедняк — съюза на тия Съединени щати! Ами! Той е бил скъсан, можем да скъсаме и тоя!

Кларънс пребледня. Но преди да може да заговори, се чу бърз тропот пред портата и скочилият от коня вакеро развълнувано се втурна вътре. Той се обърна към госпожа Брант и припряно изрече:

— Майко божия! Касата е обкръжена от сбирщина мъже на коне и между тях един ей сега поиска да го пуснем тука в името на закона.

— Това е ваша работа! — извика Брукс и се хвърли яростно към Кларънс. — Вие сте ги довели тия с вас, но кълна се, те няма да ви спасят! — И щеше да се вкопчи в него, но го спря силната ръка на съдията Бизуингър. Въпреки това той продължи да се боричка да стигне Кларънс и да призовава другите: — Глупаци ли сте, та стоите там и го оставяте да тържествува! Не виждате ли какъв номер ни е изиграл подлият янки?

— Не е той — високомерно каза госпожа Брант. — Нямам причини да обичам него или приятелите му, но знаей, че той не лъже.

— Господа!... Господа!... — приканваше полковник Старботъл с лъчезарна и мазна умолителност. — Мога ли... ъ-ъ-ъ... да забележа, че всичко това е далече от въпроса? Нима ще се тревожим, че някаква неизвестна сбирщина, независимо откъде идва, иска да влезе тук в името на закона? Не виждам да има някой закон на щата Калифорния, който да сме нарушили. На всяка цена ги пуснете!

Отвориха портата. В двора влезе един набит мъж, както изглеждаше — невъоръжен и облечен като обикновен пътник, последван от пет-шест други, също така просто облечени мъже. Водачът се обърна към балкона:

— Аз съм началникът на полицията в Сан Франциско. Имам нареждане за задържането на полковник Кълпепър Старботъл, Джошуа Брукс, капитан Пинкни, Кларънс Брант и съпругата му и други,

обвинени в подбуждане към метеж и незаконни действия с цел да се смути мирът в щата Калифорния и отношенията му с федералното правителство — произнесе водачът със сух, официален тон.

Кларънс трепна. Въпреки монотонното му звучене, това беше гласът на червенобрадия пътник, който бе спорил в дилижанса. Но къде бяха биещите му на очи брада и коса? Неволно Кларънс погледна съдията Бизуингър; този господин спокойно гледаше влезлия с безстрастно лице, по което съвсем не личеше да го е познал.

— Но ние тука не попадаме под юрисдикцията на града Сан Франциско — заяви полковник Старботъл, като хвърли сладникава усмивка към съучастниците си. — Много... ъ-ъ-ъ... съжалявам, но трябва да ви осведомя, че не сте имали право да влезете тук, господине.

— Аз съм тук също с пълномощията на шериф — хладно отвърна началникът на полицията. — Ние не можехме да установим точно мястото на това събрание, макар и да знаехме за него. Тази сутрин аз положих служебна клетва пред съдията в Санта Инес, а тези господа тук са моят полицейски отряд.

Съзаклятниците се раздвижиха, сякаш за да се съпротивяват, но полковник Старботъл ги успокои със същия сладникав вид. Навел се леко напред, в поза на адвокат, с опрени на масата пръсти и жабо на ризата, което като че само се изду нагоре, той изрече с огорчение, но учтива отчетливост:

— С прискърбие трябва да установя, господине, че дори и това заявление е напълно несъстоятелно тук. Сам аз съм адвокат, както и моят приятел съдията Бизуингър... нали? Моля да ме извините!

Представителят на закона за миг се сепна и устреми поглед към съдията Бизуингър, който обаче несмутимо пишеше нещо на масата.

— Както съдията Бизуингър вероятно ще ви каже — продължи полковник Старботъл, — а като юрист той вероятно също ще се съгласи с мен, когато ви осведомя и за това, че понеже правителството на Съединените щати е пострадалата страна, този случай подлежи на разглеждане от федералните съдилища и единственият служител, когото ние можем да признаем, е федералният началник на полицията за областта. Като добавя, че началникът на полицията полковник Кракънторп е един от най-старите ми приятели и деен съмишленик на

Южните щати в настоящата борба, ще ви стане ясно, че всякакви стъпки в тази насока от негова страна са крайно невероятни.

Общият ромон на смях, облекчение и одобрение бе прекъснат от спокойния глас на съдията Бизуингър:

— Да видя пълномощното ви, господин шерифе.

Малко озадачен и смутен, шерифът се доближи и представи документите си, Съдията Бизуингър му ги върна.

— Полковник Старботъл е свършено прав в твърдението си, че единственият служител, когото това събрание може да признае, е федералният началник на полицията или негов пълномощник — спокойно заяви той. — Но полковник Старботъл не е прав в предположението си, че полковник Кракънторп все още изпълнява задълженията на този пост. Той е бил освободен от президента на Съединените щати и неговият заместник е бил назначен и е положил клетва рано тази сутрин пред федералния съдия. — Той замълча, сгъна листа, на който беше писал, и го подаде на шерифа. — А това — продължи той със същия равен глас — ви прави негов пълномощник и ще ви даде възможност да изпълните задачата, с която сте дошли тук.

— Какво, по дяволите, значи това, господине? Кой сте вие? — сащиса се полковник Старботъл.

— Аз съм новият началник на полицията на Съединените щати за областта Южна Калифорния.

---

[1] Форт Съмтър — Форт в пристанище Чарлстън (Южна Каролина), завзет от конфедератите на 14 април 1861 г., с което започва Гражданската война. Б.пр. ↑

[2] Линията Мейсън и Диксън — Границата между Севера и Юга на САЩ в началото на Гражданската война. Б.пр. ↑

[3] Юнионист или аболиционист — привърженик на Севера против робовладелците. Б.пр. ↑

[4] Конфедерат — Поддръжник на единадесетте южни щата (Конфедерацията). Б.пр. ↑

[5] Медноглав — Северняк, поддръжник на Юга. Б.пр. ↑

[6] Скватер — Човек, който се заселва без право в чужд необитаем имот. Б.пр. ↑

[7] Бодисиа (62 г. от н.е.) — Британска кралица, победена от римляните, която се отровила. Б.пр. ↑

[8] Уест Пойнт — Американска военна академия, основана през 1802 г. Б.пр. ↑

[9] Хеба — В гръцката митология богиня на младостта, чашницата на Олимп. Б.пр. ↑

ГЛАВА III

Колкото изненадан и поразен да беше Кларънс от това откритие, странный начин, по който то бе прието от съзаклятниците, му се видя не по-малко поразителен. Беше прекрачил напред, понеже се опасяваше самоувереният и издал сам себе си шпионин да не стане жертва на разярените си жертви. Но за негово учудване ударът като че беше променил държането и им бе придал достойнство, каквото им бе липсвало. Възбудимостта, раздразнителността и безогледността, характерни за тях дотогава, бяха изчезнали. Шерифът и неговият отряд, пристъпили напред да защитят новооткрития си началник, не срещнаха никаква съпротива. Сякаш по общо съгласие всички се бяха отдръпнали от съдията Бизуингър и бяха оставили свободно място около него; гледаха заобиколилите го полицаи с мрачно, презрително мълчание. Наруши го само полковник Старботъл:

— Вашият дълг ви повелява, господине, да положите всички усилия да ни заведете при федералния съдия на областта... освен ако вашият господар е нарушил конституцията дотолкова, че да го освободи и него.

— Прекрасно ви разбирам — отговори съдията Бизуингър с непроменено хладнокръвие, — а понеже вие знаете, че съдията Уилсън за съжаление не може да бъде освободен, освен по установения начин, тоест обвинение в държавна измяна, предполагам, че можете да разчитате на разположението му към политиката на Юга и на помощта му. С това аз нямам нищо общо — ще съм изпълнил дълга си, когато моят пълномощник ви изправи пред него и аз изложа обстоятелствата на задържането ви.

— Поздравявам ви, господине — каза капитан Пинкни с ироничен поклон, — с незабавната награда, която сте получили за измяната на Юга, както и за незабавно възприетата от вас своеобразна тактика на вашите приятели по отношение на влизането ви в този дом.

— Съжалявам, че не мога да поздравя вас, господине — отговори невъзмутимо съдията Бизуингър, — за това, че сте престъпили клетвата си на правителството, което ви е възпитавало и хранило, и ви

е дало еполетите, които вие опозорихте. Нито ще говоря за „измяна“ с човек, който е накърнил не само доверието на родината си, но и семейната чест на свой приятел. Именно поради това ще се въздържа да приложат мерките на тази заповед, доколкото те засягат господаря и господарката на този дом. Аз се уверих, че господин Брант е бил в неведение за това, което се вършеше тука, както и за това, че жена му е била само глупава жертва на един двоен изменник.

— Млъкнете!

Тази дума се изтръгна едновременно от устата на Кларънс и капитан Пинкни. Те стояха, впили очи един в друг — първият пребледнял, вторият с пламнало лице, — докато госпожа Брант, изглежда, не схванала значението на еднородния им възглас, се обърна към съдията Бизуингър, самозабравила се от сподавяната досега ярост и обида:

— Запазете милостта си за своя събрат шпионин — тя презрително посочи мъжа си, — аз ще отида с тези господа!

— Няма да отидеш — тихо рече Кларънс, — докато не си поговориш с теб насаме. — И здраво я стисна за китката.

Шерифът и задържаните от него бавно се заточиха от двора, като заговорниците на минаване учтиво се покланяха на госпожа Брант, но се извързваха с презрително мълчание от съдията Бизуингър. Съдията ги последва до портата, но там спря. Обърна се към госпожа Брант, която все още се опитваше да се освободи от съпруга си:

— И да съм изпитвал някакви угризения, че ви заблудих, като приех поканата ви да дойда тук, аз се освободих от тях, щом влязох в този дом. И сега вярвам — добави той, като се обърна строго към Кларънс, — че ви оставям тук като негов господар!

Когато портата се затвори подире му, Кларънс я заключи. Жена му гневно се обърна към него, но той спокойно и каза:

— Нямам намерение да ограничавам свободата ти, щом завършим разговора, но дотогава няма да ти позволя да ме прекъсваш.

Тя се отпусна с пренебрежение на стола си, склони ръце на скута с полупрезрително примирение и заби поглед в кръстосаните си дълги и стройни крака. Дори в тази поза имаше нещо от старото и очарование, което обаче сега дълбоко го засегна.

— Няма да ти кажа нищо по отношение на това, което току-що стана в този дом, с единствената забележка, че докато аз, макар и само

формално оставам негов господар, то няма да се повтори. При все че няма да се опитвам повече да повлияя или да сдържам политическите ти симпатии, няма да ти позволя да ги проявяваш там, където би могло да се сметне, че го вършиш с мое съгласие. Но няма да ограничавам свободата ти дотолкова, че си свободна да се присъединиш отново към политическите си съмишленици, щом го пожелаеш, обаче на собствена отговорност. Ала първо трябва да чуя от собствената ти уста дали симпатиите ти са чисто политически... или прикриват нещо друго?

Тя се изчервяваше и пребледняваше, макар все още да запазваше презрителното си държане, докато той говореше, но без съмнение, нямаше нищо престорено в лекото ѝ учудване при заключителните му думи.

— Не те разбирам — промълви тя и вдигна очи към неговите със студено любопитство. — Какво искаш да кажеш?

— Какво искам да кажа? Какво искаше да каже съдията Бизуингър, когато нарече капитан Пинкни двоен изменник? — грубо попита той.

Тя скочи на крака с искрящи очи.

— И ти ли... и ти? Осмеляваш се да повториш подлата лъжа на един общопризнат шпионин! Това е, значи, каквото си искал да ми кажеш... това е оскърблението, заради което ме задържа тук; защото не си способен да разбереш безкористния патриотизъм или преданост... дори към своята собствена кауза... ти се осмеляваш да съдиш за мен по своята лична, низка, търгашеска мярка на янките! — Тя закрачи бързо напред-назад и внезапно спря пред него. — Разбирам всичко, сега мога да оценя великодушието ти. Ти нямаш нищо против да се присъединя към тези благородни господа, за да придадеш правдоподобност на своите клевети! Признай си веднага, че ти си подучил тоя шпионин да кореспондира с мен... да дойде тук... за да ме впримчи. Да! Да ме впримчи... мен... която само преди един миг те защитих пред тези господа и казах, че ти не лъжеш! Пфу!

Поразен само от безумния поток на думите ѝ и от гнева ѝ, Кларънс не знаеше, че когато постъпват най-нелогично, обикновено жените са и най-искрени, а от мъжка гледна точка неразумните ѝ заключения му се струваха само преструвка, за да спечели време да размисли, или театралничене като на Сузи. И вече презрително се извърщаше, когато тя пак застана пред него с искрящи очи.

— Добре, слушай тогава! Аз приемам, ще си отида веднага, за да се присъединя към моите съмишленици, към приятелите си... тия, които ме разбират... пък ти можеш да си вадиш каквито щеш заключения. Да направиш и най-лошото, което можеш — да скъсаш връзката между нас, пак няма да направиш повече, отколкото направи току-що.

Тя се обърна и възвърнала си неочаквано предишната лекота на нимфа, изтича нагоре по стълбите с крачките на жена, никога не раждала деца, и със свистене на дългите поли, което той щеше да си спомня още много дълго, изчезна в коридора. Той остана загледан подире ѝ — възмутен, оскърбен и неубеден. На портата се затропа.

Кларънс си спомни, че я беше заключил. Отвори я и се озова пред порозовелите бузки и блесналите очи на Сузи. Дъждовните капки още се стичаха от мократа и наметка, когато я махна от рамената си.

— Аз зная всичко!... Всичко, каквото е станало — избъбри тя наполовина с несдържаността на малко момиче и наполовина с патоса на артистка. — Ние ги срещнахме по пътя: шерифа с хората му и задържаните. Шерифът Томпсън ме позна и ми разправи всичко. Значи ти го направи и сега си пак господар на стария си дом, приятелю Кларънс! Джим казваше, че нямало да го направиш, каза, че си щял да отстъпиш заради нея! Но аз казах „не!“. Аз те познавам по-добре, мили Кларънс, и бях го прочела по лицето ти, колкото и да беше сковано! Ха! Но въпреки всичко ми беше много нервно и чоглаво, та накарах Джим да изпрати едно извинение в театъра и се втурнахме насам! Божичко! Колко естествено ми се струва да съм пак в старата къща! Ами тя... ти си ѝ дал пътя заедно с другите... нали? Кажи ми, Кларънс — проточи тя с някогашния си умолителен тон, — ти я поразтърси и нея, нали!

Зашеметен и смаян, и въпреки това с някакво смътно чувство на облекчение, някаква събудила се стара нежност към своенравната жена пред него, той я гледа безмълвно, докато намекът ѝ за жена му не го върна към действителността.

— Шшт! — бързо рече той, като погледна към коридора.

— А! — каза Сузи със злобна усмивка. — Ето защо, значи, капитан Пинкни беше останал назад с шерифа!

— Тихо! — повтори заповеднически Кларънс. — Влез там — той посочи градинската стая под балкона — и чакайте с мъжа си.

Той наполовина я заведе, наполовина изблъска в стаята, която беше деловият му кабинет, и се върна във вътрешния двор.

От балкона се чу неуверен глас:

— Кларънс!

Беше гласът на жена му, но променен и по-нежен — повече какъвто го бе чул за първи път или сякаш смекчен от някакъв спомен за онези дни. Лицето, което гледаше надолу към него, беше също на жена му — по-бледо, отколкото го бе видял след влизането си в къщата. Беше се загърнала с шал и сложила качулка, и носеше пътна чанта в ръка.

— Аз си отивам, Кларънс — заговори тя благо и сериозно, — но без яд. Дори те моля да ми простиш глупавите думи, които — тя леко се усмихна, — струва ми се, изтръгна от мен твоето още по-глупаво обвинение. Отивам си, защото зная, че съм ти навлякла — и докато съм тук винаги ще ти навличам петното и дори отговорността за личните ми убеждения! Макар и да се гордея с тях и ако стане нужда, да пострадам заради тях, нямам право да разстройвам твоето бъдеще или дори да те направя жертва на нападките, които може да отправят срещу мен. Да се разделим като приятели, разлъчени само от различните си политически схващания, и да запазим всичките си други разбирания, докато господ реши кой е правият в тази борба. Може това да стане скоро... понякога си мисля, че тази агония ще продължи с години за всички, но дотогава — сбогом!

Беше слязла бавно по стъпалата във вътрешния двор и изглеждаше по-хубава от когато и да било, сякаш нейната кауза я крепеше и ѝ вдъхваше сили. Ръката ѝ вече бе протегната към него, сърцето му туптеше неудържимо... още един миг и щеше да забрави всичко и да я притисне до гърдите си. Внезапно тя спря, протегнатата ѝ ръка се скова, показалецът ѝ посочи стола, на който висеше наметката на Сузи.

— Какво е това? — промълви тя с остър, рязък, метален глас. — Кой е тука? Говори!

— Сузи — каза Кларънс.

Тя обиколи с унищожителен поглед двора и впи очите си в Кларънс с горчива усмивка.

— Вече!

Кларънс усети кръвта да нахлува в лицето му и измънка:

— Тя е знаела какво става тука и дойде да те предупреди.

— Лъжец!

— Чакай! — Лицето на Кларънс пребледня. — Тя дойде да ми каже, че капитан Пинкни те чака на пътя.

Той широко ѝ отвори портата. Когато я затвори, на бузата му имаше бяла следа от четирите ѝ пръста.

ГЛАВА IV

По изключение Сузи не беше преувеличила. Капитан Пинкни наистина чакаше на пътя близо до къщата с натоварения да го пази помощник на шерифа. Преследвачите и преследваните вече бяха стигнали до разбирателството, че задържането им е било само една законна формалност, че федералният съдия, съчувственик на Юга, без съмнение щеше да заповяда задържаните да се освободят под гаранция, и вероятно помощникът на шерифа не виждаше нищо лошо да изпълни молбата на Пинкни, с което всъщност само се забавяше собственото му освобождаване. Възможно бе също Пинкни да е апелирал към кавалерските чувства на пазача си, като е изразил нежеланието си да остави тяхната вярна привърженица госпожа Брант на милостта на враждебно настроения и коравосърдечен съпруг в такъв критичен миг, а можело да се предполага, че Кларънс, като човек известен с доста безразлични политически схващания, не буди у никого съчувствие, дори и в своята си партия. Както и да е, помощникът на шерифа беше се съгласил да поостане с Пинкни, та да може той да се сбогува с хубавата си домакиня.

Доколко това е отговаряло на истинските чувства на капитан Пинкни, остана завинаги неизвестно. Дали политическата му връзка с госпожа Брант бе прераснала в по-топло чувство, споделяно или пренебрегвано от нея, какви са били неговите надежди и намерения относно бъдещето ѝ — по волята на съдбата никога не се узна. Човек разпуснат в етиката, но скован в превзетите разбирания за честта, ласкан и глезен от класовото пристрастие, така наречена „светска личност“ с житейски опит ненадхвърлящ собствения му ограничен кръг, обаче смел и предан на това общество — би било добре да приемем тази последна постъпка в безполезния му живот така, както е била приета от помощника на шерифа.

Той слезе от коня и се приближи до къщата откъм градината. Знаеше вече ниския сводест вход, който водеше в работния кабинет и от който можеше да стигне във вътрешния двор, но се случи така, че влезе в тъмния проход тъкмо когато Кларънс беше бутнал Сузи в

кабинета и чу вратата му рязко да се хлопва. За миг Пинкни си помисли, че госпожа Брант е потърсила убежище там, обаче, когато предпазливо се придвижи напред, чу гласа ѝ във вътрешния двор отгатък. Стори му се, че той звучи умолително, обхваналото го любопитство го накара да продължи по прохода. Изведнъж тонът ѝ сякаш се промени и в него се чу ядно обвинение — до слуха му долетя думата „Лъжец!“. Тя бе последвана от собственото му име, изречено язвително от Кларънс, бързо шумолене на женски поли, тръшването на портата... и забравил за всичко, той се втурна в двора.

Кларънс тъкмо се връщаше от портата с белега от ръката на жена си, пламнал на бялата му буза. Той видя очите на капитан Пинкни устремени към него и слабата полузлюбна, полуистерична усмивка на устните му. Но без да трепне или да прояви някаква изненада, заключи портата, обърна се към него и произнесе ледено и многозначително:

— Благодаря ви, че се завърнахте така навреме, с пълно разбиране за единственото нещо, което сега чакам от вашата ръка.

Ала капитан Пинкни беше възвърнал небрежното си високомерие при вложеното в тези думи значение.

— Вие май сте получили вече нещо от друга ръка, господине, но аз съм на вашите услуги — отвърна нехайно той.

— Ще сметнете, че съм получил това нещо от вас — каза Кларънс и се доближи до него с вкаменено лице. — Предполагам, че няма да стане нужда да го връщам на вас... за да ви накарам да ме разберете.

— Хайде — леко се изчерви Пинкни, — предложете условията си, аз съм готов.

— Но аз не съм — промълви неочаквано гласът на помощника на шерифа през решетката на портата. — Прощавайте за намесата ми, господа, но това е нещо, което не е предвидено в дадените ми нареждания. Аз пуснах този господин — той посочи капитан Пинкни — за една минутка, за да се сбoguва с една дама, която, ако не се лъжа, ей сега замина с колата заедно с прислужницата си, без съмнение с вашето съгласие, но в сметките ми не е влизало да му позволя да се захване с нещо друго, което, току-виж, ще ми попречи да го изправа здрав и читав пред съда. Чувате ли ме! — А когато Кларънс отвори портата, добави: — Не искам да развалям играта на двамата господа, но това трябва да стане след като изпълня дълга си.

— Ще се срещна с вас където пожелаете и с каквото пожелаете оръжие, господине — гневно се обърна Пинкни към Кларънс, — щом завърши този фарс... отговорността за който се пада на вас и вашите приятели. — Беше го вбесило това, че е изтървал госпожа Брант.

Но съпругът ѝ имаше на ум нещо друго.

— Но каква гаранция имам, че ще продължите оттука с помощника на шерифа? — запита той с преднамерено оскърбителен тон.

— Моята дума, господине! — остро отговори капитан Пинкни.

— Пък ако това не стига, и моята — додаде помощникът на шерифа. — Защото, ако този господин рече да свърне наляво или надясно някъде между това място и Санта Инес, ще го надупча самият аз. А това — продължи той примирително — значи доста нещо за човек, който не иска да разваля играта и всъщност няма нищо против да погледа честното ѝ изпълнение в Санта Инес кога да е преди закуска.

— Тогава мога да разчитам на вас — съгласи се Кларънс и с внезапен порив му протегна ръка.

Помощникът на шерифа се подвоуми за миг и сетне я стисна.

— Е, такова нещо не очаквах — заговори той бавно, — но струва ми се, че сте човек, който не се шегува, и щом нямате никой друг да ви окаже тая услуга, аз съм насреща! Предполагам тоя господин ще доведе свои приятели.

— Ще бъда на мястото в шест часа със секундантите си — отсечено заяви Пинкни. — Да вървим.

Портата се затвори след тях. Застанал там, Кларънс огледа празния двор и безмълвната къща, от която — сега ставаше ясно — слугите са били отпратени, за да се осигури тайната на съзаклатието. Напълно съзнаваше своето спокойствие и хладнокръвие, но за миг го обзе колебание. Тогава до слуха му долетя звукът на гласове от градинската стая — безгрижният лекомислен смях на Сузи и подрезгавият говор на Хукър. Кларънс беше забравил, че са там — беше забравил за съществуването им!

Осланяйки се все още на сдържаността си, той повика Хукър с обичайния си тон. Този господин се появи с изражение, на което усилията да запази невъзмутимост и безразличие придаваха само погребална мрачност.

— Имам да свърша една работа — каза поусмихнат Кларънс — и трябва да помоля теб и Сузи да ме извините за малко. Тя прекрасно познава къщата и ще повика слугите от съседната сграда, за да поднесат на двама ви нещо за хапване и пийване. Аз ще дойда при вас по-после.

Убедил се по държането на Хукър, че не знаят нищо за разговора му с Пинкни, той се обърна и се качи в своята стая. Там се отпусна в едно кресло на дрезгавата светлина на единствената свещ, сякаш да поразмишлява. Но си даде сметка, че и сега е напълно спокоен, че никак не е възбуден и че не му са нужни никакви размишления. Това, което беше извършил и което възнамеряваше да извърши, му беше напълно ясно: друг изход нямаше, нито можеше да се търси. Изпитваше онова чувство на облекчение, което те обзема при връхната точка на всякакви борби, дори и на поражения.

Никога досега не беше долавял колко безнадеждна и нескончаема е била тази борба, докато тя не свърши. Не го беше страх от утрешния ден — щеше да го посрещне както бе посрещнал днешния, със същото изключително съзнание, че ще се справи с положението. Нямаше нужда дори да се подготвя за него: завещанието му, в което оставяше цялото състояние на жена си (което губеше всякакво значение сега, при тази по-окончателна раздяла), беше вече в сейфа му в Сан Франциско, пистолетите бяха в съседната стая. Дори малко го тревожеше собствената му безчувственост и той влезе в спалнята на жена си отчасти с надеждата да наруши спокойствието си с някой спомен от миналото. Там нямаше безредие като при бягство с изключение на чекмеджето на писмената ѝ маса, останало отворено, сякаш в последния миг се беше сетила да извади нещо оттам. В него имаше писма и книжа — едни с неговия, други с почерка на капитан Пинкни. Не му дойде на ум да ги прегледа, поне за свое оправдание или за да прости на нея. Знаеше, че омразата му към капитан Пинкни не се дължеше толкова на това, че го смяташе за неин любовник, колкото на внезапното му убеждение, че тя е като него! Пинкни беше мъж от нейния вид — едно същество противоположно на самия него, с което можеше да се бие, да го смаже и да си отмъсти. Но най-много се отвращаваше от миналото си — не поради нея, а поради собствената си слабост, която го бе превърнала в нейна играчка и го беше злепоставила пред приятелите му. Беше изменил на дълга си заради

всеотдайната си обич към нея; беше потиснал амбицията си и подценявал възможностите си. Какво чудно, че другите го бяха приемали за такъв, за какъвто се преценяваше сам. Кларънс Брант беше скромнен човек, ала себелюбието на скромността е по-съдбоносно от престорената скромност, защото в него винаги се спотайва съзнанието за добродетелно превъзходство.

Той се върна в своята стая и пак се отпусна в креслото. Спокойствието му се смени с физическа умора — спомни си, че не беше спал предишната нощ и би трябвало малко да си почине, за да бъде свеж рано сутринта. Но пък трябваше и да се покаже пред самопоканилите се гости — Сузи и мъжа ѝ, — иначе щеше да събуди подозрението им. Щеше да се опита да подремне малко в креслото, преди да слезе отново долу. Колкото и да е чудно, той затвори очи със смътен спомен за Сузи от едно време, в падината с мадроньовите дървета, където някога му беше назначавала срещи. Забрави позрялото и критично стеснение, с което беше посрещал кокетството и упоритите ѝ аванси, което, както сега го разбираше, е било последица от засилващото се влияние на госпожа Пейтън върху него, и си спомняше само ясните ѝ млади очи и целувките, с които беше обсипвал меките и благоуханни бузки. Отмаляването, което беше почувствувал, когато беше чакал преди няколко часа в старата розова градина, като че го обзе полека-лека отново и той се унесе в приятна дрямка. Струваше му се дори, че вдишва аромат на рози.

— Кларънс!

Той се стресна. Беше заспал, но гласът прозвуча странно реален.

Последва лек момински смях. Той скочи на крака. До него стоеше Сузи... и то Сузи както изглеждаше едно време.

Защото в пристъп на старата си безочливост, подпомогната от отличното познаване на къщата и връзка ключове, които беше намерила и сега висяха на колана ѝ както тогава, тя беше изкопала в един килер стара своя рокля, беше я облякла и разпуснала кестенявата си коса на буйни вълни на гърба. Това беше Сузи каквато бе като момиче, нагласила с чувството на опитна артистка късата пола над хубавите си глезени и с донякъде преднамерена поза.

— Бедничкият ми добричък Кларънс — заговори тя с бляскащи очи, — бих могла да направя с тебе каквото си искам докато спеше тук.

Но ти си уморен, доброто ми момче, пък и не ти е било леко. Няма значение, най-после показва, че си мъж, и аз се гордея с теб.

Полузасрамен от удоволствието, което изпитваше дори в смущението си, Кларънс рече със запъване:

— Но тая промяна... тая рокля...

Сузи плесна с ръце като дете.

— Знаех си, че ще те изненадам! Това е една стара рокля, която носех в годината, когато заминах с леля. Знаех къде е скрита и я изрових с помощта на тия ключове. Кларънс, всичко ми се стори така, както едно време! Божичко! Като се видях пак със старите слуги, а ти не слезе долу, почувствувах се така, като че изобщо не съм заминавала, и направо се налудувах. Стори ми се, знаеш ли, не че току-що съм дошла, ами че винаги съм си била тука, а пък ти си тоя, дето е дошъл! Също както дойде, когато бях тук с Мери Роджърс — не си ли я спомняш, Кларънс, и как тя ни служеше за параван? Ето, точно така. Затова казах на Джим: „Не те познавам вече, махай се!“ И си навлякох тая рокля и започнах да командувам Мануела, както съм го правила, а тя си умираше от смях, вярвам, че не се е смяла толкова, откакто не съм тука, Кларънс. И тогава се сетих за теб... сигурно разтревожен и все още объркан от всичко и от промяната, та се вмъкнах в кухнята и казах на старата дебела Кончита да направи малко от ония царевични питки, нали знаеш, поръсени отгоре със захар и канела, и си вързах една престилка, и ги донесох тука на табла с чаша от онова старо каталонско вино, дето го обичаше едно време. А после някак се уплаших, когато дойдох тука и не чух никакъв шум, та оставих таблата в коридора, надзърнах вътре и видях, че спиш. Седи си така, ей сега ще ги донеса.

Тя изскочи в коридора, върна се с таблата, сложи я на масата до Кларънс, отстъпи малко и мушнала ръце в мъничките джобчета на престилката като някоя дяволита прислужница от пиеса, го загледа със закачлива усмивка.

Не можеше да не и отвърне с усмивка, докато отхапваше от хрускавите мексикански питки и отпиваше от старото вино от мисията, а езикът на Сузи цвърчеше като акомпанимент на благодарностите му.

— Божичко! Струва ми се, че е толкова хубаво тука... само ти и аз, Кларънс... както в ония времена... и няма никой да ти натяква и да

ходи подир теб. Не ставай стиснат, Кларънс, дай ми една питка. — Тя си взе и допи последните капки в чашата му.

Сетне, седнала на облегалката на креслото, го стрелна с лъчист син полуукорен, полудяволит поглед направо в развеселените му, изпълнени със спомени очи.

— Едно време в това кресло имаше място за двама, Кланс.

Това, че тя употреби старото му детинско галено име, му се стори толкова естествено, колкото и фамилиарността ѝ и той се поотдръпна да ѝ направи място с несъзнателно чувство на удоволствие, но и със същото чувство на безотговорност, с което се отличаваха размишленията му. Въпреки това надзърна критично в дяволитите и очи и тихо попита:

— Къде е мъжът ти?

На хубавото лице не се изписа никакво смущение, извинение или дори съзнание, когато му отговори, като прокара леко ръка през косата му:

— Джим ли? Дадох му пътя!

— Дала си му пътя! — откликна Кларънс с леко изумление.

— Да, пратих го в Хубавите ливади, да бърза презглава подир колата на жена ти. Виждаш ли, Кларънс, след като тая дърта котка... това е жена ти, ако нямаш нищо против, тръгна, исках да се уверя, че е заминала и не се навърта наоколо, за да те отмъкне пак вързан за фустата ѝ като някое пале! Не! Казах на Джим: „Ще препускаш подире ѝ, докато видиш, че е тръгнала по живо, по здраво с пощенската кола от Хубавите ливадки, ама без тя да го разбере, а забележиш ли, че поостава или се двоуми, хукваш обратно да ми го кажеш!“ Казах му, че ще остана и ще те пазя да не духнеш и ти нанякъде! — Тя се изсмя и добави: — Но не съм мислила, че ще се върна към ония времена толкова скоро и ще ми е толкова хубаво. Ами ти, Кларънс?

Тя имаше такъв непринуден вид, седнала там с лице близо до неговото, и изглеждаше тъй детински или може би безразсъдно щастлива, че Кларънс можеше само да се възхищава на лекомислието ѝ, и дори лекото раздражение от пренебрежителната ѝ бележка за неговата жена му се стори да е лично негова слабост. В края на краищата не беше ли нейната философия по-правилна? Защо тези ясни очи да не виждат нещата по-вярно от неговите? Въпреки това, с очи все още вгледани в нейните, той продължи:

— И Джим нямаше нищо против да тръгне?

Тя позамълча, с пръсти все още вплетени в кичур от косата му.

— Ами да, глупчо... Защо ще има нещо против? Бих искала да го видя как ще ми откаже. Ами че, божичко! Джим е готов да направи каквото и да му кажа. — Тя остави косата му и изведнъж го погледна право в очите. — Точно там е разликата между него и мен, и теб и... тая жена!

— Значи ти го обичаш!

— Горе-долу колкото ти обичаш нея — отговори Сузи с непресторен смях, — само че той не ме разиграва като маймуна.

Без съмнение, колкото и да беше лекомислена, тя беше права и все пак той щеше да се дуелира на другата сутрин заради тази жена! Не, беше забравил — щеше да се дуелира с капитан Пинкни, защото приличаше на нея!

Сузи беше сложила пръст върху бръчката между веждите му, предизвикана от тази мисъл, и се мъчеше да я изглади.

— Ти го знаеш не по-зле от мен, Кларънс — продължи тя и миловидно смръщи веждите си, което беше крайният ѝ предел на дълбокомислие. — Ти знаеш, че никога не си я харесвал наистина, само си смятал, че обноските ѝ са по-благородни и по-прилични от моите, пък нали знаеш, че винаги си бил малко нещо сноб, пък и формалист... миличкият ми. А госпожа Пейтън беше — господи боже! — родена Бенъм и дъщеря на плантатор, а аз... аз само едно намерениче сираче! Ей в това Джим е по-добър от теб... а сега седи мирно, глупчо!... макар и да не го обичам колкото теб. О, зная какво си мислиш винаги: ти мислиш, че ние двамата всичко пресилваме и театралничим, нали? Но не мислиш ли, че е къде по-добре да пресилваме и да театралничим за неща, които са само сантиментални и романтични, отколкото да бъдем толкова ужасно задълбочени и завладени от нещата, които са само реални? Хайде, няма защо да ме гледаш така! Това е самата истина. Ти си получи колкото щеш благородство и благоприличие и виж докъде го докара! — Тя тихичко се засмя, подви краката си и се попритисна още малко към него. — А ето докъде го докарах аз.

Кларънс не заговори, но ръката му съвсем несъзнателно я обгърна през кръстчето.

— Виждаш ли, Кларънс — продължи тя, също без да забележи това, — не е трябвало изобщо да ме пуснеш да си отида... изобщо! Трябвало е да ме оставиш тука... или да избягаш с мен. И не е трябвало да се мъчиш да ме учиш на приличие. И не е трябвало да ме докараш дотам, че да флиртувам с оня ужасен испанец, и не е трябвало след това да се държиш така ужасно студено и безжалостно. И не е трябвало да ме оставиш да се вържа с Джим, дето беше единственият, който ме сметна за равна на себе си. Може да съм била много глупава и капризна, може да съм била много суетна, но моята суетност не е с нищо по-лоша от твоята горделивост; това, че обичам да ме възхваляват и да ми аплодират в театъра, не е с нищичко по-ужасно от твоите страхове какво хората може да помислят за теб или за мен. Това е азбучна истина, Кларънс, нали? Кажи ми! Не се озъртай насам-натам, погледни ме мен! Няма да те отровя, Кларънс. Защо едната ти буза е по-червена от другата, Кларънс, не тая откъм мен, другата. Хайде — не млъкваше тя, като го хвана за реверите на дрехата и го раздруса или по-скоро го притегли по-близо до пламналото си лице, — кажи ми... не е ли вярно това?

— Аз си мислех за тебе тъкмо когато заспах, Сузи — каза той. Не знаеше защо го казва, нямаше намерение да ѝ го каже, искаше само да избегне пряк отговор на въпроса ѝ, но така или иначе продължи: — И си мислех за теб, когато бях там, вън, в розовата градина, и чаках да вляза тук.

— Мислил си за мен! — повтори тя и дълбоко пое дъх. Нежна розова руменина заля лицето ѝ чак до очите, както му се стори, толкова бързо и невинно, както когато е била момиче. — И какво си си мислил, Кланс — промълви тя почти шепнешком, — кажи ми.

Той не проговори, но отвърна на сините и очи, а след това на устните ѝ, когато нейните ръце съвсем естествено обвиха врата му.

Зората се сипваше, когато Кларънс и Джим Хукър излязоха заедно от портата на Касата. Господин Хукър изглеждаше сънлив. Беше разбрал след завръщането си от Хубавите ливади, че домакинът му имал някаква ранна среща в Санта Инес, и беше настоял да стане да го изпрати. Всъщност с доста труд Кларънс успя да го разубеди да не го придружава. Предишната вечер Кларънс не беше открил на Сузи

истинската цел на пътуването си, а Хукър явно не я подозираше и все пак, когато се качи на коня си, Кларънс се забави за миг и протегна ръка.

— Ако случайно се задържа... — започна той полуусмихнат.

Но Джим се бореше с прозявката.

— Няма значение... не се тревожи за нас — рече той и се протегна.

Кларънс отпусна колебливо протегнатата си ръка, безгрижно се засмя и облекчен сякаш от някаква поличба, в галоп се понесе напред.

Това, което стана непосредствено след самотното му препускане до Санта Инес, като погледнеше назад след години, му се струваше да е някакъв объркан спомен, повече нещо като сън. Дългите късове на здрачни далнини, които постепенно се открояваха по-ясно в светлината на слънцето, изгряващо в безоблачното небе; срещите с неколцина подранили и закъснели пътници и подсъзнателното му старание да ги избегне, сякаш те можеха да знаят целта му; черните сенки на смалени говеда, надигащи се далече пред него в равнината и будещи същото чоглаво чувство, че са дебнещи го хора; учудването, че забелязва къщи и други отличителни белези, които му бяха отдавна познати; безсмислените му опити да си припомни обстоятелствата, при които ги е виждал — всичко това беше като сън. Като сън бяха и спомените за предишната вечер, епизодът със Сузи, смесил се и слял се вече със спомена за всичко предишно в миналото; безуспешните му опити да прозре в бъдещето, винаги отхвърляни обаче с облекчение при мисълта, че следващите няколко часа можеха да ги направят ненужни. Като сън беше и внезапното откритие, че Санта Инес е пред него, когато мислеше, че е още на половината път, а когато слезе от коня пред съдилището, единственото чувство, което го обзе (не последвано обаче от някакъв страх или тревога), бе, че е дошъл на срещата толкова рано, че още съвсем не е готов за нея.

Същото чувство за недействителност го облада и при срещата с помощника на шерифа, когато чу, че федералният съдия, както и бяха очаквали, освободил задържаните под гаранция и че капитан Пинкни бил на закуска в хотела. Все тъй разсеяно той отговори на един-два негови въпроса, показва му пистолетите и след това го придружи до малка закрыта от дървета полянка под хотела, където ги чакаха другият

участник и секундантите му. И тука се събуди — с бистър поглед, ожесточен, енергичен и напрегнат!

Сетивата му бяха така изострени, че слухът долавяше всяка дума от разговора между секундантите на разстояние от няколко крачки. Чу секундантите на противника му да подхвърлят небрежно на помощника на шерифа:

— Предполагам, че това е случай, в който няма да има извинения и спогодби.

И отговора на помощника на шерифа:

— Смятам, че моят човек има сериозни намерения, но изглежда малко странно.

Чу другия секундант да се изсмива и да забелязва нехайно:

— Обикновено така изглеждат, когато им е за първи път. — След това да добавя по-тревожно на другия секундант, когато помощникът на шерифа се обърна настрана: — Да, но бога ми, неговият вид не ми харесва!

Зрението му също бе тъй остро, че когато загуби при хвърлянето на ези-тура за избор на позиция и застана с лице към слънцето, видя с безпогрешна яснота очертанията на фигурата на противника си с черна дреха, а когато зае мястото си, видя точните очертания на лицето и как наглата надменна усмивка сякаш се заличи от изражението на някакъв ужас, когато захвърли пурата си и се обърна към него. Усети нервите му да се сковават като стоманени, когато започна броенето, и при думата „три“ разбра, че е стрелял, по дръпването на пистолета в изпънатата му ръка едновременно със звука. И в същия миг, все още прав като скала, видя противникът му жалко да рухва с грозно подгънали се под него крака — дори без величието на смъртта при падането — и така да се смъква на земята безпомощно като заклан бик. Все още прав, отпусайки само дулото на пистолета си, с тънка струйка дим, плъзнала по лъскавата му дължина, той видя лекаря и секундантите да изтичват бързо при безформената купчина, да се мъчат да оправят безжизнено отпуснатото тяло и да го оставят пак да падне с думите:

— Право в челото, дявол да го вземе!

— Видяхте му сметката — каза помощникът на шерифа, като се обърна към Кларънс със странен любопитен поглед, — и ми се струва, че ще е по-добре да се махнете от тук колкото може по-скоро. Те не са

го очаквали, вбесени са, може да се нахвърлят на вас... и — добави той по-подчертано — те като че ли едва сега са ви разбрали кой сте.

Още преди да свърши, Кларънс с изострения си слух долови от групата около убийтия думите:

— Едно от палетата на Хамилтън Брант.

— Също като баща си.

Той не се поколеба, а се запъти хладнокръвно към тях. Някаква яростна гордост, каквато не беше изпитвал никога преди, забушува в жилите му, когато гласовете се смълчаха и всички се отдръпнаха пред него.

— Правилно ли разбрах от моя секундант, господа — заговори той, като ги огледа един по един, — че не сте удовлетворени?

— Дуелът се проведе по правилата — отвърна с известно смущение секундантът на Пинкни, — но струва ми се, че той — и посочи убийтия — не е знаел кой сте.

— Сигурно искате да кажете, че не е знаел, че съм син на човек, който е умеел да борава с оръжие?

— Изглежда, че е така — отговори секундантът, като погледна другите.

— Радвам се да ви кажа господине, че имам по-добро мнение за неговата смелост — каза Кларънс, свали шапка пред трупа и се обърна да си върви.

Въпреки всичко той не изпитваше никакви угризения, загриженост или дори съжаление за постъпката си. Може би това личеше по изражението му, защото групата беше обзета от страх пред съвършенството на хладнокръвието у този дуелист и дори отговори на официалното му сбогуване със смътно и плахо уважение. Кларънс благодари на помощника на шерифа, върна се в хотела, оседла коня си и замина в галоп.

Но не към ранчото. Сега, когато можеше да мисли за бъдещето си, за него нямаше място в мислите му; дори и епизодът със Сузи беше забравен пред новото странно схващане за това, което е той, и за липсата на отговорност за убиването на Пинкни, и думите на неговия секундант. Покойният му баща е бил този, който е укрепил ръката му и насочил съдбовния куршум! Влиянието на наследствеността, толкова бързо разпознато от другите, го бе довело до тази връхна точка в затрудненията му. Как иначе да си обясни, че той — съвестен,

миролюбив, чувствителен човек, нежен и готов да защитава, за какъвто се беше смятал — можеше сега да изпитва толкова малко скръб или угризение на съвестта за крайната си постъпка? Беше чел за известни дуелисти, които били преследвани от разкаяние за първата си жертва, които с ужасна яснота си спомняли вида на убития; той не изпитваше нищо подобно, чувствуваше само мрачно задоволство, че е затрил един безполезен живот, и презрение към отпуснатия и безпомощен труп. Изведнъж си спомни за коравосърдечието си, когато като момче се беше сблъскал лице в лице с жертвите изклани от индианците чувството на превзета надменност когато откри трупа на Сузината майка! Положително студената кръв на баща му винаги се е проявявала така. Какво общо можеше да има той, чиято кръв е била замразена още в първоизточника, с обич, семейно щастие, с обикновените амбиции в живота на един мъж! И при самата тази мисъл отново изпита старата несъвместима нежност, която толкова щедро беше пилял за почти непознатия баща беглец, изоставил го в детството му, когато си спомняше само по тайно получаваните подаръци. Спомни си как го беше боготворил дори когато благочестивите отци в Сан Хосе се бяха мъчили да премахнат тази ужасна отрова от кръвта му и да преодолеят наследствените подтици в стълкновенията със съучениците му. А несъвместимостта се състоеше отчасти и в това, че когато препускаше от мястото, където за първи път бе пролял човешка кръв, очите му се замрежваха от сълзи не за жертвата, а за единственото същество, което го беше подтикнало към това деяние.

Това и още нещо го занимаваше през време на дългото препускане до Хубавите ливади, пътуването с пощенската кола до Ембаркадеро, среднощното плаване по тъмните води на залива и завръщането му в Сан Франциско, но какво щеше да бъде бъдещето му, оставаше нерешено.

Когато заобиколи билото на Руския хълм^[1] и пак хвърли поглед надолу към събуждащия се град, изненадаха го реещите се и пърполеци навред знамена. От всяка обществена сграда и хотел, от покривите на частни къщи и дори от прозорците на отделни жилища се вееха и плющяха знамена на резки и звезди. Несекващият полъх от морето ги развяваше по мачтите и рейките на корабите в пристаните, по стените на фортовете Алкатраз и Йерба Буена. Спомни си, че

лодкарят на ферибота му беше казал как новините от Форт Съмтър залели града с вълна на патриотично чувство и немало съмнение, че щатът бил спасен за Съюза. Той го загледа надолу с уморени и изумени очи и някаква топка се вдигна в гърлото му! Защото далече самотна тръба бе засвирила заря във Форт Алкатраз.

---

[1] Руския хълм — Квартал в Сан Франциско, наречен така в чест на руските мореплаватели и търговци. Б.пр. ↑

ЧАСТ II

ГЛАВА I

Най-сетне нощ, тътенът и кипежът на голямото сражение е стихнал. Дори и възбудата, обзела тази част от бойното поле — само един малък сектор от по-обширна огнева линия, в който една бригада бе настъпила, завладяла го, била отбита, отново го превзела и преследвайки врага, бе го напуснала завинаги, оставила назад само своите убити, без да знае нещо повече за този бой, освен собствения си устрем и мощ, — дори тази безумна възбуда отдавна се бе изпарила с лютия барутен дим, тръпчивия мирис от изгорели парцали от дрехите на войник, убит с картеч, или стипчив смрад на пот и кожа. Хладен полъх, който сякаш връщаше отново назад мириса на пръст от окопите по смълчаната сега бойна линия, започна да долита от потайния мрак отвъд.

Но това ужасно светилище на смъртта и безмълвието не бе застрашено от нахълтване — от него не бе имало отстъпление. Неколцина от ранените са били изнесени под огъня, но други са били оставени с мъртвите да чакат помощ до сутрешната светлина. Защото се знаеше, че коне без ездачи, подлудени от миризмата на кръвта, се носеха безумно тук и там или, побеснели от рани, се нахвърляха върху всеки срещнат; че ранен войник, все още въоръжен, не можеше винаги да различи свой от неприятел или от грабителите на трупове, които вървяха подир войските, крадяха дрехите на мъртвите в тъмнината и се бореха с умиращите. Един-два изстрела, долетели отнякъде в тази тъма, не бяха нищо в сравнение с непрекъснатата стрелба, гърмяла през деня; свършекът на един живот не беше горе-долу нищо пред дългия списък на падналите в клането през деня.

Но с първите лъчи на изгряващото слънце и с бавно движещия се санитарен взвод откъм лагера настъпи зловещо полувъзкръсване на това, страшно поле. Косите слънчеви лъчи, насочили се една миля зад бойната линия, осветиха първата жътва на смъртта, където са били разположени резервите. Убитите лежаха на купчини и камари, покосени от снаряди и картеч, прехвърлили бойната линия, за да се врежат в редиците, чакащи отвъд. Когато слънцето се издигна по-

високо, лъчите му паднаха в обсега на пушечния огън — там убитите лежаха по-нагъсто, както са били повалени в движение, с разперени ръце и крака, извити под какъв ли не ъгъл. Докоснали тези мъртви, обърнати нагоре лица, лъчите, колкото и да е странно, не разкриха по тях болка и страдание — смъртта като че ли ги беше сковала по-скоро само в изненада и страхопочитание. По устните на смъртно ранените, които се бяха обърнали настрана, облекчението от мъките на смъртта бе изписало слаба, усмивка. Изкачило се още по-високо, слънцето хвърли поглед върху същинската линия на боя, която странно криволичеше, за да търси прикритието на стени, огради и бруствери — тука убитите лежаха така, както бяха стреляли, лежешком, забили лице в земята, но с мускети все още опрени на брустверите. Понеже са били изложени на шрапнелите от една батарея на високо било, смъртта е била милостива към тях — те бяха простреляни в главата или врата. И ето, цялото поле се оголи в слънчевата светлина, прорязано тук-там от грозни сенки на седнали, клекнали, полулегнали, но винаги вкаменени фигури, които биха могли да бъдат статуи на собствените си паметници. Един войник, застанал на коляно и склонил глава между вдървените си ръце, би могъл да бъде изваяно изображение на Скръбта в краката на убит другар. Един капитан, улучен в главата, когато се е прекачвал през стена, лежеше паднал на една страна върху ѝ със застинала на полуотворените устни команда и сабя, сочеща напред, накъдето е трябвало да вървят.

Но едва когато се вдигна на възбог, слънцето огря средището на страхотното бойно поле и сякаш се забави там с ослепителното си сияние и блясваше неочаквано, ту тук, ту там, за да могат да виждат войниците и онези, които идваха да помогнат. Мъничко поточе бе лъкатушило близо до бойната линия. От него миналата вечер, преди сражението, свой и враг бяха пълнили манерките си с войнишко безразсъдство — или може би с някакво по-възвишено чувство, — без да обръщат внимание един на друг; тука по-после бяха припълзвявали ранените; тука се бяха блъскали, карали, стремили и се бяха били за глътка от тази скъпоценна течност, която уталожваше жаждата на раните им... или ги освобождаваше от мъките им завинаги; тука, избутани, смазани, удушени от множеството, проливаха собствената си кръв във водата и падайки с безпомощните си тела, бяха задръстили потока, и почервенял и гневен, той се беше дръпнал назад, излязъл от

бреговете си и залял памучното поле като широко езеро, което сега искреше на слънцето. Но под този бент от трупове, една миля по-нататък, където поточето все още бавно влачеше водите си, конете на санитарите пръхтяха и се дърпаха от него.

Взводът се движеше бавно напред, вършеше работата си сръчно, с привидно безразличие, но всъщност с тази автоматичност, която спестява излишни чувства. Само веднъж се засегнаха така, че избухнаха от възмущение — бяха открили трупа на един офицер, чиито джобове бяха обърнати наопаки, но едната ръка все още стискаше здраво закопчаната жилетка, сякаш се бе съпротивявал на извършваното кощунство, докато е бил още жив. Когато войниците освободиха вдървената ръка, нещо се изплъзна от жилетката на земята. Капралът го вдигна и го подаде на офицера. Беше запечатан плик. Офицерът го пое с равнодушието, придобито от дългия опит с тези прочувствени послания от умиращи до техните близки, и го пусна в джоба на куртката си при пет-шест други, прибрани тази сутрин, и взводът продължи напред. Малко по-нататък те спряха и застанаха мирно при появяването на офицер, който яздеше бавно по бойната линия.

По лицата им се четеше нещо повече от почит към командир, когато той ги наближи. Защото това беше генералът, командувал бригадата предишния ден — човекът, който с един скок беше спечелил най-високия военен чин. Неговият непоклатим дух ги бе извел толкова напред, бе ги удържал от поражение пред по-многочислени неприятели, не им бе позволил да се разкъсат, вдъхнал бе на подчинените му офицери собствения си неотклоним устрем и дори им бе внушил почти суеверна вяра в предопределения му успех. Той беше човекът, направил онова, което бе изглеждало невъзможно, което тогава дори се е мислело за неразумно и нестратегично, който бе задържал една слаба позиция, очевидно непредставляваща важност, като бе изпълнил една непонятна заповед на висшестоящия му командир — позиция, която в най-добрия случай изискваше жертви, а донесе победа. Беше обрекъл девет десети от бригадата си, но ранените и умиращите го бяха поздравявали, когато минаваше край тях, а останалите живи бяха преследвали врага, докато не ги отзова тръбата. За тези успехи той изглеждала още твърде млад и без жизнен

опит, ала хубавото му лице бе сериозно и енергично, а в държането си беше мълчалив.

Острият му поглед бе вече забелязал ограбения труп на офицера и той сви вежди. Когато капитанът на санитарния взвод го поздрави, той рече отсечено:

— Мисля, че имаше заповед да се стреля по всеки, който кощунства с умрелите?

— Тъй вярно, господин генерал, но тези хиени успяват да се укрият. Ето това е всичко, което нещастният е спасил от ноктите им — отговори офицерът и показва запечатания плик. — Той е без адрес.

Генералът го пое, разгледа го, втична го в пояса си и каза:

— Аз ще се погрижа за него.

От каменистия път оттатък потока се зачу тропот на конски копита. Двата офицери се обърнаха. Приближаваше група бойни командири.

— Щабът на дивизията — рече капитанът полугласно и отстъпи по-назад.

Те идваха бавно, една централна фигура на сив кон ги водеше към двамата офицери — както е в историята. Невисок набит мъж с прошарена брада, подстригана късо около плътно стиснатите устни, и със сериозната съдържаност на почтен провинциален свещеник в държането, което не можеха да заличат съвсем нито генералмайорските пагони на широката куртка, нито войнишкият му стоеж на седлото. Той явно бе забелязал бригадният генерал и подкара коня си насреща му. Щабът го последва по-бавно, но все пак с известно любопитство в желанието да види срещата на първия генерал в армията с най-младия. Дивизионният командир поздрави, но почти веднага свали кожената си ръкавица и протегна ръка на бригадира. Героите не говорят много. Застаналият мирно санитарен взвод и чакащият щаб слушаха. Ето всичко, което те чува:

— Халек ми каза, че сте от Калифорния?

— Тъй вярно, господин генерал.

— О, аз съм живял там в ранните дни. Чудесна страна. Предполагам да е много напреднала от моето време?

— Тъй вярно, господин генерал.

— Големи природни богатства, най-доброто жито в света. Не знаете ли случайно каква е била реколтата тази година?

— За съжаление не, господин генерал. Но е била огромна.

— Винаги съм твърдял, че ще бъде. Ще запалите ли една пура?

Той протегна табакерата си на бригадния командир. Сетне си взе и той, запали я от тлеещата угарка, която извади от устата си, и вече се канеше да хвърли небрежно угарката, но изведнъж се сепна, наведе се от коня и я хвърли внимателно на една педя от лицето на убит войник. После се поизправи в седлото, подкара коня си към бригадния генерал и го накара да се поотдръпне назад, а с движение на ръката накара щаба да остане на място.

— Тежки загуби тука!

— Боя се, че е така, господин генерал.

— Не можеше да се направи нищо друго. Трябваше да вкараме в боя вашата бригада, за да спечелим време и да ангажираме врага, докато променим фронта.

Младият генерал погледна началника си в умните, студени очи.

— Да промените фронта? — повтори той.

— Да. Преди да дадем първия изстрел, открихме, че неприятелят притежава пълни подробности за нашите планове и всяка стъпка от придвижването ни. Всичко трябваше да се промени.

Сега на по-младия офицер мигновено му стана ясна непонятната заповед от предишния ден.

Командирът на дивизията продължи с първоначалната нотка на официалност:

— От това разбирате, генерал Брант, че пред лицето на това изключително предателство се изисква крайна бдителност и наблюдение на цивилните, придружаващи бригадата, за да се открие шпионинът, който действа в нашите позиции, или укриващият се между нас предател, който се е сдобил с тези сведения. Трябва щателно да прегледате бригадата си и да махнете всички подозрителни лица, а на новата позиция, която ще заемете утре, и в плантацията, където ще се установите, ще се погрижите частната ви квартира, както и позициите, да се очистят от всички, за които не можете да гарантирате.

Той хвана юздите на коня, пак протегна ръка, козирува и се върна при щаба си.

Бригадният генерал Кларънс Брант остана за миг с наведена глава, замислен за хладнокръвието на ветерана командир при

тревожното откритие и стратегическата маневра, с която бе осуетил успеха на предателя. После погледът му се спря на запечатания плик, затъкнат в пояса му. Машинално го измъкна и счупи печата. Пликът беше пълен с документи и бележки. Когато ги погледна, лицето му се помрачи, челото се смръщи. Генералът бързо се озърна. Щабът беше отминал, капитанът и неговият санитарен взвод продължаваха наблизко работата си. Той дълбоко пое дъх, защото държеше в ръка плана на своето разположение, дори и на позицията, която трябваше да заеме на следващия ден, и подробно описание на придвижванията, плановите и числеността на цялата дивизия, както бе решено на военния съвет в деня преди сражението.

Той сложи набързо документите обратно в плика, но го пхна този път във вътрешния джоб, и препусна в галоп при санитарния капитан.

— Заведете ме още веднъж при офицера, от когото прибрахте плика.

Капитанът го заведе при трупа, където заедно с други бе подреден за прибиране. Генерал Брант едва се сдържа да не възкликне високо.

— Че това е един от нашите хора — побърза да каже той.

— Тъй вярно, господин генерал. Казват, че е лейтенант Уейнрайт, кадрови офицер от отдела на главния ковчезник.

— Ами какво е правил тука? — строго попита генерал Брант.

— Не мога да разбера, господин генерал, освен ако е отишъл в последната атака като доброволец. Искал е да види битката, предполагам. Смелчага, възпитаник на Уест Пойнт и отгоре на това южняк, господин генерал, от Вирджиния.

— Южняк ли? — бързо повтори Брант.

— Да, господин генерал.

— Претърсете го още веднъж — спокойно заповяда Брант.

Беше възвърнал обичайното си спокойствие и докато капитанът претърсваше отново трупа, отвори планшета си и написа няколко реда. Беше заповед да се претърси квартирата на лейтенант Уейнрайт и да му се донесат всички книжа, писма и документи. След това повика със знак едного от санитарите.

— Занеси това веднага на командира на военната полиция. Е, капитане — добави той спокойно, когато офицерът се доближи пак до

него, — какво намерихте?

— Само това, господин генерал — отвърна капитанът поусмихнато и протегна малка снимка. — Предполагам, че и тя е останала случайно.

Погледът на командира изведнъж се втренчи, но изражението му не се промени.

— Това е нещо обикновено, господин генерал. Винаги има по една снимка! Но тази е на хубава жена!

— Много хубава — потвърди спокойно Кларънс Брант. Това беше снимката на собствената му жена.

ГЛАВА II

Въпреки това дотолкова пълно владееше гласа и държането си, че докато отиваше в квартирата си, никой не би могъл да предположи, че генерал Брант току-що бе видял снимката на жена си, с която се бе разделил преди четири години. Още по-малко някой би могъл да долови обзелото го странно опасение, че по някакъв начин тя може да е била свързана с откритото от него преди малко предателство. Беше чул за нея само веднъж, чрез адвоката на покойния и първи съпруг, във връзка с имотите и в Калифорния и смяташе, че е отишла при роднините си в Алабама, където официално се е присъединила към борбата на южняците дори с цената на състоянието си. Беше чувал името и да се споменава в южняшкия печат като очарователна общественичка, а даже и сътрудничка на южните политически деятели, но не бе имал основание да вярва, че играе толкова дейна или толкова безразсъдна роля в борбата. Опита се да убеди себе си, че безпокойството му се дължи на спомена за предишната измяна на капитан Пинкни и ролята, която тя бе изиграла в калифорнийското съзаклятие, макар че отдавна вече не я подозираше в изневеря. Но имаше съдбоносна прилика в двата случая. Нямаше съмнение, че този лейтенант Уейнрайт е бил предател в техния лагер, че беше се поддал на обичайните софистични схващания на своята класа относно висшата вяроност към родния щат. Но дали тука беше намесено и някакво друго чувство, или това беше само спомен от една пленителна жрица на въстанието, срещната от покойния? Първото предположение бе свързано може би повече с презрение, отколкото с лична засегнатост, но все пак изпита облекчение, когато началникът на военната полиция не намери никакви инкриминиращи книжа между вещите на Уейнрайт. Нито доложи на дивизионния командир за намерената снимка. Достатъчно беше да разкрие работата на предателя, без да добавя нещо, което би могло да послужи като ключ за разкриване участието на жена му, било то по-дейно или по-незначително. Достатъчно рисковано беше и това, което направи — както му повеляваше дългът. Трудно му беше дори и да помисли за

клането от предишния ден, което — сега в това нямаше никакво съмнение — се дължеше на предварителната подготовка на шпионина, и как неговата бригада е била избрана по подигравка на съдбата да пострада заради него, но и да спаси положението. Ако тя бе имала пръст в това подло дело, дали трябваше да я пощади? Или им е било писано да бъдат свързани един с друг по такъв чудовищен начин?

За щастие обаче изкупването на вината от главния виновник и навременното намиране на документите му дадоха възможност на дивизионния командир дискретно да потули цялата работа и да поиска запазването и в тайна и от Брант. Ала той не намали бдителността си и след като се придвижи на другия ден напред, проучи най-щателно местността, която трябваше да заеме, подстъпите и пътищата, свързващи я с околността и бойните линии на бунтовниците, увеличи строгостта на наредбите за заставите и постове и засили наблюдението над нестроевите и цивилните лица в бойната зона до сетния лавкаджия. След това обърна внимание на къщата, в която щеше да установи щаба си.

Тя беше прекрасен образец на стара колониална плантаторска сграда с широките си веранди, с обширните обособени служебни помещения и стаи за негрите; досега в нея не са били разквартирувани войски, нито бе пострадала от военните действия. Била е обитавана от собственика няколко дни преди сражението, а увереността на неприятеля в своя успех е била толкова голяма, че до утрото на решителната битка бе служила за главна квартира на конфедератите. Жасминът и розите, неопетнени от барутна чернилка, се увиваха около вехтите колони и наполовина закриваха нишите на прозорците, изоставената цветна градина пищно пъстрееше с необраните и негледани цветя; само вътрешният двор пред оборите носеше белези от скорошно пребиваване на военни и беше изровен от нетърпеливите копита на чакащи коне. Но домът все още будеше смесени чувства с безогледното разточителство и патриархалната простота, типични за една класа, която се държеше еднакво фамилиарно със странични хора и със собствените си слуги.

Слугите негри бяха останали на място с някаква котешка привързаност към къщата, нагаждаха се към пришълците от север и детински се радваха на новото в настъпилата промяна. Брант все пак ги огледа с опитното си око и се увери, че може да им има доверие;

както обикновено, имаше доста „момчета“, прошарени и побелели като лични слуги, както и „маминки“ и „лелки“ в кухнята. В едното крило имаше две-три стаи с лични вещи, картини и спомени на семейството и будоар на „младата господарка“, които Брант с типичната си тактичност запази грижливо изолирани и непокътнати от военното си домакинство и достъпни само за семейните слуги. Стаята, която избра за себе си, беше най-близо до тях — малка, скромно мебелирана стаичка с почти манастирска простота, лъхаща от студения бели стени и завеси и от тясното монашеско легло. Стори му се, че може да е била на някоя благопристойна възрастна дъщеря или застаряла неомъжена леля, изпълняваща задълженията на икономка, понеже от там лесно се контролираха служебните помещения и крилото на къщата и лесно се стигаше до главния хол.

Настъпи една седмица затишие, през време на което Брант почувствува голяма прилика между този южняшки дом и старата Каса в Роблес. Следобедните сенки на широките веранди му напомняха стария манастирски полумрак на испанската къща, който не се нарушаваше дори от дремещ офицер или чакащ ординарец, а дъхът на жасмина и розите от прозорците му навяваше печални спомени. Той започна да се дразни от това бездействие и да копнее за възбудата на преходите и лагерния живот, в които от четири години насам бе погребал миналото си.

Един следобед седеше сам с докладите и донесенията си, когато влиянието на тази обстановка стана като че ли тъй силно, че той ги остави настрана и се унесе в продължителен размисъл. Спомняше си последния ден в Роблес, сутрешния дуел с Пинкни, завръщането в Сан Франциско и внезапното решение, което го накара да тръгне същия ден за другия край на континента, да предложи услугите си на правителството. Спомни си как беше спрял в западния град, където се формираше доброволчески полк, как постъпи в него като редник, как бързо напредна благодарение на безкрайната си преданост и съобразителност и стана командир на ротата си, как скоро след тежки боеве бе произведен в полкови командир и забележителният успех, който съпровождаше непреодолимата му енергичност, не му оставяше време да мисли за нищо друго, освен за дълга. Неочакваната намеса на жена му в неговата кариера сега, макар и по този случаен и може би невинен начин, сериозно го разстрои.

Сенките се удължаваха и стъстяваха, оставаха няколко минути до вечерната тръба, когато дойде на себе си от това присъщо на човека чудновато инстинктивно чувство, че някой втренчено те гледа. Той бързо се обърна — вратата зад него беззвучно се затвори. Скочи и тихичко излезе в хола. По коридора се отдалечаваше висока женска фигура. Беше изправена и грациозна, но когато се обърна към вратата, водеща в служебните помещения, той ясно видя яркоцветен тюрбан и черно лице на негърка. Въпреки това Брант се спря до вратата на съседната стая.

— Вижте коя е тази жена, която току-що мина оттук, господин Мартин. Тя като че не е от тукашните.

Младият офицер се изправи, сложи си фуражката и излезе. След една-две минути се върна.

— Висока ли беше, господин генерал, стройна и много изправена?

— Да.

— Тя е прислужница на съседите ни, семейство Манли, и понякога идва при слугите тук. Мисля, че е мулатка.

Брант се замисли. Много мулатки и негърки бяха стройни, а навикът да носят тежести на главата им придаваше изключително изправена стойка.

Лейтенантът изглежда командира си.

— Имате ли някакви заповеди относно нея, господин генерал?

— Не — рече Брант след кратко замълчаване и си тръгна.

Офицерът се усмихна. Стори му се, че ще е интересно да разкаже в стола за тази човешка слабост на хубавия му сдържан началник с вид на аскет.

Една сутрин няколко дни след това, когато пишеше доклада си, Брант бе прекъснат от доста рязко влизане на дежурния офицер. Беше се изчервил и явно само присъствието на командира сдържаше възбудата му. В ръката си държеше лист хартия.

— Една дама представя тази заповед и пропуск от Вашингтон, преподписани от командира на дивизията.

— Дама ли?

— Да, господин генерал, облечена е така. Но тя не само отхвърли най-обикновената учтивост и любезност, които ѝ предложихме, но и

грубо оскърби господин Мартин и мен и иска да я приемете вие... насаме.

Брант пое листа. Беше специална заповед на президента да се даде пропуск на госпожица Матилда Фокнър през места, заети от федералните войски, за да посети дома на вуйчо си, известен като „Сивите дъбове“, сега зает и служещ за щаб на бригадата на Брант, за да се погрижи за запазването и пренасянето на известни семейни вещи и частна собственост, останали там, или да вземе и отнесе такива вещи; искаше се също да ѝ се окаже необходимата помощ и сътрудничество от страна на въоръжените сили на Съединените щати при изпълняването на тази задача. Беше преподписана от командира на дивизията. Всичко беше напълно редовно и не будеше съмнение за автентичността му. Брант беше чувал за пропуски от този род — ужасът на армията, — издавани във Вашингтон под нечие силно влияние и въпреки протестите на военните; той не допусна неговият подчинен да забележи тревогата, която го изпълни.

— Поканете я да влезе — спокойно заповяда той.

Но тя вече бе влязла и мина презрително край офицера, като си прибра полите, сякаш се пазеше от зараза — много хубава южнячка, надменна, с алени устни, със сива амазонка и все още заплашително стиснала камшик в облечената с ръкавица изящна ръка.

— Пропускът ми е у вас — заговори тя рязко, почти без да вдигне очи към Брант. — Предполагам всичко е в ред, пък и да не е, не желая да ме карате да чакам пред тези наемници.

— *Пропускът* ви е напълно *в ред*, госпожице Фокнър — отвърна Брант, като прочете бавно името и от документа. — Но понеже той като че не включва разрешение да оскърбявате офицерите ми, може би ще позволите първо те да се оттеглят.

Той направи знак на офицера да напусне стаята.

Когато вратата се затвори, Брант продължи с учтив, но студено безстрастен тон:

— Виждам, че сте южнячка и следователно няма нужда да ви подсещам, че се смята за неприлично да бъдеш неучтив дори спрямо робите на онези, които не ти харесват, и затова трябва да ви помоля да запазите откритите прояви на враждебността си само за мен.

Девојката вдигна очи. Очевидно не беше очаквала да види пред себе си толкова млад, толкова хубав, толкова фин и толкова студено

недостъпен в държането си мъж. Още по-малко бе подготвена за подобен отпор. Решила предварително да се държи по този начин със „северните наемници“, тя биваше посрещана с официална рязкост, презрително мълчание или докачено възмущение, но никога с нещо така вбесяващо като това. Дори си въобрази, че този елегантен, но саркастичен офицер се подиграва с нея. Тя захапа червената си устна и с презрително движение на камшика отговори:

— Предполагам, че познанството ви с дами от Юга, по известни причини, не е било много обширно.

— Моля да ме извините, имал съм честта да бъда женен за южнячка.

Изглежда, това я засегна още повече и тя сопнато каза:

— Казвате, че пропускът ми е в ред. В такъв случай мисля, че мога да се занимая с работата, която ме е довела тук.

— Положително, но с ваше извинение, стори ми се, че част от тази работа е да изразявате презрение към домакините си.

Той вдигна звънчето на масата и позвъни. Веднага се появи един ординарец. — Изпрати тука домашните слуги.

След малко стаята се изпълни с черните лица на негрите прислужници. Тук-таме блестяха бели зъби, но повечето посрещнаха такъв важен „случай“ с истинска негърска сериозност. Един-двама дори се мъчеха да се държат официално и по войнишки. И както бе очаквал, по няколко погледа личеше, че познават пристигналата.

— Ще оказвате помощ и ще посрещате с внимание желанията на тази млада дама, дошла тук да представлява интересите на бившия ви господар — строго каза Брант. — Понеже за всичко, свързано с посещението и тук, тя ще зависи изключително от вас, гледайте да не стане нужда да ми се оплаче от някакво невнимание... или да ѝ се наложи да потърси помощ от някой друг.

Когато госпожица Фокнър, мъничко по-бледа, но с все тъй презрителен вид понечи да излезе от стаята подир слугите, Брант я спря със студено вежливо движение на ръката.

— Както виждате, ще трябва да разберете, госпожице Фокнър, че след като желанието ви е изпълнено, няма да бъдете подложена на никакво общуване с членовете на моето войнишко семейство, нито те ще имат нещо общо с вас.

— Значи аз ще бъда пленница в този дом... и това с пропуск от вашия... президент? — запита тя с възмущение.

— В никакъв случай! Вие сте свободна да влизате и да излизате, и да се срещате с когото пожелаете. Аз нямам право да ограничавам вашите действия. Но имам правото да ограничавам техните.

Тя гневно напусна стаята.

„Това е достатъчно да я изпълни с желание да флиртува с всички мъже до един — каза си Брант с лека усмивка, — но струва ми се, те са я разбрали вече колко струва.“

Въпреки това той седна и написа няколко реда до командира на дивизията, като му изтъкна, че вече е сложил имуществото на собственика под най-строг надзор, че за него се полагат необходимите грижи и то се пази в пълен ред от домашните слуги и че пропускът, както изглежда, е бил получен по околел път.

На това получи официален отговор, в който се изказваше съжаление, че властите във Вашингтон все още намират за необходимо да излагат армията по бойните линии на такъв риск и излишна тежест, обаче заповедта е била издадена от най-високо място и трябвало строго да се съблюдава. В дъното на страницата беше добавена с молив типична бележка с почерка на самия генерал: „Не е от тези, които са опасни.“

Лицето на Брант се изнерви, сякаш в бележката имаше не само скрито, но и лично значение. Беше се сетил за собствената си жена.

Колкото и да е странно, след един-два дни на обед се заговори за политическото пристрастие на южнячките, вероятно покрай последните събития. Брант, начело на масата, както винаги задълбочен в себе си, почти не чуваше възбудените думи на полковник Стрейнджудейс, един от щабните му офицери.

— Не, драги — възразяваше този изпълнен с негодувание воин, — мога да ви се закълна. Една южнячка не можеш накара да промени убеждението си по този въпрос, била тя сестра, любима или съпруга. И когато ѝ се доверят, ще надхитри и брат, и любим, и съпруг!

Последвалото мъртво мълчание, заплашителното разклащане на чашата до лакътя на говорещия, съчувственият поглед, който Брант усети насочен към себе си, и внезапната промяна на темата не можеха да не приковат вниманието му, въпреки че бе пропуснал думите. По лицето му обаче не пролича нищо. Ала досега никога не му беше

идвало на ум, че семейните му дела може да бъдат известни, нито пък беше помислял някога да ги пази в тайна. Те му се виждаха толкова дълбоко лични, че не можеше да си представи да предизвикат интерес у околните. А и сега се усещаше малко засрамен от това, което смяташе за своя чувствителност към хорските приказки, които като горд човек беше презирал.

Не беше много сгрешил с язвителното си предположение за последиците от неговата забрана върху предразположението на госпожица Фокнър. Разбира се, тази млада дама, когато не беше заета с тайнствените си грижи за вещите на вуйчо си, от време на време можеше да се види в градината или в гората отвъд. Макар присъствието ѝ да беше равностойно на заповедта „Разпръсни се!“ за безделен офицер или войник или безучастното „За почест!“ на часовой, тя като че ли гледаше на случайната им близост с по-малко неодобрение. Веднъж, когато се беше качила на зида да откъсне един цвят от магнолия, столът, с който си беше послужила, се катурна и я остави на зида. По сигнал от караулното помещение двама сапъори и миньори се появиха с обсадна стълба, която опряха мълком на стената и пак мълком се оттеглиха. При друг случай същата сърцата млада дама, която според убеждението на Брант вероятно би се изложила на смъртна опасност под неприятелски огън в защита на своята кауза, се видя безславно подгонена от това най-страшно домашно животно — свободно скитаща крава! Брант неволно се усмихна, когато чу бързата, рязка заповед: „Караул, строй се!“ и видя войниците с безразличие да се отправят с натъкнати щикове към уплашеното добиче, което побягна и остави хубавата девойка засрамено да се прибере в къщата. Беше изненадан обаче, че тя спря пред неговата врата и разтреперана от възмущение каза:

— Благодаря ви, господине, за вашето кавалерство да направите една беззащитна жена за посмешище.

— Съжалявам, госпожице Фокнър — започна Брант сериозно, — за погрешното ви убеждение, че мога да насочвам придвижването на домашен добитък със същата леснина, както...

Но млъкна, когато видя искрящия гняв в очите ѝ да се удавя в сълзи, а тя се стрелна нататък. Малко разкаян, той добави една-две думи към обичайния поздрав на минаване край нея на другия ден, но тя запази укорно мълчание. По-късно през деня получи чрез нейната

прислужница почтителна молба за разговор и с облекчение забеляза, че влезе при него без никаква следа от предишната нападателност, но по-скоро с примирението на дълбоко оскърбена и все пак донякъде готова да му прости жена.

— Сметнах за редно — започна тя студено, — да ви осведомя, че вероятно ще мога да привърша работата си до другиден и че тогава ще се освободите от присъствието ми. Давам си сметка... наистина — добави тя горестно, — не мога да не си дам сметка, че то е било крайно досадно.

— Надявам се — заговори сдържано Брант, — че никой от господата под моите заповеди не е...

— Не!

Тя го прекъсна бързо с предишния си тон и буен отрицателен жест.

— Нима можете за миг да допуснете, че говоря... че дори помислям... за тях? Какво са те за мен?

— Благодаря ви. Радвам се да узная, че те са нищо и мога сега да вярвам, че сте взели под внимание моето желание и сте запазили враждебността си само за мен — спокойно отговори Брант. — Понеже е така, не виждам ни най-малка причина да бързате със заминаването си.

Тя веднага се изправи.

— Намерих някого — заговори тя бавно, като се мъчеше с известно усилие да се сдържи, — който ще ме освободи от задължението ми. Тя е прислужница на един от съседите ви, който е стар приятел на вуйчо ми. Жената познава къщата и частните ни вещи. Ще и дам подробни нареждания как да ме замести, а ако предпочитате, и писмено пълномощно. Тя без друго е свикнала да идва тука, но посещенията ѝ ще ви създават много малко грижи. И понеже е робиня или както вие го наричате струва ми се „движимо имущество“, вече ще е съвсем свикнала с отношението, което нейната класа обикновено получава от северняците.

Без да дочака да види ефекта от последната си хаплива забележка, тя гордо излезе от стаята.

„Интересно, какво ли значи това — замисли се Брант, докато бързите ѝ стъпки заглъхваха в коридора. — Едно нещо е положително: такава жена е твърде импулсивна за шпионка.“

По-късно в здрача я видя да върви в градината. До нея имаше още някой. Обладан от любопитство, той я разгледа по-внимателно през прозореца. Тази фигура му беше вече позната — правата, стройна фигура на прислужницата на съседа. На лицето му се изписа замисленост и той промърмори:

— Значи това ще е нейната заместничка.

ГЛАВА III

На другия ден Брант бе извикан на военен съвет в щаба на дивизията и му остана много малко време да размишлява за странната гостенка, ала една забележка на дивизионния командир, че предпочита общият план на разискваното придвижване да бъде запомнен наизуст, вместо да бъде изложен в писмени заповеди според обичайния ред, сякаш му подсказа, че командирът все още подозира съществуването на шпионин. Затова му разказа за последната си среща с госпожица Фокнър, предполагаемото ѝ заминаване и поемането на задълженията ѝ от съседката мулатка. Командирът на дивизията изслуша тези сведения с равнодушие.

— Те са твърде умни, за да използват някакво си там момиче, което се издава на всяка крачка, било като шпионка, било като куриер на шпиони... а мулатите са твърде глупави, да не говорим вече за вероятната им вярност на нашата кауза. Не, господин генерал, ако сме наблюдавани, то ще е от орел, а не от козодой-присмехулник. Най-лошото у госпожица Фокнър е нейният език и няма човек с негърска кръв в целия Юг, който би рискувал бесилката заради нея или някой от своите господари и господарки!

Може би затова на връщане в своя щаб той отстъпи от обичайната си строгост, когато я видя да върви сама по пътеката пред него. Явно беше се унесла в полунеспкоен и полумрачен размисъл, от който не можа да я изтръгне дори тропотът от копитата на неговия кон и на ординареца. От време на време тя шибаше миртовия жив плет край пътеката с голямото цвете, което висеше безсилно в ръката ѝ, или го поднасяше до лицето си да вдъхне уханието му. Брант отпрати ординареца по странична пътека и продължи тихо напред, обаче за негова изненада, без да се обърне или да покаже, че е доловила присъствието му, девойката тръгна по-бързо и дори като че се оглеждаше на двете страни, за да му се изплъзне. Може би само за да оправи положението, той се видя принуден да я настигне и тогава скочи от коня, праметна поводите през ръката си и закрачи до нея.

Първо тя извърна леко порумениялото си лице от него, а после вдигна очи, като се престори на стресната.

— Боя се — заговори той блато, — че аз пръв нарушавам собствената си заповед никой да не ви се натрапва. Но исках да ви попитам дали не мога някак да ви помогна в замислената от вас промяна.

Говореше искрено, беше трогнат от нескритата ѝ тревога и въпреки безпощадната си мъжка критичност, умееше да почувствува женското страдание, нещо, което само по себе си беше женствена черта.

— Искате да кажете, че бързате да се отървете от мен — отвърна тя кратко, без да вдигне очи.

— Искам да кажа само, че имам желание да свърша една работа, която, мисля, е неприятна за вас, но с която, вярвам сте се нагърбила от безкористна преданост.

Немногословното изразяване на един сдържан човек понякога е по-привлекателно за жените от най-оживеното красноречие. Може би имаше и някакво меланхолично съчувствие в държането на този саркастичен офицер, което ѝ подеждуваша, защото тя вдигна глава и рече поривисто:

— Така ли мислите?

Но Брант посрещна изпитателния и поглед с известна изненада.

— Разбира се — отговори той по-сдържано. — Мога да си представя какво чувствувате, когато виждате дома на вуйчо си в ръцете на вашите неприятели, и че присъствието ви под семейния покрив съвсем не е добре дошло. Едва ли мога да повярвам, че това ви е приятно или че бихте се нагърбили с такава задача заради самата себе си.

— Ами ако съм го направила само за да разпаля отмъстителността си — отвърна тя язвително; — какво, ако съм знаела, че това ще ми придаде смелост да насъскам нашите да запалят войната в домовете ви; да накарат вас, северняците да почувствувате това, което чувствувам аз, да вкусите от нашата горест?

— Лесно бих могъл да разбера и това — забеляза той с равнодушна студенина, — макар и да не признавам отмъщението за чисто удоволствие, дори и за жена.

— За жена! — повтори тя с възмущение. — Във война като тази няма разлика между мъже и жени.

— Ще развалите цветето си — подхвърли той спокойно. — То е много хубаво и е тукашно, не е пришелец, нито дори е присадено. Мога ли да го видя?

Госпожица Фокнър се поколеба, поотдръпна се за миг и ръката ѝ затрепери. После неочаквано и рязко промълви с истеричен смях:

— Вземете го тогава! — и кажи-речи го тикна в ръката му.

Цветето наистина бе хубаво, наглед приличаше доста на лилия, с подобна на камбанка чашка и тичинки, покрити с фин червен прашец. Когато го вдигна до лицето си да вдъхне аромата му, от нея се изтръгна лек вик и тя го грабна от ръката му.

— Ето на! — каза тя със същия нервен смях. — Знаех си, че ще го направите. Прашецът се маха толкова лесно и оставя петно. И сега имате от него на бузата си. Вижте! — продължи тя, като извади кърпичка от джоба си и избърса бузата му. — Ето! — На тънката батиста беше останала кървавочервена резка. — То расте в блатото — обясни тя със същия възбуден тон, — ние го наричаме драконови зъби, като онези от гръцкия мит за Кадъм. Като деца го търсехме и си червахме лицето и устните. Наричахме го нашето червило. Малко остана да го опитам пак, когато го намерих току-що. То ми напомни толкова много старите времена.

Като следеше по-скоро държанието ѝ, отколкото думите, и когато тя изведнъж обърна лицето си към него, Брант беше склонен да помисли, че вече го е направила, толкова алена беше бузата ѝ. Но тя пак пребледня под студения му внимателен поглед.

— Трябва да ви е мъчно за старите времена — каза той спокойно. — Страх ме е, че сте намерили много малко останало от тях, освен тези цветя.

— Май и те не са останали — откликна тя с огорчение. — Вашите войски намериха път през блатото и изпотъпкаха храстите.

Лицето на Брант се помрачи. Той си спомни, че потокът, чиито води бяха почервенели през сражението, се губеше в блатото. Това не повиши симпатиите му към красивото, но заслепено от ожесточение същество до него и моментното му съжаление към нея бързо угасна. Тя беше непоправима. Те вървяха няколко минути в мълчание.

— Вие казахте — подхвана тя най-сетне с по-благ и дори нерешителен тон, — че жена ви е била южнячка.

Той трепна и едва успя да сдържи раздразнението си.

— Мисля, че казах — рече той студено, сякаш съжаляваше за това.

— И разбира се, я научихте на *вашето* евангелие, евангелието на свети Линкълн. О, зная — забърза тя, сякаш бе доловила раздразнението му и се опитваше да го уталожи. — Тя е била жена и ви е обичала, и е мислила с вашите мисли, и е виждала само с вашите очи. Да, така е с нас, мисля, че ние всички го правим — додаде тя огорчено.

— Тя имаше свои, собствени схващания — отсече съвзелият се вече Брант.

Въпреки това държането му толкова решително изключваше всякакви по-нататъшни разисквания, че за девойката не остана друго, освен да мълчи. Но тя прекъсна това мълчание подир няколко минути със старите си презрителни тон и държане:

— Моля ви, не си правете труд да ме придружавате нататък, генерал Брант. Освен, разбира се, ако се боите, че може да се натъкна на някои от вашите... вашите войници. Обещавам ви, че няма да ги изям.

— Боя се, че ще трябва да търпите моето общество още малко, госпожице Фокнър, именно поради същите тези войници — отговори мрачно Брант. — Може да не знаете, че този път, където ви намерих, води през кордон от застави. Ако сте сама, ще бъдете спряна, разпитана и понеже не знаете паролата, ще бъдете задържана, изпратена в караулното помещение и... — той млъкна, заби очи в нея и добави: — И обискирана.

— Вие не бихте посмели да обискирате една жена! — възкликна тя с възмущение и руменото ѝ лице пребледня.

— Вие току-що казахте, че не може да има мъже и жени в такава война — нехайно възрази Брант, без да откъсне от нея изпитателния си поглед.

— Значи *война*, а? — бързо рече тя с многозначителен тон и пребледня.

В изпитателния му поглед се прочете озадаченост. Но в същия миг в живия плет блесна щик, един глас извика „Стой“ и на пътя

излезе войник.

Генерал Брант пристъпи напред, прие поздрава на поста с няколко официални думи и когато на пътя излязоха още един войник и един сержант, посочи хубавата си спътница:

— Госпожица Фокнър е нова в нашето разположение и без да иска бе преминала линията, когато я видях. — Той загледа внимателно съвсем бледото и сега лице, но тя не отвърна на погледа му. — Ще я заведете по най-краткия път в щаба — заповяда той на сержанта — и ако тя някога пак се загуби, пак ще я заведете до къщата, но без да я задържате и да ми докладвате.

Той и свали шапка, качи се пак на коня и замина, а младата девойка с горд и независим вид тръгна по пътя със сержанта. Един конен офицер мина край Брант и го поздрави — беше от неговия щаб. Някакво странно чувство подсказа на Брант, че офицерът е бил свидетел на сцената, и някакво също толкова странно чувство го подразни. Но той продължи по пътя си, провери една-две застави и след голям кръг се върна в щаба. Когато се качи на верандата, видя госпожица Фокнър в дъното на градината да говори с някого през живия плет. С помощта на далекогледа можа да познае стройната фигура на мулатката, която бе видял по-рано. Но пак с неговата помощ откри и това, че и тя носеше точно същото цвете, както онова, което госпожица Фокнър все още държеше в ръка. Дали е била заедно с госпожица Фокнър на пътеката и ако е била, защо е изчезнала при неговото приближаване? Подтикнат от нещо по-силно от обикновено любопитство, бързо слезе в градината, но тя, изглежда, го беше забелязала, защото също толкова бързо изчезна. Понеже не желаше да срещне отново госпожица Фокнър, Брант се върна, с решението при пръв удобен случай лично да разпита тази нова посетителка. Защото, щом тя щеше да заеме мястото на госпожица Фокнър като нейна довереница, тази предпазна мярка очевидно беше в кръга на неговите права.

Той се върна в стаята си и седна пред чакащите го донесения, заповеди и доклади. Откри обаче, че работи почти машинално и все се връща към скорошния си разговор с госпожица Фокнър на пътеката. Ако тя е имала някакво намерение да действа като шпионка или да използва положението си при него като средство за влизане във връзка с линиите на неприятеля — мислеше си той, — сигурно много я

е уплашил. И сега за първи път бе склонен да възприеме мнението на своя началник. Тя беше не само непохватна и неопитна, но ѝ липсваше и каквато и да било въздържаност на един шпионин. Нервното ѝ възбуждение на пътеката се дължеше на нещо по-тревожно, отколкото на това, че е попречил на тайния ѝ разговор с мулатката. Във въпроса ѝ: „Значи война, а?“ се криеше в най-добрия случай заплаха, а това го караше да се колебае. Той си спомни странния ѝ намек за жена му; дали това беше само плод на собственото му глупаво признание при първия им разговор, или скрито иронично подмятане. Обаче убеден, че тя надали би могла да му попречи в изпълнението на обществения му дълг, беше го яд на себе си, че продължава да мисли за това. Но макар все още да изпитваше породената от нея неприязън, даваше си сметка, че започва да чувства някакво странно очарование.

Най-после пропъди с усилие мисълта за нея, довърши работата си, стана и отключи един килер, откъдето извади малко ковчеже за документи, като възнамеряваше да сложи още няколко от по-важните заповеди и бележки. Когато го отвори с ключе, закачено на верижката му за часовника, лъхна го лек аромат, сякаш излизаш отвътре, аромат, който си спомняше. Дали беше дъхът на цветето, което бе държала госпожица Фокнър, или парфюмът на кърпичката, с която беше избърсала бузата му, или смесица от двете? Или го преследваше някаква магия да мисли за тази непоносима девойка и омайващото и цвете? Той се наведе над ковчежето и изведнъж трепна. Върху външната обвивка на едно донесение имаше чудновата кървавочервена резка! Той внимателно я разгледа: беше петно от прашеца на лилията, същото, каквото беше видял на кърпичката ѝ.

Не можеше да има никаква грешка. Той прокара пръст по петното — все още се усещаше хлъзгавият ситен прашец. Нямаше го там, когато бе затворил ковчежето сутринта, не можеше да се озове там, освен ако ковчежето е било отваряно в негово отсъствие. Прегледа отново съдържанието на ковчежето — всички документи бяха вътре. Нещо повече — бяха книжа, които нямаха никаква важност, освен лично за него; нямаше планове, нито ключ за никаква военна тайна — беше твърде разумен, за да повери такова нещо на случайностите в тази чужда къща. Дебнещият съгледвач не беше спечелил нищо! Но без съмнение, е бил направен опит! И съществуването на шпионин в пределите на къщата бе също напълно ясно.

Той повика дежурния офицер от съседната стая.

— Влизал ли е някой тука през време на отсъствието ми?

— Не, господин генерал.

— Някой да е минавал през хола?

Вече беше предугадил отговора, когато офицерът каза:

— Само прислужничките.

Брант се върна в стаята си и затвори вратата. Тогава отново внимателно прегледа ковчежето, масата, книжката на нея, стола отпред и дори китайските рогозки на пода, като търсеше други следи от прашеца. Виждаше му се почти невъзможно някой да е могъл да влезе в стаята с цветето в ръка, без да поръси от издайническия прашец другаде — цветето беше твърде голямо, за да се забодне на гърдите или затъкне в косата. От друга страна, никой не би се осмелил да се бави в стаята толкова, че да има време да прегледа съдържанието на ковчежето, с дежурен офицер в съседната стая и постоянно минаващ сержант. Ковчежето е било изнесено и прегледано другаде!

Хрумна му една мисъл. Госпожица Фокнър все още не се беше върнала, мулатката очевидно си беше отишла. Той бързо се качи по стълбите, но вместо да влезе в своята стая, изведнъж свърна настрана, в запазеното за стопаните крило. Първата врата се отвори леко, щом натисна дръжката, и той влезе в стаята, която веднага позна, че е „будоарът на младата господарка“. Но калъфите на мебелите бяха махнати, прахът избърсан и всичко беше подредено — личеше, че стаята се използва. Ала, макар всичко да показваше безпогрешно, че тя се използва от изтънчена жена с добър вкус, той с изненада забеляза, че в отворения вграден гардероб висяха дрехи, каквито носят черните прислужнички, а на хубавата копринена кувертюра лежеше пъстра кърпа — от тези, каквито се използват за тюрбани. Той не се забави с тези подробности, а обиколи стаята с бърз поглед. Тогава очите му се спряха върху изящна писмена маса, която стоеше до прозореца. Защото в хубава ваза на гладкия ѝ плот имаше кичур от същите онези цветя, каквито беше носила госпожица Фокнър.

ГЛАВА IV

На Брант му стана ясно, че ковчежето е било донесено тука и за по-сигурно отворено на това писалище; когато книгата са били припряно преглеждани, цветето е било бутнато и падналият прашец останал незабелязан от шпионина. На писалището имаше една-две прашинки, които правеха всичко това по-вероятно. Но той беше не по-малко поразен от друго обстоятелство. Масата стоеше точно пред прозореца. Като надзърна машинално през него, Брант с изненада видя, че от него се откриваше широка гледка към склона, на най-високата точка на който стоеше къщата, чак оттатък най-далечната линия на заставите. Вазата с цветята, всяко от които беше колкото цветът на магнолиите, заемаше централно място и без съмнение можеше ясно да се види от далечно разстояние. Поради това обстоятелство той неволно се поддаде на натрапващото се впечатление, че необикновеното съдбоносно цвете, носено от госпожица Фокнър и мулатката и сложено тъй подчертано „наяве“ на прозореца, служеше за някакъв сигнал. Послушен на някакъв подтик, за който си даваше сметка, че има полусуеверно основание, той вдигна внимателно вазата от мястото и пред прозореца и я сложи на странична масичка. След това предпазливо се измъкна от стаята.

Но не му беше лесно да се отърси от смущението, породено от тази случка, макар и да беше убеден, че в нея не се крие никаква военна или стратегическа опасност за командуваната от него част и че неизвестният шпионин не беше се сдобил с никакви сведения. Все пак се видя принуден да си признае, че се старае всякак да оправдае поведението на госпожица Фокнър с последното си откритие. Твърде възможно бе ковчежето да е било взето от някой друг през време на отсъствието ѝ от къщата, понеже присъствието на прислужничката мулатка в стаята му би било по-малко подозрително, отколкото нейното. Наистина имаше много малко доказателства против госпожица Фокнър като извършителка на самото престъпление — дали по-скоро истинският шпионин не се е възползувал от пребиваването ѝ в къщата, за да насочи подозрението към нея? Той си спомни

чудноватото ѝ държане — как съвсем нелогично беше тикнала цветето в ръката му. Надали е щяла да направи това, ако беше знаела важното значение, което то криеше в себе си. И все пак каква беше тайната на откритото ѝ възмущение? Внезапно хрумване проблесна в ума му, на устните му заигра усмивка. Тя беше влюбена! В редиците на неприятеля имаше някой въздишащ Стрефон^[1], някое младо офицерче, с когото тя беше във връзка и заради когото се беше впуснала в това приключение. Цветето им заменяше кореспонденцията, без съмнение. Това обясняваше също и враждебността на девойката спрямо помладите офицери — негови противници и него — техния командир. Преди се беше чудил защо, ако наистина е шпионка, не бе избрала с някой също толкова благоприятен за нея пропуск от Вашингтон щаба на дивизията, чиито тайни са по-ценни. Това се обясняваше с факта, че при сегашното си местопребивание тя беше по-близо до бойните линии и своя любим. Брант нямаше представа, че търси за нея извинения — въобразяваше си само, че е справедлив. Той си спомни какво беше казала за силата на любовта и макар тогава то да беше го уязвило жестоко, сега му беше по-ясно и дори като че ли смекчаваше вината ѝ. Тя щеше да остане тук още само един-два дни — можеше да почака, без да я подлага на разпит.

Колкото за истинския нарушител — шпионин или крадец, — това беше друг въпрос и трябваше веднага да се уреди. Той даде на дежурния офицер заповед, с която абсолютно се забраняваше влизането на чужди слуги и роби в района на щаба. Всеки влязъл трябваше да се довежда при него. Офицерът изглеждаше изненадан и както му се стори, дори разочарован. Прелестите във фигурата на мулатката, изглежда, не бяха останали незабелязани от младшите му офицери.

Един-два часа по-късно, когато възсядаше коня за инспекционна обиколка, Брант с изненада видя госпожица Фокнър, придружена от мулатката, да тича презглава към къщата. Беше забравил за скорошната си заповед, докато не видя часовите да спират мулатката, но девойката продължи да тича, без да обърне внимание на прислужничката. Тя придържаше полите си с ръка, сламената шапка се беше плъзнала назад при тичането и се държеше само на панделката около напрегнатото гърло, а разпилялата се коса лежеше на червена вълна на едното рамо. За миг Брант си помисли, че търси него, възмутена от

заповедта, но като погледна пак скованото ѝ лице, разбра по уплашените очи и отворените алени устни, че дори не го е забелязала, съсредоточена в някаква своя мисъл. Профуча край него в хола — той чу шумоленето на полата, бързите стъпки по стъпалата — и изчезна. Какво се беше случило, или това беше пак някое от нейните настроения?

Но към действителността го върна застаналият пред него ефрейтор с мулатката — първата жертва на заповедта му. Тя беше висока, добре сложена, но очебийно от негърски тип дори и в дребните черти на лицето. Черните ѝ очи бяха възбудени, но тъповати, държането упорито, но с глупава опърничавост. Брант беше не само разочарован, но изпита и някакво странно чувство, че това не е същата жена, която бе видял първия път. И все пак налице беше високата изящна фигура, мургавият профил с тюрбан на главата, подир която беше изтичал по коридора до стаята си.

Разказаното от нея беше също толкова глупаво просто, тя познавала „споицата“ от дете. Била дошла тук след обеди да я види, били се разхождали заедно, когато войниците я спрели. Никога досега не е била спирана, дори от „патравулните“^[2]. Старият и господар (Манли) „и дал зрешение да дойди види споица Тили и не и казал нищо са некви запведи“.

Ядосан повече, отколкото искаше да си признае, Брант я пусна с кратко предупреждение. Както препускаше в лек галоп надолу по склона, видът на заставите в далечината му напомни за прозореца в крилото на сградата и той се обърна на седлото да го погледне. И го видя — най-големия и най-биещ на очи прозорец в тази част на сградата, — а в него, много ясна, почти запълваща отвора, вазата с цветята, която преди няколко часа сам беше отместил, *стоеше на старото си място!* Той се усмихна. Това напълно обясняваше прибързаното връщане и ужаса на госпожица Фокнър. Беше махнал някакво пламенно послание, може би даже отменил любовна среща оттатък линията. И това като че решаваше положението, че тя е тази, която дава сигнали. Но дали то не значеше също, че знае за вземането на ковчежето? Обаче си каза, че стаята, изглежда, се използва от мулатката (спомни си басмените рокли и тюрбана на леглото) и е възможно госпожица Фокнър да се отбива там само за да сигнализира на любимия си. Макар това обстоятелство да не успокои напълно хода

на мислите му, неговото внимание бе привлечено от някаква новопристигнала личност, която му се видя позната.

Когато минаваше през стана, група офицери, събрали се пред голямата палатка на стола, от сърце се забавляваха с един разговор — наполовина монолог и наполовина разглаголствуване — на чудновато изглеждащ индивид, който стоеше в центъра. Беше с широкопола мека шапка, на панделката на която беше придал военен вид, като бе добавил златен шнур, но периферията от едната страна бе подгъната нагоре по театрален, неестествен начин. Тежка кавалерийска сабя, закачена на колан с широка тока, висеше изпод черния му фрак; към нея бяха добавени два револвера без кобури, затыкнати от двете страни на токата — както у контрабандистите в театъра. Чифт високи лачени ботуши с големи отгъви горе, сякаш бяха служили някога за представяне на кавалер на сцената, завършваха този необикновен костюм. Групата беше толкова увлечена от него, че не забеляза доближаването на командира и ординареца му. Брант направи знак на войника и спря само на няколко крачки от централната фигура. Речта на човека бе изпълнена с удивителна смесица от купешки, погрешно произнасяни епитети и тук-там западен диалект.

— Е, аз не пъртендирам за някаква стратегическа ентелегентност и не съм следвал в Уест Пойнт, както някои от тия апокрифни еншинери, не дрънкам много за „флангови придвижвания“, нито „риконостировка в боя“ или „ишилонни схватки“, ама стигне ли се до истински индиански бой, и аз мога да си кажа думата. Има някои, дето не познават доставчика на армията — добави той мрачно, — ама може да са чули за Червения Джим. Нема да споменавам имена, господа, ама едва оня ден един човек, дето всички го знаете, ми рекна: „Ако аз знаех, квото ти знаеш за разузнаването, немаше да имам нужда от сведения както сега.“ Нема да ви кажа кой беше, нито ще престъпя кавалерското доверие между двама мъже и нема да кажа колко звезди има на пагона си, ама беше човек, дето знае кво казва. Та ви казвам, господа, че проклятието на северната армия е липсата на добро разузнаване. Кое стана причина за поражението при Булз Рън? Липсата на разузнаване. Кое позволи да заградят Поуп? Липсата на разузнаване. Кое докара до клането в Пустошта? Липсата на разузнаване — индианско разузнаване! Ами че едва оня ден, господа, ме запитаха дали бих се заел да организирам разузнаването. И кво им

казах? „Не, господин генерал, и не защото съм представител на най-едриите в страната доставчици на говеждо месо за армията — казвам. — Не и защото съм, дето се е рекло, един от тия, дето крепят тая война, ами защото ще поискам до десет хиляди обучени индианци от резерватите.“ А кадровиците от Уест Пойнт, тия многоучени глави, дето са бreme за нашата армия, не го разбират... и не са съгласни! Тогава Шърман взе, че ми каза...

Но тука го прекъсна гръмогласен смях и под кръстосания огън на избухналите саркастични бележки Брант с облекчение намери начин да се отдалечи незабелязано. Защото в гласа, държанието и най-вече в типичния темперамент на пришелеца беше познал стария си приятел от детството и съпруг на Сузи — страховития Джим Хукър! Човек не можеше да не познае мрачната му безочливост, тайнствената важност, великолепната лъжливост. Но дори и в този миг в сърцето на Кларънс Брант трепна старото чувство, старата вяност към едновременно му другар. Той знаеше, че ако му се обади пред всички, щеше да засрами Хукър; жегнаха го ироничните хвалби и смеха на офицерите му на отявлената слабост и суетност на бившия мулетар, бившия собственик на ранчо, бившия артист и съпруг на бившата му младежка любов и му се дощя Джим да не узнае, че го е чул. Той бързо се обърна към ординареца, нареди му да доведе този човек в щаба и се отдалечи без да го видят.

Разбира се, беше чул достатъчно, за да разбере повода за присъствието му тук и каква рядка случайност ги беше събрала отново. Явно Джим беше един от тези едри доставчици на припаси, към които правителството се виждаше принудено да прибегва, които посещаваха мястото на военните действия полуофициално и които армията по необходимост ту търсеше, ту ругаеше. Брант бе имал работа с негови служещи в интендантството, но не беше обърнал внимание на името му. А какво го бе накарало да напусне професията на артист, как бе стигнал до положението, което предполагаше притежаването на значителен капитал (защото мнозина от доставчиците бяха вече натрупали голямо състояние), и какво бе станало със Сузи и амбициите ѝ при тази коренна промяна на материалното им положение, това бяха неща, които тепърва щеше да научи. След промяната в собственото му положение Кларънс почти не се беше сещал за нея и сега със странно раздражение и виновност си

спомни за последната им среща и за чувството, на което се беше поддал.

Той не чака дълго. Едва се беше прибрал в частния си кабинет, когато чу стъпките на ординареца на верандата и дрънченето на влачещата се сабя на Хукър. Обаче не знаеше, че без да свърже името му, Хукър бе приел поканата като знак на уважение към собствената си личност и бе напуснал присмиващите се офицери победоносно, с вид на човек, отиващ на поверителен разговор, на който му даваше право добре известната негова критика на военните дела. Той влезе в стаята с мрачна важност и типичния за него навъсен поглед настрани и не вдигна очи, докато Брант не даде знак на ординареца да си върви и затвори вратата подире му. И тогава позна своя другар от момчешките години, галеника на съдбата!

За миг дъхът му секна от изумление. За миг мрачна недоверчивост, подозрение, радост, гордост, възхищение, дори обич се преплетоха в опулените му очи, в зиналата уста. Защото пред него стоеше Кларънс Брант, по-хубав от всеки друг път, по-недостъпен от всеки друг път, във величието на униформата и пълномощията, които му приличаха — макар и по-млад от самия него — благодарение на четирите години действителна военна служба, с небрежната непринуденост и държане на ветеран! Пред него беше героят, чието име бе вече толкова прочуто, че дори и простото му съвпадение със скромния цивилен, когото беше познавал, щеше да му се види абсурдно! И все пак той беше пред него — недостижим и блестящ, — за лична среща с когото той, Джим Хукър, бе доведен със спазване на всички формалности: проверка, козируване и взимане на пушките „за почест“!

За щастие Брант се възползува от първото му радостно възклицание, за да му стисне ръка, а след това, сложил двете си ръце на раменете му, да го накара да седне. За щастие, понеже дотогава, с типичната за него намръщеност, Джим Хукър бе намерил време да вкуси от пристъпите на завистта — завист още по-остра поради това, че въпреки успеха си като мирен доставчик винаги тайно бе копнял за военна показност и почести. Гледаше човека, който ги беше постигнал — както той вярваше, случайно, благодарение на късмета си — и погледът му се помрачи. После с типичната си слабост и суетност започна да се противопоставя на първите си впечатления за

превъзходството на Кларънс и да изтъква собствената си важност. Той се облегна тежко в креслото, където бе толкова сърдечно настанен, свали ръкавицата си и се помъчи да я затъкне в колана, както беше видял да прави Брант, но не можа поради заелите вече това място пистолети, изтърва я, сложи сабята между краката, за да може да я вдигне, облегна се пак назад с примижали очи, без да обръща никакво внимание на усмихнатия стар приятел.

— Смятам — заговори той бавно, с леко покровителствен тон, — че рано или късно щяхме да се срещнем във Вашингтон или в щаба на Грант, защото Хукър, Мичъм & сие още са приети навсякъде и са не по-малко познати от генерал-майорите, да не говорим — той изкриви поглед към пагоните на Брант — за бригадните генерали и е много странно, но разбира се, ти си, така да се каже, новак в армията, че не си чувал за мен досега.

— Но много се радвам да чуя за теб сега, Джим — каза с усмивка Брант, — при това от собствената ти уста, която, както също с голямо удоволствие намирам, е все тъй откровено общителна на тази тема, както и едно време — добави той закачливо. — Но аз те поздравявам, стари приятелю, с големия успех. Кога напусна театъра?

Господин Хукър се понамръщи.

— Знаеш, аз никога не съм бил истински артист — отговори той и махна с ръка с престорена небрежност. — Излизах на сцената само за да направя удоволствие на жена си. Госпожа Хукър не искаше да играе с вулгарни професионалисти, нали разбираш? Всъщност повечето време бях импресарио и наемател на театъра. Когато избухна войната, отидох на Изток да предложа на чичо Сам сабята и познанията си за индианското военно изкуство. Залових се с голяма доставка на свинско месо в Сейнт Луис с Фримонт. Сума ти пъти са ми предлагали да стана офицер. Отказвам.

— Защо? — запита уж наивно Брант.

— Твърде много разни фасонлии от Уест Пойнт за моя вкус — мрачно отговори Хукър. — И твърде много шпиони.

— Шпиони ли? — разсеяно откликна Брант и в момента се сети за госпожица Фокнър.

— Да, шпиони — продължи Хукър с упорита тайнственост. — Едната половина от Вашингтон следи другата половина и като почнеш от жената на президента надолу, повечето жени са конфедератки!

Брант изведнъж устреми острия си поглед към госта. Но в следващия миг си помисли, че това са само обикновените приказки на Джим Хукър и в тях не се крие нищо повече. Той пак се усмихна и каза по-благо:

— А как е госпожа Хукър?

Господин Хукър заби поглед в тавана, изправи се, престори се, че гледа през прозореца, после седна пак на мястото си до писалището и сякаш се намираше пред въображаема публика, взе да си слага пак ръкавиците, после, след като изобрази обичайната театрална невъзмутимост, отрони:

— Такава не съществува!

— Боже господи! — възкликна Брант с неподправено вълнение.
— Моля да ме извиниш. Наистина аз...

— Госпожа Хукър и аз сме разведени — продължи Хукър, като малко промени позата си и се облегна тежко на сабята, с очи все още насочени към въображаемата публика. — Имаше, нали разбираш... — той бутна настрана ръкавицата — несъвместимост на темпераментите... и... ние... се разделихме! Ха-ха!

От него се изтръгна нисък, горчив, презрителен смях, който накара Брант ясно да почувствува, че до този миг той не е влагал ни най-малко чувство в цялата работа.

— Вие като че ли бяхте в такива добри отношения един с друг!
— промърмори Брант.

— Като че ли! — рече с горчивина Хукър и погледна така саркастично сякаш си представяше втория ред на партера. — Да, като че ли! Имаше и други различия, обществени и политически. Ти го разбираш, и ти си страдал. — Посегна и стисна ръка на Брант подчертано прочувствено. — Но — продължи той надут и пак леко подхвърли ръкавицата си, — ние сме светски хора, не обръщаме внимание на такива неща.

И може би напрежението на тази поза му се стори твърде голямо, та се намести по-удобно.

— Обаче — с любопитство забеляза Брант — аз винаги съм мислил, че госпожа Хукър държи за Съюза и Севера?

— Преструвка! — каза Хукър с естествения си глас.

— Но нали си спомняш случая със знамето? — настоя Брант.

— Госпожа Хукър винаги е била артистка — многозначително заяви Хукър. — Госпожа Хукър сега е съпруга на сенатора Бумпоинтър, един от най-богатите и най-влиятелните републиканци във Вашингтон: той назначава, той уволнява в целия Запад.

— Добре, щом тя не е републиканка, защо тогава... — започна Брант.

— Има си защо — загадъчно отговори Хукър. — Но — добави той пак по-весело — тя принадлежи към самия елит на вашингтонското общество. Ходи на баловете във всички легации и има влияние в Белия дом. Всички главни илюстрирани вестници печатат снимките и.

Странното, но несъмнено обстоятелство, че този човек се гордее с влиянието на жената, с която се е развел и която не обича, би накърнило изтънчеността на Брант или поне би предизвикало неговата подигравка, ако не беше по-дълбоко уязвен от намека на Хукър за собствената му жена и унижителното сходство в положението на двамата. Но той отхвърли първото като част от непреодолимата, все още хлапашка чудатост на Хукър, а второто — като част от също толкова типичното за него самомнение. Може би си даваше сметка също, въпреки изминалите години и печата на раздялата и забраната, че не заслужава особена снизходителност от страна на съпруга на Сузи. Въпреки това беше го страх Хукър да не заговори пак за нея и страхът му се оправда:

— Тя знае ли, че си тука? — попита Хукър.

— Кой? — сухо каза Брант.

— Жена ти. Тоест... смятам, че е още твоя жена, а?

— Да, но аз не зная какво тя знае — отвърна Брант спокойно. Беше възвърнал самообладанието си.

— Сузи... тоест госпожата на сенатора Бумпоинтър — каза Хукър с явна почитателност към новата титла на бившата си жена — допускаше, че е отишла в странство с тайна мисия от Южната конфедерация при тия короновани глави там. Нея я биваше да опримчва мъже, нали? Както и да е, Сузи, преди да стане госпожа Бумпоинтър, даваше мило и драго да разбере къде е, но не успя. Тя просто като че се загуби преди една година. Някои казваха едно, други — друго. Но можеш да заложиш и сетния си долар, че госпожата на

сенатора Бумпоинтър, която знае как да дърпа конците във Вашингтон, ще го научи, ако някой изобщо може.

— Но няма госпожа Бумпоинтър е наистина разубедена и симпатизира на Юга — запита Брант — или то е само каприз или мода?

Докато казваше това, той се изправи с разсеяно изражение и отиде до френския прозорец, където остана заслушан. След малко го отвори и излезе навън. Хукър учудено го последва. Един-двама офицери вече бяха излезли от стаите си и стояха на верандата. Друг беше се спрял на алеята, после влезе в къщата, изскочи пак с фуражката и сабята си в ръка и леко изтича към караулното помещение. Глух пукот като че долиташе откъм другата страна на градинската стена.

— Какво има? — запита Хукър с облещени очи.

— Една застава: стреля!

Пукотът изведнъж, се превърна в дълги редици изстрели. Брант се върна в стаята и взе шапката си.

— Ще ме извиниш за няколко минути.

Далечен тътен, слаб, но плътен, приличащ на спукване на мехур, сякаш накара къщата да подскочи еластично като гумена топка.

— Какво е това? — стресна се Хукър.

— Топовен изстрел, далечен.

---

[1] Стрефон — Образ на възлюбен, герой от „Аркадия“ на Филип Сидни (1554–1586). Б.пр. ↑

[2] Местна гражданска охрана в южните щати за надзор над негрите — „патрулни“. Б.а. ↑

ГЛАВА V

В следващия миг зазвучаха тръби в стана, бърз тропот от препускащи на коне офицери и тежки крачки на строяващи се войници. Къщата беше почти изоставена. При все че единственият топовен изстрел бе достатъчен да подсказже, че това не е обикновена схватка между застави, Брант пак не вярваше, че е сериозна атака на неприятеля. Позицията му, както при последното сражение, нямаше стратегическо значение за врага; той без съмнение правеше само маневра, за да прикрие някакво придвижване напред към центъра на армията на две мили оттук. Убеден, че е на близко разстояние, за да получи помощ от дивизионния командир, Брант разположи своята линия по дължината на билото, готов да отстъпи в това направление, като задържи напредването на неприятеля и прикрива позицията на командира си. Той даде няколко необходими нареждания за вероятното напускане на къщата и се върна там. Куршуми и снаряди вече се сипеха долу в полето. Тънка ивица синкава мъгла набелязваше линията на престрелката. Малък конически бял облак като разпукваща се кутийка памук издаваше открита батарея в заградената с върби ливада. Но идиличното спокойствие на къщата оставаше непроменено. Следобедното слънце меко осветяваше широките веранди, дъхът на окапали розови листенца все още изпълваше въздуха.

Брант влезе в стаята си през френския прозорец от верандата, когато вратата откъм коридора изведнъж буйно се отвори, госпожица Фокнър се втурна вътре, затвори вратата след себе си и задъхана опря гръб на нея.

Кларънс се стресна и за миг се засрами. Внезапно се сети, че във възбудата си съвсем беше забравил за нея и за опасностите, на които можеше да бъде изложена. Вероятно беше чула стрелбата, женските й страхове са се събудили и е потърсила закрила при него. Но когато се обърна към нея с успокояваща усмивка, с изумление разбра, че вълнението и бледостта й издаваха нещо далеч повече от физически страх. Тя уплашено му посочи да затвори прозореца, през който бе влязъл, и рече с побелели устни:

— Трябва да говоря с вас насаме!

— Моля ви се. Но в момента няма нищо страшно за вас дори тук... а скоро ще мога да ви изпратя извън обсега на каквато и да било възможна опасност.

— Опасност... за мен! Боже! Да беше само това!

Той я загледа с тревога.

— Слушайте — заговори тя, като се задъхваше, — изслушайте ме! След това можете да ме мразите, презирате... да ме убиеете, ако щете! Защото вие сте предадени и погубени... отрязани и обкръжени! Аз съм помогнала за това, но кълна ви се, че ударът не е бил нанесен от моята ръка. Аз исках да ви спася. Само бог знае как се случи... това е било съдба!

В миг Брант прозря цялата истина, инстинктивно и ясно. Но с откровението дойде и обикновеното спокойствие и съвършеното самообладание, което никога досега не му беше изневерило в никое критично положение. С тътена на нарастващата канонада и промяната в посоките ѝ, изясняващи се за слуха му, пред очите му се разгърна като на карта цялата му заплашена позиция и той бързо пресмяташе колко време ще могат войниците му да задържат билото... пресметна набързо дори и скъпоценните минути, които можеше да отдели на жалката жена пред него: дори и сега той спокойно и благо я заведе до един стол и тихо каза:

— Това не е достатъчно! Говорете бавно, ясно. Аз трябва да зная всичко. Как и по какъв начин сте ме предали?

Тя го загледа умолително — успокоена и удивена от благостта му.

— Вие няма да ми повярвате, вие не можете да ми повярвате! Защото и аз не зная. Аз съм приемала и предавала писма... съдържанието на които никога не съм видяла... между конфедератите и шпионка, която идва в тази къща, но сега е вече далеч оттук. Правех го, защото мислех, че ме мразите и презирате... защото смятах за свой дълг да помагам на своята кауза... защото вие казахте, че между нас е война... но аз никога не съм ви шпионирала. Заклевам се.

— Тогава откъде знаете за това нападение? — спокойно попита Брант.

Лицето на девойката се проясни и тя рече плахо, но с надежда в гласа:

— В крилото на къщата има един прозорец, който гледа към склона близо до линията на конфедератите. На него е поставен сигнал... не от мен... но аз зная, той означава, че докато стои там, плановите против южните войски не са узрели и така нападение срещу вас няма да има, докато той се вижда. Това е, което зная... толкова ми е казала шпионката, защото трябваше да се редуваме да пазим стаята. Аз исках да задържа това ужасно нещо... докато... — гласът и затрепери, — докато — добави тя бързо, понеже видя, че спокойните му очи четат мислите и, — докато замина... и с тая цел задържах някои от дадените ми писма. Но тази сутрин, докато ме нямаше вкъщи, се озърнах и видях, че сигналът не е вече там. Някой го беше отместил. Изтичах обратно, но закъснях... и бог да ми е на помощ!... Както виждате.

Истината проблесна пред Брант. Собствената му ръка беше ускорила нападението. Но и една по-голяма истина проблесна като заслепяващо просветление. Ако е така, бе ускорил нападението, преди те да са готови, и имаше вероятност то да не е пълноценно и все още имаше надежда. Но нито следа от това не се отрази на лицето му, докато я гледаше спокойно право в очите, макар сърцето му да замираще в очакване, когато попита:

— Значи шпионката ви е заподозряла и е променила сигнала?

— О, не — възрази тя стремително, — защото шпионката беше с мен и се уплаши също. Ние двете изтичахме обратно, нали си спомняте, нея я спря постът!...

Тя млъкна изведнъж, но твърде късно. Бузите и пламнаха и обори глава, поради глупавото издаване на шпионката, до което я беше докарало вълнението ѝ.

Но Брант като че не го забеляза. Той всъщност напругаше ума си да разбере какви ли сведения е могла да получи тук глупавата мулатка. Числеността, позицията на неговите части не беше тайна за неприятеля — от това не можеше да се спечели нищо. Тя трябва да е, както и треперещата, развълнувана жена пред него, само оръдие на други.

— Тука ли живее тази жена? — запита той.

— Не — отговори девойката. — Тя живее при Манли, но има приятели в щаба на вашия командир, които посещава.

Брант едва се сдържа да не трепне. Сега всичко му стана ясно. Сведенията се получаваха от щаба на дивизията и минаваха през

неговия стан като най-близък до линията на конфедератите. Но какви са били сведенията... и какво придвижване са ускорили? Ясно беше, че тази жена не го знае. Той я изгледа изпитателно. Внезапен взрив разтърси къщата — през прозореца навлезе дим, — в градината бе избухнал снаряд.

Тя го загледа с отчаяние и мъка, но не пребледня, нито се стресна.

Овладея го една мисъл. Доближи се до нея и хвана студената ѝ ръка. Нещо като усмивка изви бледите ѝ устни.

— Не ви липсва смелост... не ви липсва всеотдайност — промълви той подчертано. — Вярвам, че съжалявате за постъпката си. Ако бихте могли да поправите стореното, дори с опасност за себе си, ще се осмелите ли?

— Да — задъхано отговори тя.

— Неприятелят ви познава. Ако съм обкръжен, вие можете да минете през линиите им без разпит? Една бележка от мен ще ви позволи да минете през нашите застави от другата страна към щаба. Но вие ще носите бележка до генерала, която никой не бива да види. В нея няма да има нищо, което да засяга вас или вашите, то ще бъде само едно предупреждение.

— И вие ще бъдете спасен! — припряно възкликна девойката. — Те ще ви се притекат на помощ! Тогава няма да ви вземат в плен?

Той мило и се усмихна.

— Може би... кой знае!

Брант седна и се залови, бързо да пише.

— Това — каза той, като и подаде едно листче, — е пропуск. Ще го използвате оттатък вашите линии. Тази бележка — продължи той, подавайки ѝ запечатан плик — е за генерала. Никой друг не бива да го види или да узнае за него... дори и вашият любим, ако случайно го срещнете!

— Моят любим! — възкликна тя с възмущение, с предишния си гняв. — Какво искате да кажете? Аз нямам любим!

Брант погледна пламналото ѝ лице.

— Аз смятах — каза тихо той, — че оттатък линията има някой, когото обичате, комуто пишете. То би било едно оправдание...

Той млъкна, защото лицето ѝ отново пребледня, а ръцете безсилно се отпуснаха.

— Боже мой!... Вие сте помислили и такова нещо! Помислили сте, че съм готова да пожертвувам вас заради друг мъж!

— Простете ми — побърза да каже Брант. — Аз бях глупак. Но дали вашият любим е някой мъж или една кауза, вие проявихте женска всеотдайност. А за да поправите грешката си, сега проявявате повече от женска смелост.

За негова изненада хубавите бузи пак се изчервиха, а в сините очи блесна дори искрица на дяволитост.

— Ако това може да послужи за оправдание, да... за да спася един мъж, разбира се! — И бързо додаде: — Отивам! Веднага! Аз съм готова!

— Един миг — произнесе той сериозно. — Макар че този пропуск и съпровождащият войник вероятно ще ви осигурят безопасност, това си е война! И вие все сте шпионка! Готова ли сте да отидете?

— Готова съм! — гордо каза тя и отметна увиснал кичур коса. И все пак за миг се поколеба. След това попита с по-нисък глас: — Готов ли сте да ми простите?

— И в двата случая — отговори той, трогнат от държането ѝ. — И господ да ви поживи!

Той протегна ръка и леко стисна студените и пръсти. Но те веднага се изплъзнаха от ръката му и тя се обърна още по-изчервена.

Брант отиде при вратата. Един-двама адютанти, спрени пред вратата по негова заповед, чакаха нетърпеливо с донесения. Конят на кавалерийски майор ровеше с копито земята в градината. Офицерите се загледаха в девойката.

— Изпратете госпожица Фокнър с бяло знаме до някоя безопасна точка на вражеската линия. Тя е гражданско лице от техните и те ще я вземат под своя закрила.

Едва беше разменил десетина думи с адютантите, когато майорът забързано се върна. Той дръпна Брант настрана и припряно заговори:

— Извинете, господин генерал, но между войниците много се приказва, че това нападение е следствие на някакви сведения, получени от врага. Трябва да знаете, че тази жена, на която току-що дадохте свободен пропуск, е заподозряна и войниците са възмутени.

— Толкова по-големи са основанията тя да бъде проведена по-далече от всякакви последици на глупостта им, господин майор — ледено проговори Брант, — и аз ще разчитам на вас да я изпратите невредима. В това нападение няма нищо, от което да личи, че врагът е получил каквито да било сведения за нас. Но бих подчертал, че е по-добре да се спазват заповедите ми относно робите и гражданските лица, преминаващи линиите ни откъм щаба на дивизията, където може да се получат ценни сведения, отколкото да се наблюдава една сприхава и пряма девойка.

Майорът се изчерви от яд, козирува и се оттегли, а Брант се върна при адютантите. Новините бяха лоши. Колоната на неприятеля се движеше срещу билото на хълмовете — да я задържат повече нямаше възможност, — и бригадата беше отрязана от щаба на дивизията, макар досега да нямаше комбинирано придвижване срещу него. Тайните страхове на Брант, че неприятелят има намерение да нанесе удар в центъра, се потвърждаваха. Дали съобщението му до командира на дивизията ще мине навреме през атакуващата колона?

Ала едно нещо го озадачаваше. След форсирането на неговия фланг, врагът не прояви стремеж, дори въпреки преобладаващата си численост, да се насочи натам и да го смаже. Той можеше лесно да отстъпи, когато вече няма възможност да задържи билото повече, без да бъде преследван. Другият му фланг и тилът не бяха заплашени, както биха могли да бъдат от разделянето на такава огромна атакуваща колона, която се движеше упорито нататък към билото. Тъкмо в това като че ли се криеше несполуката или недомислеността в плана на неприятеля. Можеше да се допусне, че причината за това е било ускореното от него нападение чрез преместването на сигнала. Без съмнение, трябва да е било предвидено някакво нападение върху неговия фланг и тил, но при неочакваното избързване се е наложило да го изоставят. Той все още можеше да се спаси, както знаеха и офицерите му, но убеждението му, че още може да помогне на командира на дивизията, като задържа твърдо позицията си и спокойно изчаква удобния случай, беше непоклонимо. Нещо повече, това изискваше и неговият темперамент и инстинкт.

Като тревожеше неприятеля във фланга и в тила, отстояваше всяка педя земя, не се огъваше пред артилерията, изнесена напред, за да го разгроми, нито пред кавалерията, която го заобиколи и мина през

незащитените му редици, той гледаше, без да трепне, как бригадата му се топи под този неспирен поток.

ГЛАВА VI

Въпреки всичко по цялото протежение на това съдбоносно било, сега неясно и разпокъсано от преплитащите се редки ивици дим на залповете, прилично на полуизбърсани следи от калем върху плоча за писане, а когато димът се разсейваше — на неразбираема плетеница от начупени в зигзаг черти от изоставени каруци и коне, непонятни за всяко друго око, изключителният магнетизъм на началника се усещаше навред и било в бързо сключваща се линия на съпротива срещу някой по-силен натиск на врага, било в по-упорито бездейно устояване под огъня, навред проличаваше неговата воля. Една-две думи на изчерпателно нареждане, изпратено по адютант, или внезапното появяване на мургавото му, внимателно, спокойно лице над редица щикове неизменно оказваха магическо въздействие. Като всички родени водачи той сякаш оставаше неуязвим в тези опасни моменти и заразяваше войниците си със същото неверие в смъртта: те падаха отляво и отдясно със спокойна сигурност на побелелите си лица или с вик на увереност в победата при последното си издихание. Изостаналите се връщаха в редиците под мимолетния му поглед; безнадеждна, неоправима бъркотия около преобърнал се на завоя на пътя сандък се превръщаше в дисциплинирано, тихо, обмислено разчистване на препятствието пред красноречиво чакащия мургав мълчалив конник.

Обаче под тази невъзмутима маска той остро съзнаваше всичко, в тази очевидна съсредоточеност се долавяше изостряне на всичките му сетива и възприятия — той забелязваше първите белези на съмнение или тревога по лицето на младшия офицер, комуто даваше заповед, първата следа от забавяне в престрояването на една редица, по-значителната задръжка в придвижването там, където — той знаеше — пътят бе задръстен от мъртвите тела на другарите, зловещото безмълвие на бруствер, ужасяващата неподвижност на някои сковани на коляно редици, все още в бойно положение, но които никога вече нямаше да се раздвижат, стопяването на отделните схватки, внезапните пролуки тук и там, угнетяващото огъване на онова, което допреди един

миг е било права редица — всичко това той виждаше с цялото му съдбоносно значение. Но дори и в този миг, натъкнал се на барикада, направена набързо от преобърнати интендантски фургони, той спря да погледне познатата фигура, която бе видял само преди един час и която сега, изглежда, командуваше група събрани изостанали войници и маркитанти. Качил се на едно колело, с револвери в двете си ръце и стиснал със зъби ловджийски нож — театрален дори и в този пристъп на несъмнена храброст, — вилнееше Джим Хукър. И Кларънс Брант под тежестта на цялата отговорност за сражението, дори в този отчаян миг неволно си спомни живата картина, която бе представлявал артистът Джим Хукър, когато бе играл „Червения Дик“ в „Розалия, цветето на прериите“, както го бе видял в Калифорния преди пет години.

Оставаше един час до мръкване, което вероятно щеше да сложи край на боя за този ден. Можеше ли да издържи и да запази нападателната си позиция толкова дълго? Спешно съвещание с офицерите му доказва, че слабостта на тяхната позиция вече им беше повлияла. Те му напомняха, че пътят за отстъпление е все още открит, че през нощта неприятелят, макар и устремен засега към центъра на дивизията, можеше да се обърне и да ги заобиколи откъм фланговете или че, странно забавилите се негови резерви може да пристигнат преди да съмне. Далекогледът на Брант оставаше обаче насочен към главната колона, която все още си пробиваше път покрай билото. Неочаквано му направи впечатление, че непрекъснатият поток бе спрял, разгърнал се на двете страни по дължината на гребена и сега стоеше под прав ъгъл спрямо предишното си направление. Нещо го бе задържало! В следващия миг тътенът на топове по целия хоризонт и вдигналият се облак дим очертаха огнева линия. Центърът на дивизията бе влязъл в бой. Жадуваният от него случай бе дошъл — отчаяната възможност да се нахвърли върху тила на врага и да си пробие път до дивизията, — но беше дошъл твърде късно! Той огледа разнебитените си редици — надали беше останал и един полк. Дори като демонстрация атаката нямаше да успее срещу по-многобройния неприятел. Явно не можеше да направи друго, освен да остане където беше, на разстояние, от което да може да се притече на помощ, и да чака изхода на боя на мястото си. Той вече прибираще далекогледа, когато вниманието му привлече глухо избумтяване на топове в най-

западния край на хоризонта. При все още светлеещото небе, той можа да види дълга сива нишка да се проточва от долината в далечния тил на щаба, за да се присъедини към главната колона. Това бяха закъснелите резерви. Сърцето му се разтуптя. Сега беше открил ключа за тайната! Едничката погрешна подробност в плана на неприятеля беше пред него. Резервите, които идваха с такова закъснение от запад, бяха видели само втория сигнал от прозореца — когато госпожица Фокнър беше сложила вазата отново на място — и затова не бяха се придвижили към неговата позиция. Да се прецени последицата от тази грешка не бе възможно. Ако девойката, спасила го по този начин, бе стигнала навреме със съобщението му при командира на дивизията, той е бил предупреден и е могъл дори да извлече полза от това положение. Собствената му позиция нямаше да бъде толкова несигурна, понеже неприятелят, влязъл вече в бой отпред, нямаше да може да се върне на старата си позиция в тила и да поправи грешката. Главната част от неговата колона вече беше отминала бригадата на Брант. Ако се случеше да бъде разбита, все още съществуваше опасността да се обърне назад и да го смаже, но той предполагаше, че командирът на дивизията ще се опита да предотврати присъединяването на резервите към главната колона, като се вклини между тях и ги изтика от билото, за да се съедини с него. Когато последните войници от неприятелския ариергард минаха край тях, тръбите на Брант вече отзоваваха челните редици. Той удвои постове и реши да чака и да наблюдава.

А го чакаше и по-тежкото задължение да се погрижи за ранените и убитите. По-големите стаи на щаба вече бяха превърнати в лазарет. Като минаваше от легло на легло и познаваше в лицата, свити от смъртна болка или застинали в безизразно безсъзнание, същите черти, които само преди няколко часа бе виждал изпълнени с въодушевление и възбуда, у него се събуди нещо от старата му, вечно съмняваща се и двоумяща се природа. Нямаше ли друг изход, освен този? Доколко е отговорен той, който се движи между тях здрав и невредим?

А ако не той, кой друг? С огорчение се върна мислено към някогашните дни на съзаклятието — към зараждането на тази борба, която даваше такива ужасни плодове. Помисли си за предателството на своята жена и усети бузите му да пламват така, че му се поиска да се

извърне от проснатите си на леглата другари, обзет от странен страх, че с ясновидството на умиращите може да прозрат в неговата тайна.

Минаваше полунощ, когато, без да се съблече, се изтегна на леглото в малката си подобна на манастирска килия стая да открадне няколко мига сън. Безупречно чистите ѝ стени и завеси му подеждоуаха чудновато, сякаш беше дамгосал несмутимото им спокойствие с кръвта на войната. Събуди се внезапно от дълбок сън с някакво неопределено чувство на тревога. Първата му мисъл беше, че са го повикали да отбива атака. Той седна и се послуша — цареше пълна тишина, нарушавана само от отмерените крачки на часовоя по чакълестата пътека долу. Но вратата беше отворена. Скочи на крака и се измъкна в коридора навреме, за да види висока женска фигура да се мярка пред последния осветен от луната прозорец в другия край. Не можа да види лицето, но пред погледа му се откри типична негърска глава с тюрбан.

Не я последва, нито дори повика постовия. Ако това беше шпионката или някоя от помощничките ѝ, тя беше безсилна да причини някаква вреда сега, а след последните му заповеди и строгата бдителност на часовоите не можеше да мине бойната линия или дори да напусне къщата. Вероятно знаеше това не по-зле от него, тъй че сигурно е била само някоя случайно надникнала прислужничка. Брант се върна в стаята и постоя няколко мига пред прозореца, загледан в осветеното от луната било. Тътнежът на далечни топове отдавна беше стихнал. Съвсем буден и ободрен от свежия утринен въздух, който единствен май от всичко сътворено на света бе отърсил бремето на миналия ужасен ден от росните си крила, той се обърна и запали свещта на масата. Когато закопчаваше портупея си, видя късче хартия в долния край на леглото, от което току-що беше станал. Занесе го до свещта и прочете надрасканото с груб почерк:

Вие спите, когато е трябвало вече да сте потеглили.
Нямате време за губене. Преди да съмне, резервите на колоната, на която глупаво се съпротивявахте, ще се нахвърлят върху вас. От някого, който иска да ви спаси, но мрази вашата кауза.

Презрителна усмивка се плъзна по устните му. Почеркът беше непознат и явно престорен. Съдържанието на съобщението не го разтревожи, но изведнъж у него се събуди съмнение... че бележката беше от госпожица Фокнър! Опитът и да мине през линиите на врага не бе успял... или изобщо не го е направила. Измамила го е... или е променила благородното си намерение и сега се мъчи да смекчи второто си предателство с това второ предупреждение. А той бе позволил на нейната пратеничка да се изплъзне!

Брант бързо изтича по стълбата. Към него се приближаваха гласове. Спря и разпозна лицата на бригадния лекар и на един от адютантите си.

— Двоумяхме се дали да ви тревожим, господин генерал, но работата може да излезе доста важна. В изпълнение на вашите заповеди една негърка току-що е била спряна при преминаване на линията. Опитала се да избяга, била подгонена, имало сборичкване, тя се прекатерила през стената, но паднала и си ударила главата. Донесли я в караулното помещение в безсъзнание.

— Много добре. Ще отида да я видя — каза Брант с чувство на облекчение.

— Един момент, господин генерал. Сметнахме, че може би бихте предпочели да я видите насаме — каза лекарят, — защото, когато се мъчех да я свестя и бърсах с гъба лицето и главата и, за да проверя дали няма увреждания, боята се махна! Тя е бяла жена, боядисана и преоблечена като мулатка.

За миг сърцето на Брант се сви. Това беше госпожица Фокнър.

— Познахте ли я? — попита той, поглеждайки от единия към другия. — Виждали ли сте я тук преди?

— Не, господин генерал — отговори адютантът. — Но няма вид на проста жена, жена от обществото, бих казал.

Брант си отдъхна.

— Къде е сега? — попита той.

— В караулното помещение. Сметнахме, че е по-добре да не я пренасяме в лазарета сред войниците, докато не получим нареждане от вас.

— Добре сте постъпили — сериозно каза Брант. — И засега ще запазите това в тайна, но се погрижете да я донесат по-скоро тук и по възможност без всякаква гласност. Сложете я горе в моята стая, която ѝ

отстъпвам, и някой да я наглежда, ако има нужда. Но добре да я гледате, докторе, и ще ми съобщите, когато дойде на себе си.

Той се отдалечи. Макар и да не придаваше голямо значение на тайнственото съобщение, било изпратено от госпожица Фокнър, било произлизащо от самата непозната, и което почиваше — както разсъждаваше той — само върху данните от първия план на нападението, Брант все пак бързо изпрати малък отряд разузнавачи в посоката, от която би могло да дойде нападението, със заповед да се върнат и веднага да докладват. Подтикнат от малко ироничен спомен, той избра Джим Хукър да придружава отряда като доброволец. След това се върна в къщата. Лекарят го пресрещна на вратата.

— Признаците на сътресение минават — каза той, — но като че ли страда от изтощение след някаква силна нервна възбуда. Можете да влезете, вероятно ще се съвземе всеки момент.

С тези изкуствени стъпки и тайнствено сдържан дъх, с каквито обикновено се влиза при болен, Брант се запъти към пострадалата. Но някакъв инстинкт, по-силен от проявата на човечност, го накара изведнъж да спре, обзет от страх. Стаята сякаш вече не беше негова, беше си възвърнала този строг вид на манастирска килия, който го бе поразил при първото влизане. И той се поколеба — друг странен повей, почти като смътен спомен, го облъхна като някакъв задържал се парфюм, далечен и покъртващ със своята чезнеща близост. Почти плахо обърна очи към леглото. Одеялото бе дръпнато до шията на лежащата, за да замести раираната памучна рокля, изцапана с кръв и прах, която е била набързо смъкната и захвърлена на един стол. Бледото лице, почистено от кръвта и преобразяващата го боя, дългата коса, още влажна от гъбата на лекаря, лежаха неподвижно на възглавницата. Внезапно от този мъж с железни нерви се изтръгна слаб вик и с лице, бяло като това на възглавницата, той падна на колене до леглото. Защото това беше лицето на жена му!

Да, нейното! Но в прекрасната коса, с която се беше гордяла, косата, която някога, на младини, беше падала на рамото му като благослов, край хлътналите слепоочия с изпъкнали сини вени се виждаха побелели нишки; тези ясни очи под изящно извитите вежди бяха обиколени с черни кръгове от дългите дни страдания и само сякаш изваяният профил с повелителни устни и нежна ноздра бе запазил цялата си предишна красота. Покривката се беше смъкнала от

рамото ѝ — познатият му студен контур го стресна. Кларънс си спомни как в ранните дни след женитбата им беше чувствувал някаква святост в този подобен на Диана образ и в спокойната, подобна на нимфа недосегаемост, с която се отличаваше тази чудна бездетна жена. Стори му се дори, че усеща отново тънкия особен парфюм на дантелите, бродериите и финото ѝ бельо там, в нейната спалня в Роблес. Може би от напрегнатия му поглед, може би от магнетизма на присъствието му, но устните ѝ се поотвориха с лека въздишка или стон. Макар очите да бяха още затворени, главата инстинктивно се обърна към него. Той се изправи. Очите ѝ бавно се отвориха. Когато в тях премина първоначалното учудване, тя срещна неговия поглед със старата враждебност. Първото ѝ движение бе трогателен женски жест — с две ръце да оправи разпилялата се коса. Така, видяла белите си пръсти, измити от боята, тя мигновено разбра всичко, което се бе случило, и тутакси ги мушна обратно под завивката. Брант не проговаряше, а стоеше със скръстени ръце, загледан в нея. И не неговият, а нейният глас пръв наруши мълчанието.

— Ти ме позна? Е, предполагам, че знаеш всичко. — В гласа ѝ прозвуча леко предизвикателство.

Брант кимна. Струваше му се, че още не може да се довери на гласа си и ѝ завидя, че тя може.

— Мога да седна, нали? — С явно усилие на волята тя успя да се надигне в седнало положение. После, понеже завивката се хлъзна от голото ѝ рамо, дръпна я и каза с тръпка на погнуса: — Забравих, че вие събличате жените, вие, северните войници! Но забравих също — добави със саркастична усмивка, — че ти си и мой съпруг и аз съм в твоята стая.

Презрението, вложено в думите ѝ, разпръсна и сетната сянка от видението на Брант. С тон, сух като нейния, той каза:

— Боя се, че ще трябва да помните също, че аз съм северен генерал, а вие южна шпионка.

— Тъй да бъде — рече тя мрачно. После импулсивно: — Но не съм шпионирала вас!

Ала в същия миг захапа устна, сякаш признанието се беше изтръгнало от нея неволно, сви с безразличие рамене и се отпусна обратно на възглавницата.

— Това няма значение — отсече студено Брант. — Вие сте използвали тази къща и хората в нея, за да предавате доносите си. Не е ваша грешката, че не сте намерили нищо в отвореното ковчеже.

Тя му хвърли бърз поглед. След това отново сви рамене.

— Трябвало е да се досетя, че ме е издала — отвърна тя с горчивина, — че ще я подлъжете, както сте подлъгвали и други. Добре, тя ми е изменила! Срещу какво?

Лицето на Брант се изчерви. Но той с усилие се въздържа.

— Издаде ви не тя, а цветето! Цветето, червеният пращец от което бе паднал в ковчежето, когато сте го отворили на писалището пред прозореца в оная стая... цветето, което стоеше на прозореца като сигнал... цветето, което сам аз отместих и с това провалих жалкия план, скалъпен от вашите приятели.

На лицето и се изписа изумление, примесено с ужас.

— Вие сте променили сигнала! — повтори тя замаяно, после с по-нисък глас: — Това обяснява всичко! — Но в следващия миг отново се нахвърли яростно върху му: — И искате да ме уверите, че тя не ви е помогнала... че не ме е продала... мен, вашата жена... на вас... и срещу какво? Поглед... целувка!

— Искам да кажа, че не е знаела за отместването на сигнала и че самата тя го е сложила пак на мястото му. Вината, че не съм сега тука пленник, не е нито нейна, нито ваша.

Тя замаяно си потърка челото.

— Разбирам — промърмори. И веднага пак избухна гневно: — Глупак! Тебе изобщо никой нямаше да те пипне! Мислиш, че Лий би тръгнал да гони тебе, когато дивизионният ти командир е много по-ценна плячка? Не! Тези резерви е трябвало да го подмамят да ти се притече на помощ, а главната колона да направи пробив в центъра му. Да, можеш да ме зяпаш, Кларънс Брант. Ти си добър адвокат... казват, че си също блестящ офицер. Никога не съм те смятала за страхливец, даже когато проявяваш нерешителност, но ти воюваш с мъже, обучени на военно изкуство и стратегия, докато ти си бил още изоставено хлапе в равнините. — Тя млъкна, затвори очи и после добави уморено: — Но това е било вчера... а днес, кой знае? Всичко може да се е променило. Въпреки всичко резервите може да те атакуват. Затова се забавих да ти напиша тая бележка преди един час, когато сметнах, че трябва да си отида оттук завинаги. Да, направих го! — продължи тя с уморен, но

упорито настойчив тон. — Няма защо да не знаеш всичко. Бях подготвила бягството си. Мои приятели, които ме чакаха отвъд вашите линии, трябваше да отвличат вниманието на заставите ти. Но се забавих, когато те видях да идваш... забавих се, за да ти напиша тая бележка. И... закъснях!

Но Брант беше наблюдавал променящото ѝ се изражение, искрящите очи, чудноватото мъжко владение на военната наука, войнишката фразеология — всичко толкова ново за него, че кажи-речи, не забеляза чисто женския край на тирадата. Тя му приличаше сега не на Диана от младежките му представи, а на Атина Палада, която го гледаше от възглавницата. Никога досега не беше напълно вярвал в себеотрицателната ѝ всеотдайност на каузата, която сега като че я лишаваше от всичко женско. В най-фантастичните си представи за нея никога не я бе виждал като някаква Жана д'Арк и въпреки това лицето ѝ беше такова, каквото би могъл да срещне екзалтирано и вдъхновено на самото бойно поле. Той с усилие се овладя.

— Благодаря ви за желанието да ме предупредите — каза помело, макар и не толкова нежно — и бог ми е свидетел, че съжалявам за неуспеха на бягството ви. Но и така предупреждението ви е излишно, защото резервите вече са стигнали дотук: те са тръгнали по втория сигнал и са се отклонили да нападнат дивизията ни отляво, а мен са ме оставили на мира. А хитростта им да накарат нашия командир да ми се притече на помощ нямаше да сполучи, понеже я подозирах и му изпратих бележка, че нямам нужда от помощ.

Това беше истина — туй беше единствената цел на бележката, която бе пратил по госпожица Фокнър. Не беше искал да открие саможертвата си, ала толкова голяма бе все още странната власт на тази жена над него, че нещо го тласкаше да ѝ докаже превъзходството си. Тя го загледа в очите.

— И госпожица Фокнър занесе съобщението ви? — произнесе тя бавно. — Не го отричайте! Никой друг не би могъл да мине през нашите линии, а вие ѝ дадохте свободен пропуск през вашите. Да, трябвало е да се досетя за това. И ми бяха изпратили тая твар за съюзница и довереница!

За миг Брант бе поразен от налагащия се контраст между двете жени. Но той каза само:

— Не забравяйте, аз не знаех, че шпионката сте вие, нито пък вярвам тя да е подозирала, че сте моя жена.

— Че отде ще подозира — възкликна тя почти с ярост. — Аз съм позната на тия хора само под името Бенъм, моминското ми име. Да! Можете да ме изведете и да ме застреляте под това име, без да опозорите своето. Никой няма да знае, че шпионката на южняците е била жена на северния генерал! Както виждате, помислила съм дори и за това!

— И като сте помислила и за това — бавно отвърна Брант, — сте се поставила... не бих казал в моя власт, защото сте във властта на всеки човек в този лагер, който може да ви познае или дори да чуе гласа ви. Добре, хайде да се разберем докрай. Не зная колко велика жертва изисква от вас предаността ви към вашата кауза, но зная какво тя като че ли иска от мен. Чуйте ме тогава! Аз ще направя всичко, което е по силите ми, да ви защитя и да ви изведе непокътната оттук, но не сполуча ли, казвам ви го открито, ще тегля куршума и на вас, и на себе си.

Тя знаеше, че наистина щеше да го направи. Въпреки това в очите ѝ блесна внезапно нова, пробуждаща се светлина, тя пак прибра косата си и наполовина се повдигна от възглавницата, за да вижда мургавото му непоколебимо лице.

— А понеже не ще допусна ничий друг живот да бъде поставен в опасност — продължи той спокойно, — и преоблечен ще ви придружа лично отвъд линията, двамата ще се изложим на еднакъв риск... или на куршумите на постовите, които може да ни спестят и на двамата всякакви по-нататъшни затруднения. След един-два часа ще се уреди и това. Дотогава отпадналото ви състояние ще послужи за извинение никой да не ви тревожи и да не влиза тук. Мулатката, ролята на която понякога сте играли, може да е още в къщата; ще наредя да се грижи за вас тя. Предполагам, че можете да ѝ се доверите, защото ще трябва да се представите пак в тази роля и да избягате с нейните дрехи, а тя да остане на вашето място в тази стая като моя пленница.

— Кларънс!

Гласът и неочаквано се беше променил: нямаше в него горчивина и не беше рязък, а нисък и вълнуващ, както я бе чул да му говори тогава, вечерта във вътрешния двор на Роблес. Бързо се обърна. Тя се

беше навела от леглото, тънките и бели ръце бяха протегнати умолително към него.

— Хайде да избягаме заедно, Кларънс — заговори възбудено. — Да напуснем това ужасно място... тези зли, жестоки хора... завинаги. Ела с мен! Ела с мен при моите хора... с моите убеждения... в моя дом... който ще бъде и твой! Ела с мен да го защитаваши с верния си меч, Кларънс, срещу тези подли нашественици, с които нямаш нищо общо и които са кал под краката ти. Да, да! Аз го знам!... Аз извърших неправда спрямо теб... Лъгах те, когато говорих против твоето умение и сила. Ти си герой — роден за водач! Аз го знам! Не съм ли го чувала от мъже, които са се сражавали срещу теб и въпреки това са се възхищавали и са те разбирали, да, по-добре, отколкото твоите хора! Доблестни мъже, Кларънс, възпитани за войници, които не са знаели какъв си ти, нито колко горда бях с теб, макар и да те мразех! Ела с мен! Помисли какво бихме направили заедно... с еднаква вяра... еднаква кауза... еднакъв стремеж! Помисли си, Кларънс, Няма нещо, което не би могъл да достигнеш! Ние не се скъпим за награди и почести... у нас няма наемни гласоподаватели, пред които да угодничим... ние познаваме приятелите си! Дори и аз... Кларънс... аз — имаше нещо странно трогателно в обзелото я като че ли изведнъж самоунижение — и аз получих моята награда и познах силата си. Бях изпратена в чужбина с поверителна задача от най-високопоставените... при най-високопоставените! Не ми обръщай гръб. Аз не ти предлагам подкуп, Кларънс, а само заслуженото. Ела с мен. Напусни тези псета и заживей като герой, какъвто си!

Той обърна към нея пламтящ поглед.

— Ако ти беше мъж... — заговори страстно и млъкна.

— Не! Аз съм само жена и трябва да воювам по женски — прекъсна го тя с горчивина. — Да! Аз моля, умолявам, придумвам, лаская, раболепнича, лъжа! Аз пълзя, където ти стоиш прав — влизам през врати, пред които ти не би навел глава. Ти носиш знаците на своето достойнство на раменете, аз крия моите под роклята на една робиня. И въпреки всичко съм се трудила, борила, страдала! Слушай, Кларънс — гласът и отново прозвуча умолително минорно, — аз знам какво вие, мъжете, наричате „чест“, това, което ви кара да държите на случайно изречена дума или на празна клетва. Нека да е така! Аз съм уморена, аз съм дала моята дан на това дело, ти си дал своята. Да

избягаме двамата, да оставим сражението на онези, които ще дойдат подир нас, и да отидем заедно в някой далечен край, където тътенът на топове или кръвта на нашите братя няма вече да ни призовават към отмъщение! Има и хора, които живеят тук, аз съм срещала такива, Кларънс — забързано продължи тя, — които мислят, че е грешно да вдигаме ръка в тази борба и да убиваме свои братя, но които не могат да живеят под игото на Севера. Те са — в гласа и прозвуча съмнение — добри мъже и жени... те са уважавани... те са...

— Те са отстъпници и роби, пред които ти, макар да си шпионка, се издигах като кралица! — буйно я прекъсна Брант. Той млъкна и се обърна към прозореца. След като помълча, се върна пак при леглото и тогава заговори по-ниско: — Преди четири години, Алис, в пациента на къщата ни в Роблес, можех да се вслушам в това предложение и — изтръпвам като си го помисля — можех да го приема! Аз те обичах, бях тъй слаб, тъй себичен, тъй неразсъдлив. Животът ми бе тъй безцелен — като изключа любовта ми към теб, — както на хората, за които говориш. Но повярвай ми сега поне, че съм предан на моята кауза така, както ти на своята — нещо, което никога не съм ти отрекъл! Защото онази вечер, когато ме напусна, у мен се събуди съзнанието за собственото ми нищожество и падение... Може би дори трябва да ти благодаря за това събуждане... И прозрях горчивата истина. Но тогава, вечерта, намерих истинското си призвание... моята цел, моето мъжество...

Горчив смях се чу от възглавницата, на която тя бе отпуснала глава:

— Струва ми се, че ви оставих там с госпожа Хукър... Спестете ми подробностите.

Кръвта нахлу в лицето на Брант и тозчас се оттегли пак.

— Вие ме напуснахте заедно с капитан Пинкни, който ви беше съблазнил, и когато аз убих! — разярено отвърна той.

Двамата се загледаха с ожесточение. Изведнъж той рече „Шшт!“ и се устреми към вратата при звука на бързи крачки, отекнали в коридора. Но закъсня: тя се отвори и на прага се появи офицер от караула.

— Двама конфедеративни офицери са задържани, когато са се навъртали около нашите засади. Искат да говорят с вас.

Преди Брант да успее да попречи, двамата мъже с кавалерийски наметки в сив конфедератски цвят влязоха в стаята с оживен, самоуверен вид.

— Не „искат“, господин генерал — каза първият, висок, личен мъж, вдигнал ръка с изящен жест на протест. — Всъщност много съжаляваме, че ви тревожим с въпрос, който има значение само за нас. Малко перчене, когато бяхме излезли след вечеря, ни вкара в разправия с вашите постови и разбира се, трябваше да си понесем последствията. Така ни се падаше и голям късмет е, че не са ни теглили по един куршум. Бога ми! Боя се, че моите войници нямаше да бъдат толкова внимателни! Аз съм полковник Лагранж от Пети тенесийски полк, младият ми приятел е капитан Фокнър от Първи кентъкийски. Ако може да има прошка за младеж като него... не за мен! Аз...

Той млъкна, защото очите му внезапно се спряха на леглото и на лежащата в него. И той, и другарят му се сепнаха. Но освен естественото, непресторено изумление на един джентълмен, нахълтал без да иска в спалнята на една дама, бързото око на Брант забеляза и по-дълбоко безпокойство. Полковник Лагранж веднага се съвзе и двамата свалиха фуражките си.

— Хиляди извинения — рече той и бързо отстъпи към вратата. — Но едва ли е нужно да кажа на колега-офицер, господин генерал, че няхаме никакво намерение тъй грубо да натрапим присъствието си! Чухме някаква фантасмагория, че сте били зает... били сте разпитвали някаква избягала или бягаща негърка... иначе никога не бихме накарали да ни доведат при вас.

Брант погледна бързо жена си. Лицето и явно се беше сковало при влизането на двамата мъже, очите и бяха безстрастно забити в тавана. Той се поклони официално, посочи с ръка вратата и каза:

— Ще изслушам историята ви долу, господа.

Той излезе подир тях от стаята, спря се, спокойно превъртя ключа в бравата и с жест ги покани да слязат пред него по стълбата.

ГЛАВА VII

Нито дума не бе проронена, докато не стигнаха долната площадка и кабинета на Брант. След като направи знак на дежурния офицер и ординареца да излязат, Брант се обърна към пленниците си. Лагранж бе изгубил оживената си непринуденост, но не и самообладание; очите на капитан Фокнър гледаха по-стария другар развеселено и озадачено.

— Боя се, че мога само да повторя, господин генерал, че дръзката ни приумица ни докара до стълкновение с вашите часови — заговори Лагранж с известно високомерие, сменило предишното му оживление — и бяхме свършено правилно взети в плен. Ако приемете моята дума, не се съмнявам, че нашият командир ще вземе мерки да ни размени срещу двамата ваши храбреци, които имах честта да срещна в нашите позиции и от които вероятно имате по-голяма нужда, отколкото, боя се, нашите командири от нас.

— Каквото и да ви е довело тук, господа — отговори Брант сухо, — радвам се за вас, че сте с униформи, при все че за съжаление това не ме освобождава от едно неприятно задължение.

— Струва ми се, че не ви разбирам — забеляза Лагранж студено.

— Ако не бяхте с униформа, вероятно сте щели да бъдете застреляни като шпиони, без някой да си дава труда да ви взима в плен — спокойно обясни Брант.

— Вие искате да кажете, господин генерал... — започна Лагранж сурово.

— Искам да кажа, че съществуването на шпионин на конфедератите между този стан и щаба на дивизията ни е достатъчно добре известно, за да оправдае най-строгите мерки.

— А как може това, моля ви се, да засяга нас? — надменно попита Лагранж.

— Не е нужно да осведомявам един толкова стар военен като полковник Лагранж, че подпомагането, съучастието и дори получаването на сведения от шпиони в разположението на противника е не по-малко опасно.

— Може би бихте искали да проверите, господин генерал — подхвърли полковник Лагранж с ироничен смях. — Моля, не се колебайте заради униформите ни. Обискирайте ни, ако желаете.

— Не и след като сте влезли в моето разположение, господин полковник — сериозно и многозначително му отговори Брант.

Лагранж се изчерви. Но веднага се овладя и с официален поклон промълви:

— Може би тогава ще ни съобщите какво смятате да правите?

— Мой дълг е, господин полковник, да ви държа в строг арест, докато ми се удаде случай да ви препратя на командира на дивизията с доклад за обстоятелствата, при които сте били задържани. Това и смятам да правя. Колко скоро ще ми се представи такъв случай и дали изобщо ще го имам — продължи Брант и многозначително погледна Лагранж с ясните си очи, — зависи от случайностите на войната, което вероятно вие разбирате не по-зле от мен.

— На нас и през ум не би ни минало да предугаждаме действията на офицер с такива неограничени възможности като генерал Брант — забеляза иронично Лагранж.

— Без съмнение вие ще имате възможност да изложите вашия случай на командира на дивизията — продължи Брант, без мускул да трепне на лицето му. — И — продължи той, като за първи път се обърна към капитан Фокнър — когато вие кажете на командира за това, че ако съдя по името ви и по приликата, сте сродник на младата дама, която е прекарала три седмици в тази къща със свободен пропуск от Вашингтон, ще можете, без съмнение, задоволително да обясните как сте се озовали толкова близо до моята линия.

— Сестра ми Тили! — възкликна младият офицер импулсивно. — Но тя вече не е тук. Тя мина през нашите линии на път за Вашингтон вчера. Не — добави той с лек смях, — боя се, че това извинение няма да важи за днес.

Внезапното намръщване на старшия офицер, добавено към пълното простодушие в думите на Фокнър, убеди Брант не само в това, че си е изяснил истината, но и че госпожица Фокнър е успяла да изпълни поръчението му. Обаче той беше искрен в забележката, че близостта ѝ с младия офицер щеше да склони командира на дивизията да погледне снисходително на грешката му, защото щеше да му достави особено удоволствие да може да ѝ се отплати. В истинската

цел на двамата офицери той нямаше никакво съмнение. Те бяха „приятелите“ на жена му, които са я чакали пред неговата линия. Чиста случайност я беше спасила от арестуването заедно с тях, а след това и разкриването на предателството ѝ пред неговите подчинени, които засега нямаха доказателства за нейната вина, нито никакви подозрения за истинската и самоличност. Същевременно възможността да я преведе със сигурност през своите линии нямаше нищо общо със случката; пленниците не смееха да открият каквото знаеха за нея и той изпитваше някакво мрачно задоволство при мисълта, че ще може да уреди бягството и без тяхна помощ. Ала нищо от това не пролича по лицето му, което по-младият офицер наблюдаваше с някакво момчешко любопитство, докато полковник Лагранж гледаше в тавана и учтиво потискаше прозевките си.

— Съжалявам — заключи Брант, като повика началника на караула, — че ще трябва да лиша всеки от вас от обществото на другия, докато сте тук, но ще се погрижа да не ви липсва нищо, макар и да бъдете държани поотделно.

— Ако това се прави с оглед на единичен разпит, аз мога да се оттегля още сега, господин генерал — каза Лагранж и се изправи с иронична вежливост.

— Вярвам, че имам всички необходими сведения — отвърна Брант с невъзмутимо самообладание.

След като даде необходимите нареждания на своя подчинен, той отговори със същото спокойствие на официалния поздрав на двамата пленници, когато ги отвеждаха, и се върна бързо в спалнята горе. Спря инстинктивно за миг пред затворената врата и се ослуша. Отвътре не се чуваше нито звук. Брант отключи вратата и я отвори.

Вътре беше толкова тихо, че в момента, без да погледне леглото, той хвърли бърз поглед към прозореца, за който дотогава не беше помислял и който, както си спомни, излизаше на плоския покрив-веранда. Но той си беше затворен и когато се доближи до леглото, Брант видя жена си да лежи все там, в същата поза, в която я беше оставил. Но очите ѝ бяха леко замъглени и около тях имаше сенки, сякаш от скорошни сълзи.

Може би това обстоятелство смекчи гласа му, в който още се долавяха заповедни нотки, и Кларънс каза:

— Предполагам, че знаете тези двама офицери?

— Да.

— И че аз ги лиших от възможността да ви помогнат?

— Зная.

Имаше нещо тъй странно покорно в гласа и че той пак я изглежда с подозрение. Но беше потресен, когато видя, че тя е съвсем пребледняла и огънят е угаснал в тъмните ѝ очи.

— Тогава мога да ви кажа какъв е моят план да ви спася. Но първо трябва да намерите тази мулатка, която е играла ролята на ваш двойник.

— Тя е тук.

— Тук ли?

— Да.

— Откъде го знаете? — попита той с жива изненада.

— Тя трябваше да остане тук, докато разбере, че благополучно съм минала в нашето разположение. Имам някои приятели, които са ми верни. — Тя помълча и добави: — Тя вече беше тука.

Брант я изглежда слисано.

— Не е възможно... аз...

— Вие заключихте вратата. Да! Но тя има друг ключ. А и да нямаше, има друг вход откъм килера. Вие не познавате тази къща: били сте тук две седмици, а аз прекарах две години от живота си като момиче в тази стая.

Обзе го неописуемо усещане — спомни си какво бе изпитал, когато се беше настанил тук; след това го обзе остро чувство на срам, като си помисли, че оттогава досега е бил не повече от безпомощна марионетка в ръцете на врага и че стига да е искала, е могла да избяга и сега.

— Може вече да сте подредили плановете си? — рече той намръщено.

Тя го изглежда с укор, чуден дори при нейното покорство.

— Казах и само да бъде готова да разменим дрехите си и да ми помогне да си боядисам лицето и ръцете, когато стане време. Останалото оставих на вас.

— Тогава моят план е такъв. Промених само една подробност. И вие, и тя трябва да напуснете къщата едновременно, през различни врати, но едната от тях трябва да бъде неизвестна на моите хора. Знаете ли такава?

— Да — отговори тя, — зад помещенията на негрите.

— Добре — каза Брант, — това ще бъде вашият път. Тя ще излезе оттука, открито, през парадния вход, с пропуск от мен. Ще бъде настигната и спряна от първия часовой до караулното помещение. Там ще я забавят и ще я проверят, обаче за нея ще бъде по-лесно да мине, отколкото за вас. За известно време това ще отвлече вниманието им. В същото време вие ще напуснете къщата през задния вход и ще вървите в сянката на живия плет, докато стигнете до потока, където се влива в блатото. Това — продължи той, като я загледа с остър поглед — е единствената слаба позиция на местността, която нито се наблюдава, нито се охранява. Но може би — добави той пак мрачно — вие вече го знаете.

— Това е блатото, където растат цветята, близо до пътеката, на която срещнахте госпожица Фокнър. Аз бях прекосила блатото, за да ѝ предам писмо — отговори тя бавно.

Горчива усмивка се появи на устните на Брант, но и веднага угасна.

— Достатъчно — спокойно рече той. — Аз ще ви пресрещна до потока и ще мина през блатото заедно с вас, докато стигнем на разстоянието на човешки глас до вашите линии. Аз ще бъда с цивилни дрехи, Алис — продължи той бавно, — защото ще ви придружава не командирът на тези части, а вашият съпруг и без да опозорява униформата, ще падне до вашето равнище; понеже в момента, когато преоблечен прекоси своите линии, той ще стане като вас шпионин и ще подлежи на съответните наказания.

Очите и изведнъж рязко се вдигнаха към неговите с това странно изражение на пробуждане и възторг, каквото бе забелязвал и преди. И напълно обладана от подсъзнателен порив, тя скочи от леглото, без да обръща внимание на голите си ръце и рамена и разпуснатата коса, и застана изправена пред него. За миг съпругът и съпругата се гледаха открито, както в спалнята си в Роблес.

— Кога да тръгна?

Той погледна през прозореца и видя, че вече става по-светло и скоро ще съмне. Караулът щеше да се смени подир няколко минути, моментът изглеждаше благоприятен.

— Веднага — каза той. — Ще изпратя Роза при вас.

Но жена му вече беше влязла в килера и чукаше на някаква вътрешна врата. Той чу скърцане на панти и шумолене на рокля. Жена му се появи отново, събрала завесите на килера в ръка, и каза:

— Върви! Когато тя дойде в кабинета ти за пропускателен билет, ще знаеш, че съм тръгнала.

Той се обърна.

— Чакай! — каза тя едва чуто.

Брант се върна. Изражението ѝ пак се беше променило. Лицето ѝ беше смъртно бледо, тя като че ли някак странно се разтрепери. Пръстите ѝ отпуснаха завесата. Прекрасните и ръце леко се протегнаха напред: стори му се, че още един миг и ще ги простре към него. Но тя бързо пророни: „Върви! Върви!“ и се скри пак зад завесата.

Той живо слезе по стълбите, когато звукът на тежки крачки по пътя и припряна команда подсказаха завръщането на групата разузнавачи. Офицерът нямаше нищо особено да доложи, освен факта, че сутрешната мъгла, спуснала се над долината, пречела на каквито да било по-нататъшни наблюдения и имало изгледи да прекъсне собствените им съобщения със стана. Всичко било тихо, макар че неприятелят като че ли е отдръпнал линиите си покрай билото.

Брант го изслуша нетърпеливо, защото му беше хрумнала една нова идея. Хукър беше в групата и беше единственият човек, на когото можеше донякъде да се довери и да получи дрехи за преобличане. Той веднага се запъти към интендантските фургони, един от които, както знаеше, Хукър използваше. Каза му набързо, че иска да провери заставите, без да бъде познат, и го помоли да му услужи с широкополата си шапка и с фрака, а му остави собствената си куртка, фуражка и сабя, но се отказа от колана и пистолетите, които Хукър го караше непременно да вземе. На излизане от фургона му се видя забавно, че старият му другар, както си му беше в характера, разглежда останените от него неща със смесено чувство на възхищение и завист, но не знаеше, когато излезе от стана, че господин Хукър спокойно ги пробват пред счупено огледало, закачено във фургона.

Сивият здрач на лятното утро беше вече толкова рядък, че за да не бъде открит, Брант бързо се гмурна в сянката на дола, който се спускаше към потока. Топлата мъгла, забелязана от разузнавачите, сега лежеше като спокойно море между него и заставите в ариергарда на врага и сякаш заливаше и се притискаше на влажни раздърпани валма

— като разчепкана вълна — към билото и наполовина закриваше очертаанията му. Отвъд долината тя вече пълзеше като тънка бяла ивица нагоре по склона и приличаше на напредваща призрачна колона, която с безмълвието си неволно будеше у него някакъв суеверен страх. Топло ухание, изнемошяващо и предателско, като на блатна магнолия, като че ли се издигаше от полускритото тресавище. Злокобната тишина, която заедно с мъглата забулваше всичко под ясното опалово небе, толкова малко приличаше на тишината на покоя и мира, че Брант кажи-речи жадуваше за залпове от мускети и екот на атака, които да я разпръснат. Всичко, което някога бе чувал или си бе представял за измамния Юг с неговите омаломощаващи коварства на климата и хората, като че ли го беше заградило тук.

Но след миг той видя тази, която причакваше, да се прокрадва към него от сянката на дола под жилищата на негрите.

Дори в тази несигурна светлина не можеше да сгреша високата фигура, пъстро раираната рокля и тюрбана на главата. И тогава у него настъпи чудноват прелом в чувствата, много типичен за емоционалната страна на изключителния му темперамент. Той се сбогуваше с жена си — мечтата на неговата младост, — може би завинаги! Не биваше да се сбогуват скарани както в Роблес, трябваше да се сбогуват с нежност, която да заличи миналото в паметта на двамата — само бог знаеше дали тази раздяла сега нямаше да ги събере във вечността. В този миг на екзалтация дори му се стори, че това е негов дълг, не по-малко свещен, не по-малко себеотрицателен от дълга, на който бе посветил живота си. Ставаше по-светло, до него долитаха гласове от най-близката застава и нечия кашлица в нахлуващата мъгла. Той направи нетърпелив знак на приближаващата се фигура да го последва, затича напред и най-после спря в прикритието на тамарисков храст. Все още загледан напред през блатото, той протегна предпазливо ръка назад, когато шумоленето на роклята дойде по-близо. Най-после тя докосна ръката му, но още при този допир той се сепна и рязко се обърна.

Това не беше жена му, а Роза! Нейният двойник, мулатката!... Лицето ѝ беше сковано от страх, блестящите и очи, като маниста обкръжени с порцелан, го гледаха втренчено, зъбите и тракаха. И все пак тя понечи да проговори.

— Шшшт! — пошепна той и стисна жестоко ръката ѝ. — Нито дума!

Тя държеше нещо бяло в пръстите си; той го грабна поривисто. Беше бележка от жена му — не с подправения почерк на първото ѝ предупреждение, но с почерка, който помнеше, като да беше глас от тяхното минало!

Прости ми, че не те послушах, за да те спася от плен, позор или смърт, която би могла да те постигне там, където отиваш! Аз взех пропуска от Роза. Няма защо да се боиш, че честта ти ще пострада от това, защото, ако ме спрат, ще кажа, че съм го взела от нея. Не мисли повече за мен, Кларънс, а само за себе си. Ти си в опасност.

Той смачка писмото в ръка.

— Кажи ми — яростно зашепна той, като я стисна за лакътя — и говори тихо. Кога се раздели с нея?

— Ей сега — само с дъха си промълви уплашената жена.

Брант я бутна настрана. Може би още имаше време да догони и спаси жена си, преди да е стигнала линията на заставите. Той затича нагоре по дола и после по открития склон към първия пост. Но до него долетя познатият повик и сърцето му спря да бие:

— Кой върви там?

Настъпи мълчание, дрънчене на оръжие... гласове... пак мълчание... Брант стоеше и слушаше, спрял дъха си. После гласът прозвуча отново бавно и ясно:

— Да се пусне мулатката!

Слава богу! Тя беше спасена! Но мисълта едва бе проблеснала в ума му, когато му се стори, че заслепяващ пукот на искри избухна по протежение на целия склон под стената, в ушите му прозвуча характерен крясък, който познаваше толкова добре, и люшнала се редица прашни фигури като сиви вълци наизскача от мъглата срещу неговите постове. Той чу виковете на отстъпващите и стрелящи войници, резките гласове на няколко офицери, бързащи към постовете, и разбра, че е бил безнадеждно изненадан и заобиколен!

Втурна се към дезорганизираните си войници. За негов ужас никой като че не му обръщаше внимание! Тогава се мярна споменът, че е преоблечен. Но имаше време само да захвърли шапката и да сграбчи сабята на един паднал лейтенант, когато пред очите и през косата му мина някакъв пърлещ блясък и той падна като отсечено дърво пред своя офицер.

Някаква болка под превръзката на главата, където един куршум бе разсякъл кожата, и невъобразим шум на гласове в ушите бе всичко, което долавяше, когато бавно идваше в съзнание. Но още в същия миг разбра, че това е измама, защото лежеше в собствения си лазарет, обаче заобиколен от офицери от дивизионния щаб, а самият командир на дивизията стоеше до него и го гледаше с мрачен, но не неприязнен вид. Ала раненият инстинктивно усети, че това не се дължи на физическото му състояние и внезапно го обхвана чувство на срам, което не се разсея от думите на началника му. Защото генерал-майорът даде знак на другите да се отдръпнат, наведе се над леглото му и заговори:

— Допреди няколко минути се знаеше, че сте били взет в плен при първия пристъп на ариергарда, който бяхме натиснали, за да го атакувате вие, а когато са ви вдигнали преди малко от склона с цивилно облекло, не са ви познали. Едното нещо изглеждаше толкова невероятно, колкото и другото — добави той многозначително.

Жалката истина проблесна в ума на Брант. Хукър трябва да е бил взет в плен, облечен с неговите дрехи — може би в някой лекомислен щурм, — и в бъркотията собствените му офицери не го бяха познали. Въпреки това той вдигна очи към командира:

— Получихте ли бележката ми?

Челото на генерала се помрачи.

— Да — каза той бавно, — но като ви намерих така неподготвен... Тъкмо сега си мислех, че сте били измамен от тази жена... или от други... и че това е била груба фалшификация. — Той замълча, но като видя безнадеждното объркване в изражението на ранения, добави по-меко: — Но няма да говорим за това при сегашното ви състояние. Лекарят казва, че след няколко часа ще бъдете пак добре. Съберете сили, защото не искам да губите време... заради самия вас... да се явите във Вашингтон.

— Да се явя... във Вашингтон! — бавно повтори Брант.

— Такава беше снощната заповед — отсечено, по войнишки, каза генералът. После избухна: — Не го разбирам, Брант! Вярвам, че сте били неправилно разбран, неправилно представен, може би наклеветен... и ще се заема да я разбере тази работа докрай... Но такива са заповедите от министерството. А колкото засега, със съжаление трябва да ви съобщя, че сте освободен от командването.

Той се обърна и Брант затвори очи. Стори му се, че с това е сложил край и на кариерата си. Никой никога нямаше да разбере обясненията му, дори и да се съблазнеше да даде такива, а той знаеше, че никога няма да се съблазни. Сега всичко е свършено! Дори този проклет куршум не беше го ударил честно и бе докарал съдбата му до такъв незаслужен край! За миг си спомни последното предложение на жена си да избяга с него отвъд моретата, далече от тази жестока несправедливост, но дори като си го спомни, разбра, че подобно бягство би значило най-лошото — полусамопризнание! Но тя беше избягала! Хвала богу и за това! Пак и пак в безнадеждната си обърканост той се връщаше към тази утеха — беше я спасил, беше изпълнил дълга си. И като повтаряше тази мисъл, със странния си фатализъм най-после си каза, че тъкмо за това е живял, за това е страдал, за това е сложил край на кариерата си. Може би сега му е съдено да прекара остатъка от живота си забравен в изгнание... също както баща му... баща му!... Дишането му се ускори при тази мисъл... Бог знае! — може би също така лъжливо обвинен! Може това да е бил пръстът на провидението, че тя не беше му родила дете, което на свой ред да получи такова страшно наследство.

По лицето му се четеше нещо от това странно и съдбовно примирение, когато след няколко часа му помогнаха да се качи на кон. Но в очите на неколцината другари, които съчувствено се сбогуваха с него, можа да прочете смътен, наполовина потиснат страх пред някаква негова неопределена слабост, който се смесваше със съжалението, че се разделят с доблестен воин. Но дори и това сега не го трогваше. Той хвърли поглед към къщата и стаята, където се беше разделил с жена си, към склона, по който тя бе минала, и подкара коня.

И тогава, когато фигурата му се скри по пътя, те дадоха воля на сдържаното си учудване, на предположения и критика:

— Трябва да е имало нещо много лошо, защото голямото началство, дето се кълне в него, изглеждаше доста разтревожено. А пък и дяволски странна беше тази размяна на дрехи с някого тъкмо преди изненадата!

— Глупости! То ще е нещо много по-старо! Не го ли чухте големия началник да казва, че заповедта да се яви в министерството дошла от Вашингтон снощи? Не! — Говорещият сниши глас. — Стрейнджуйс казва, че той редовно давал сведения на една от тия проклети конфедератски шпионки! Пак същата история както с Марк Антоний!

— Като си помисля сега — обади се един от младшите офицери, — много беше лапнал по една от тия кварталонки или мулатки, против които издаваше заповеди. Разбира се, това е било за параван пред нас! Спомням си първия ден, когато я видя — веднага поиска да знае всичко за нея.

Майор Къртис кратко се изсмя:

— Тая мулатка, Мартин, беше бяла жена, боядисана с горена тапа! Тя се опита да избяга през линията снощи и падна от една стена или някой от постовите я цапардоса по главата с карабина. Когато я донесоха, доктор Симонс се залови да мие кръвта от лицето ѝ, тапата се изми и цялата работа стана ясна. Но Брант укри всичко... и жената — в своята си стая! Сега се предполага, че тя е избягала някак в щурма!

— Тая работа започва много по-рано, господа — авторитетно заяви адютантът. — Казват, че жена му била запалена конфедератка; преди четири години, в Калифорния, била замесена в съзаклатие и той трябвало да се махне заради това. А я си помислете как се сдуши той с тая госпожица Фокнър, преди да ѝ помогне да си отиде!

— Това е твоята ревност, Томи, тя е разбрала, че както и да погледне, той е най-големият човек тук и много повече от това, а ти не можа да се проявиш!

Последвалият смях приключи тази възхвала на Брант и той бе забравен. Но когато лейтенант Мартин си тръгваше, един навъртащ се наблизко сержант му козирува:

— Вие говорихте за тия бродещи мулатки, господин лейтенант. Нали знаете, че генералът даде пропуск на една тая сутрин?

— Чух за това.

— Май че тя не стигна много далече. Беше тъкмо по времето, когато ни удариха с първия залп, и ми се струва, че и тя закачи нещо от него. Ако нямате нищо против, да минем оттук, господин лейтенант!

Лейтенантът нямаше нищо против, макар и да тръгна с известно безразличие. Когато стигнаха горния край на дола, сержантът посочи нещо, което приличаше на парче раирана басма, увиснала на трънка в дерето.

— Това е тя — каза сержантът. — Познавам роклята, аз бях на пост, когато я пуснахме. Погребалната команда, която вдигна нашите хора, още не е стигнала до нея, но тя не се е помръднала от два часа насам. Искате ли да слезете и да я видите?

Лейтенантът се подвоуми. Беше млад и не обичаше много-много излишните неприятни преживявания. Каза, че щял да почака погребалната команда да я донесе — тогава сержантът можел да го повика.

Мъглата се вдигаше от блатото като великолепен златен ореол. А когато Кларънс Брант, забравен вече, яздеше унило през нея към Вашингтон, скътал в сърцето си единственото утешение за великата си жертва, жена му Алис Брант, заради която я беше направил, лежеше в дерето мъртва и непотърсена. Може би това беше част от непоследователността на жените — бе пронизана от куршумите на тези, които бе обичала, и бе облечена с дрехите на расата, спрямо която е била несправедлива.

ЧАСТ III

ГЛАВА I

Беше по залез — един горещ ден във Вашингтон. Дори и в този час широките авенюта, които започваха от Капитолия като лъчи на някакво второ слънце, се бяха напекли и блестяха. Празните улични платна бяха нажежени повече от всеки друг път и пешеходците, които търсеха оскъдната сянка, спираха нерешително на бордюрите, преди да се впуснат в подобните на Сахара пустоши на кръстопътищата. Градът изглеждаше безлюден. Дори тази огромна армия от доставчици, спекуланти, службогонци и лобисти, които вървяха по петите на другата армия и бяха превърнали и този мирен лагер на нацията в бойно поле на долни стълкновения и разпри, по-бедствени от стълкновенията там на Юг, бяха се изпокрили в свърталищата си по хотелските стаи, в сенчестите барове или по негърските квартали в Джорджтаун, сякаш величествената богиня с бели одежди, увенчала купола на Капитолия, бе слязла между тях и ги бе разгонила, косейки наляво и надясно с безпощадния си меч.

В тази задушна атмосфера на алчност и поквара се намери Кларънс Брант, когато излезе от сянката на Военното министерство. От три седмици вече той висеше по чакални и приемни, с напразната надежда да се оправдае пред началниците си, които, без да му отправят определени обвинения, се задоволяваха да го държат в това позорно бездействие и страх пред неизвестността. Не можеше да установи подробностите на обвинението, а гнетящата лична негова тайна го лишаваше от възможността да поиска военен съд, който, както знаеше, можеше да го реабилитира само ако издадеше виновността на жена си, а той все още се надяваше, че тя благополучно се е спасила. Дивизионният му командир, зает с операции на бойното поле, нямаше време да му помогне във Вашингтон. Тук го избутваха алчни доставчици, себични политици, а той считаше под своето достойнство да си послужи с някакъв натиск и нямаше приятели, към които да се обърне. През няколкото години воюване беше загубил дипломатическите похвати, без да добие грубата прямота на войника.

Почти хоризонталните лъчи на слънцето го принудиха най-последно да свърне настрана в един от входовете на голяма сграда — прочута странноприемница в тази бъркаща от хотели столица — и скоро се намери в разкошния бар, дъхаш на мента и хладен от калъпите лед, натрупани симетрично по мраморните му тезгяхи. Няколко групи мъже търсеха прохлада край малки масички с чаши пред тях и ветрила от палмови листа в ръка, но една по-голяма и по-шумна компания се беше насъбрала пред бара, където някакъв мъж по риза и без яка, застанал гърбом към тезгяха, превзето им разправяше нещо. Брант, който унило се отпусна в едно кресло в ъгъла и си поръча разхладително питие като извинение за потърсения временно подслон от задушната улица, почти съжаляваше за принудителното си участие в тяхната веселба. Но внезапно гласът на говорещия, понижен до нотката на мрачна многозначителност, му се стори познат. Той бързо го погледна от полумрака на ъгъла си. Не беше сгрешил — това беше Джим Хукър.

За първи път в живота на Брант му се поиска да избегне срещата с него. В дните на собственото си благополучие винаги сърдечно се беше радвал на стария си другар от момчешките години; сега, когато беше унижен, присъствието му го дразнеше. Би се измъкнал, но за да го направи, трябваше да мине пак край тезгяха, а Хукър, самонадеян като всеки разказвач, не сваляше очи от слушателите си. Закрил се с ветрило от палмов лист, Брант се видя принуден да го слуша.

— Да, господа — казваше Хукър, като разглеждаше драматично чашата си, — когато те натикат в затвор при метежниците и трябва да рискуваш живота си всеки път, когато ти се доще хубавичко да си пийнеш, струва ти се като сън от детството да стоиш пак удобничко пред чаша питие с честни хора. А когато знаеш, че си претърпял всичко това само за да спасиш доброто име на друг човек и тайните на неколцина високопоставени и всемогъщи личности, това е почти достатъчно да ти преседне пиенето. — Той спря театрално, престори се, че се задавя от умиление с брендите със сода, но след миг с драматична решителност го гаврътна до дъно. — Не, господа — продължи той мрачно, — няма да ви кажа защо съм се върнал във Вашингтон... Няма да ви кажа какво съм си казвал, когато съм вадил гъгрицата от сухарите си в южняшкия затвор, но ако не видите как неколцина доста големи хора от Военното министерство ще хвърлят

от високите си постове след някой и друг ден, да не съм Джим Хукър от фирмата Хукър, Мичъм & сие, доставчици на говеждо месо за армията, и човекът, който спаси положението в битката при Сивите дъбове!

Доволната усмивка, която заигра по устните на слушателите му — слушатели, които лесно схващат слабостите в кое да е представление, — би засегнала суетността на всеки човек, самозабравил се по-малко от Хукър; у Брант тя събуди само негодувание и съжаление и направи положението му още по-непоносимо. Но Хукър презрително цръкна тънка струйка тютюнев сок в плювалника и мрачно замълча.

— Разкажи ни пак за сражението — обади се един усмихнат слушател.

Хукър намръщено огледа с подозрение бара и след това с престорен шепот, който благодарение на театралния му опит отлично се чуваше, продължи:

— Няма кой знае какво за разправяне и ако не беше въпросът в принципа, нямаше да говоря. Човек, видял как се бият индианците, не разчита много-много на уестпойнтовското воюване по учебник, но това е друг въпрос! Бях ходил на разузнаване — само да помогна на момчетата — и седях във фургона си към развиделяване, когато изведнъж пристига бригадният генерал и надзърна във фургона. Първо трябва да ви кажа, господа, че той очаквал всеки миг да го атакуват, ама на мен не ми каза нито думица за това. „Здравей, Джим!“ — казва. „Здравейте господин генерал!“ — казвам аз. „Искам да изиграя един номер на постовите, ама без да ме познаят. Не би ли ми услужил с твоята дреха и шапка?“ — казва той. „Всичко, с каквото мога да ви услужа, господин генерал“ — казвам аз и веднага свалям дрехата и шапката си, а той се съблича и си ги слага. „Горе-долу същата фигура, Джим — казва той, като ме оглежда, — хайде да пробваш моите, да видиш.“ С тия думи ми протяга своята куртка, парадна униформа, човек да не съм! Със златните нашивки и ширити, еполети със звезда, и аз си я слагам ей така, без да мисля. И тогава той казва, като ми протяга сабята с колана: „Както гледам, същата талия“ И аз си ги слагам и тях. „Можеш да останеш с тях, докато се върна — казва той, — че е много влажно и маларично около блатото по туй време.“ И с тия думи духна. И казвам ви, господа, не бях седял там и пет минути, и

изведнъж: Бум! Бум! Прас! Прас! И чувам крясък. Излизам от фургона, всичко е съвсем тъмно, но пукотът продължава. Тогава пристига един ординарец и води кон. „Качвайте се, господин генерал — казва, — ние сме нападнати, атакува ни ариергардът на неприятеля!“

Той спря, огледа слушателите си сетне продължи мрачно пониско:

— Аз не съм глупак, а в такава минута мозъкът ти работи под високо напрежение и разбрах всичко! Разбрах дребната игра на бригадния — да се измъкне с моите дрехи и да ме остави да бъда хванат в плен с неговите. Но не съм и страхопъзльо, затова се качих на коня, господа, и препуснах натам, където се строяваха войниците! Не посмях да заговоря, за да не ме познаят, но размахах сабята и... бога ми!... те тръгнаха подире ми! След миг бяхме в разгара на боя. В шапката ми имаше толкова дупки, колкото в тая цедка за лед; десетина куршума бяха минали през куртката, ресните на еполетите бяха откъснати, но аз поддържах духа на момчетата... и ние спряхме врага! Задържахме го, господа, докато чухме тръбите на дивизията, която през цялото това време беше гонила тоя проклет ариергард срещу нас! И това реши сражението, но в следващата минута южняците се хвърлиха на последен щурм и ме отрязаха от нашите... и ето ти на!... дявол да го вземе... аз попаднах в плен! Аз, който бях спечелил сражението!

Наоколо се чува иронични аплодисменти, но Хукър мрачно пресуши чашата си и вдигна ръка в знак на презрителен протест.

— Казах, че се видях пленник, господа — продължи той с горчивина, — но това не е всичко! Поисках среща с Джонстън, разказах му какво съм извършил и изявих желание да бъда разменен срещу някой генерал. Той каза: „Махайте се по дяволите!“ Тогава изпратих съобщение до генерала, командир на дивизията, в което разказах как съм спасил положението при Сивите дъбове, когато неговият командир на бригадата избяга, а той отговори: „Махайте се по дяволите!“ По дяволите ме праснаха всички — от най-долния подофицер до главнокомандувания — и когато най-последно ме размениха, размениха ме срещу две мулета и счупен фургон. Но ето ме тук — същия, както си бях там!

— Защо не се обърнете към президента? — с престолено съчувствие го запита един от събралите се.

Господин Хукър погледна презрително на това предложение и пренебрежително плюна в знак на несъгласие.

— Няма да го бъде! — рече той. — Но ще отида при човека, който държи в джоба си и него, и министрите му: сенатора Бумпоинтър.

— Бумпоинтър е голям човек — обади се с нотка на съмнение същият слушател. — Познавате ли го?

— Да го познавам ли? — Господин Хукър се изсмя с горчив, саркастичен смях. — Знаете, господа, аз не съм човек, който използва семейните връзки, но — добави той с мрачно повишен тон — като вземем предвид, че той ми е близък роднина по сватовство, трябва да кажа, че го познавам.

Брант не слуша повече — старият му другар се обърна кръгом към бара и така му даде чакания от него случай да се измъкне. Изопачаването на истината и своеобразните измислици бяха твърде типични за Хукър, за да го изненадат, и макар че този път не будеха вече у него добродушно търпение, бяха безсилни да го засегнат при поголемите му неприятности. Той разбра само едно, че Хукър не знае нищо за това, че жена му е била шпионка в тяхното разположение — такова нещо щеше да бъде твърде съблазнително, за да не го разкаже драматично украсено. Споменаването на сенатора Бумпоинтър, колкото и чудовищно да звучеше в устата на Хукър, събуди у него безрадостно изкушение. Беше чувал за огромното влияние на Бумпоинтър, вярваше, че Сузи би искала и би могла да помогне на него — Кларънс, — без оглед на това дали би помогнала, или не на Хукър. Но в следващия миг се отказа от тази мисъл и се изчерви. Колко низко бе вече паднал, дори да помисли за такова нещо!

Веднъж или дважд му беше минавало през ума да се обърне към президента и срещу обещание да запази тайната да му открие част от историята си. Беше чувал много приказки за сърдечната му доброта и щедрата търпимост към всичко, но те бяха свързани — така гласеше съвременната история — с присмех и груба прямота, от които Кларънс със своята чувствителност се плашеше. Дали щеше да види в жена му нещо повече от обикновена шпионка в армията си, дали щеше да види в него нещо повече от слаба жертва, наред с мнозина други, на една коварна жена? И на фронта, и в Конгреса се чуваха приказки как този суров хуморист с подходящ анекдот или рязък пример игнорира най-

нежни чувства или най-тънка поетичност така, както бе изложил на показ лицемерието на пуританския морал или епикурианската етика. Брант дори беше поискал аудиенция, но стеснително не се бе възползвал от нея, не можа да се довери пред погледа на тези тъмни, насмешливи очи, в които светеше почти прекалено голяма отзивчивост, за да може да сподели болката си. Беше ходил на големи приеми и сърцето му се свиваше не по-малко пред вулгарната тълпа, която сякаш смяташе този човек за свой смешник, и помпозността на положението, учеността и почитта, от които сам той като че с голямо удоволствие се отърсваше и ги нарушаваше.

Един следобед няколко дена след това, просто защото не знаеше какво да прави, Брант се намери пак в Белия дом. Президентът даваше аудиенция на депутация фанатици, които с трогателна простота, почти равна на неговата трогателна търпимост, натрапваха на този управител на милиони политиката на незначителна шепа хора, и Брант чу неговия търпелив и трезв отговор, почиващ на факти и логика, изказан на прост, но стегнат английски до неизбежния връх на шеговит пример, който, както младият бригаден генерал можа да разбере сега, беше необходим, за да смекчи суровия му отказ. За първи път Брант изпита смелост да се обърне към него и реши да почака, докато депутацията си отиде. Когато те напуснаха галерията, той се позабави в чакалнята, докато президентът излезе. Но понеже не идваше, от страх да не загуби възможността, Брант се върна в галерията. Човекът, когото току-що бе напуснал, останал сам в уединението и полумрака, стоеше до една колона в неподвижен унес, загледан в далечната градина. Но доброто, присмехулно лице изглеждаше почти трагично от неизказана умора! Всяка една от тези силни селски черти се беше отпуснала под бремето, под което дори и дългата, източена, ъгловата снага, избуяла и недовършена, както родният му Запад, като че ли се беше разкривила в усилията си да се нагоди към него, а тъмните, дълбоко сложени очи бяха изпълнени със смътните предвиждания на пророк и мъченик. Поразен от тази внезапна промяна, Брант усети бузите му да пламват от срам. А той тъкмо се канеше да наруши отмората на този изнурен човек, канеше се да стовари и своите маловажни терзания на раменете на този западен Атлант. Той се оттегли мълком и слезе по стълбите.

Но преди да напусне сградата, смесил се с тълпата в една от по-големите стаи, видя президента да се появява отново до една важна,

охолно изглеждаща фигура, на която добродушният гигант сега се усмихваше с развеселено снизхождение. Брант забеляза вниманието на тълпата да се разделя — името, на сенатора Бумпоинтър беше на всяка уста; той се намери почти лице с лице срещу този прочут човек, който раздаваше длъжности и повишения — вторият съпруг на Сузи. Обзе го едно неописуемо чувство — полуцинично, полусуеверно. Нямахше да се изненада, ако види Джим Хукър да се присъединява към тълпата, която сега сякаш смаляваше дори самотната централна фигура, трогнала го току-що! Поиска му се да избяга от всичко това!

Но съдбата го доведе до входа в същия миг, когато Бумпоинтър излизаше, и тази видна личност мина бързо край него. В същото време пред вратата спря разкошна каляска, запретната с чифт буйни коне и карана от величествен кочияш негър. Беше каляската на Бумпоинтър.

Модно облечена хубава жена, която с явното си задоволство и простодушна самоувереност отговаряше на показното донякъде великолепиe на каляската, седеше сама. Когато Бумпоинтър се качи в колата, сините ѝ очи се спряха за миг върху Брант. Радостна детинска руменина заля бузите ѝ и лукавият поглед, по който пролича, че го е познала, се срещна с неговия. Това беше Сузи.

ГЛАВА II

Когато Брант се върна в хотела, в гласа на портиера прозвуча повишена почтителност и той му връчи писмо със забележката, че било оставено от кочияша на сенатора Бумпоинтър. Не беше никак трудно да разпознае ученическия почерк на Сузи.

Кланс, според мен това е направо нечестно! Струва ми се, че ти просто се надяваше да не те позная. Ако ти е останало нещичко от стария Кланс, веднага ще дойдеш при мен, още тая вечер! Имам голям прием, но все ще намерим къде да си поприказваме! И боже мой! Какъв мрачен галантон е тоя млад бригаден генерал! Ще дойде кола да те вземе, тъй че никакви уговорки.

Въздействието на тави детинска бележка върху Брант беше странно обратнопропорционално на нейната тривиалност. Но нали тъкмо тази тривиалност на Сузи — говореща толкова много за характерната ѝ безотговорност — винаги му бе въздействувала в такива моменти. И пак, както в Роблес, той усети влиянието ѝ върху собствената му етика. Не беше ли права с възхитителния си материализъм? Не беше ли по-щастлива, отколкото ако беше останала по принцип вярна на госпожа Пейтън, на манастира, на епизода с театралната ѝ кариера, на Джим Хукър... дори на самият него? И можеше ли с чиста съвест да каже, че Хукър или самият той са пострадали от нейното непостоянство? Не! Ако съдеше по всичко чуто, тя беше подходяща другарка за сенатора със светската си привлекателност, очарователната показност, пленителната суетност, които обезоръжаваха всякакви подозрения, и липсата на отговорност в пристрастията си. Никой не посмиваше да държи сенатора отговорен за нейните обещания, макар и да се радваше на близостта на двамата, и се говореше, че достойният съпруг печели много от това. Като си каза,

че тази покана може да го отвлече от мрачните мисли, Брант реши да отиде.

Луната беше се издигнала високо, когато каляската го изведе от все още задушните авенюта и пое към Войнишки дом — гористо предградие, често посещавано от министрите и президента, а почтеният сенатор като Кублахан^[1] бе „повелил дворец да вдигнат за забави величави“, за да развлеча приятелите и поддръжниците си. Когато наближиха къщата, светлината, трепкаща като светулки през листака, топлото безмълвие, нарушавано от военен оркестър, който свиреше морно валс на верандата, и напоеният с уханието на жасмин въздух събудиха у Брант чувство на срам, като се сети за старите си другари на бойното поле. Но тази мисъл бе разсеяна от униформите, които го посрещнаха, щом влезе — някои от тях бяха висши негови началници. На горната площадка на стълбите на фона на блестящите ордени и ленти на дипломатическото тяло стоеше Сузи — по голите ѝ ръце и шия блестяха брилянти, от лицето и се излъчваше детинска живост. Многозначителното стискане с малката ръкавица като че ли беше единственият поздрав в отговор на неговия поклон, но след малко го хвана под ръка.

— Трябва да се запознаеш с него — каза тя почти шепнешком, — той се мисли за много нещо, също като Джим. Но кара другите да го повярват, нещо, което Джим не можеше да направи.

Тя спря пред мъжа, когото беше така накратко унищожила, и му представи Брант. Същият мъж, когото беше видял преди — важен, способен, самоуверен. Един поглед на умните му очи, свикнали да претеглят слабостите и стремежите на хората, и няколко бегли фрази явно го убедиха, че засега Брант не е нито важен, нито нужен за него, и след миг те непринудено се разделиха. Брант обикаляше с безразличие многолюдните салони и донякъде съзнаваше с разкаяние, че е предприел непоправима крачка; въпреки това присъствието на дваматрима репортьори и кореспондента, които ходеха по петите му, както и два-три погледа на хубави жени, чието любопитство очевидно бе събудено от странния замислен вид на този хубав, изискан офицер със саркастично изражение, го караха да се държи с увереност. Но след още миг той наистина се развълнува.

Висока млада жена току-що беше излязла плавно на средата на стаята с отпусната, но гъвкава грация, която му се стори позната. Едно

леко движение изведнъж откри лицето ѝ. Беше госпожица Фокнър. Преди това я беше виждал само с амазонката в сивия цвят на конфедератите, с която беше пристигнала, или с леката муселинова дневна рокля, която бе носила в Сивите дъбове. Тази вечер му се видя, че обмислената елегантност на вечерния тоалет ѝ отива още повече че привлекателната своенравност на брадичката и рамената се смекчава от бисерите на хубавата шия. Неочаквано очите им се срещнаха, тя видимо пребледня — стори му се, че се облегна на кавалера си, — после го погледна пак, с лице също тъй внезапно поруменяло, но очите ѝ като че ли му се молеха с болка и уплаха. Брант не беше тщеславен, беше му ясно, че вълнението на девойката не се дължи само на това, че го е познала, а на нещо друго. Той побърза да се извърне; когато пак погледна назад, нея я нямаше.

Въпреки това го изпълни смътно раздразнение. Дали го смята за такъв глупак, че да я изложи на опасност, като я познае открито без нейното съгласие? Нима мисли, че би се осмелил да използва услугата, която му е направила? Или още по-оскърбителна мисъл — че е чула за неговия позор, знае за причината и я е страх, че ще я въвлече в разкриването, за да спаси себе си? Не, не, тя не можеше да мисли така! Може би съжаляваше за това, което бе сторила в пристъп на моминско благородство; върнала се е към предишните си чувства и политическо пристрастие, само се е стреснала от срещата с единствения свидетел на безразсъдството ѝ. Е, няма защо да я е страх! Отсега нататък той всякак ще се мъчи да я отбягва и тя трябва да разбере това. И все пак... да, имаше едно „все пак“! Защото той не можеше да забрави — наистина през последните три седмици му бе идвало на ум по-често, отколкото би искал, че тя беше единственото човешко същество, способно на велика саможертва заради него, нейния враг, нейния обвинител, човека, който едва ли се бе държал вежливо с нея. Беше го срам да си спомни сега, че тази мисъл му беше дошла пред леглото на жена му, в часа на нейното бягство, дори на съдбоносния склон, където бе повален. А сега и тази скъпа илюзия се рушеше наред с другите: девойката, която му бе услужила с такава преданост, сега се срамуваше от постъпката си! Горчива усмивка се мярна на устните му.

— Разбира се, няма нищо чудно! Тука всички жени ме питат кой е този хубав Мефистофел с горящи очи, който обикаля салоните ми,

сякаш търси жертва. Ами човек да не съм, ако не се усмихваш като бедничкия Джим, когато играеше Червения отмъстител.

Гласът на Сузи и сравнението го накараха да дойде на себе си.

— Как да не горят — каза той с по-мека усмивка, макар очите му все още да святкаха, — щом единствената жена, заради която съм дошъл тук, жената, която не съм виждал толкова дълго, реши да се откъсне за няколко мига от тия кукли, които всяка вечер танцуват пред нея, за да обърне внимание на мен, да си поговорим за старите времена!

Тази негова реакция беше съвършено искрена, макар и да усети леко угризение на съвестта, когато видя бързата, лека руменина да избива както в онези стари времена дори и през вечерната пудра на лицето ѝ.

— Това прилича на стария Кланс — каза тя и леко стисна ръката му над лакътя, — но няма да можем да си поговорим още малко. Когато почти всички се разотидат, ще ме заведеш малко да хапна и да пийна и ще си побъбрим в зимната градина, но, трябва да махнеш тоя ужасно зъл поглед и да бъдеш по-любезен с дамите дотогава.

Може би тази реакция отчасти му помогна да изпълни нареждането на домакинята с известна дързост, която обаче като че отговаряше на спечелената вече от него, без сам да знае как, демонична репутация. Жените слушаха хапливите забележки на този хубав войн с нескрито възхищение, което пък будеше любопитство и завист у мъжете. Той ги забеляза шепнешком да се питат един друг, да повдигат вежди, да свиват презрително рамене и разбра, че всички се занимават с историята на неговия позор. Но, боя се, това го подбуди към още по-голяма безогледност и тържествуване. Веднъж му се стори, че вижда отдалече фигурата на госпожица Фокнър и дори си въобрази, че го наблюдава, но само удвои вниманието си към хубавата си съседка и не се озърна повече.

И все пак се зарадва, когато гостите започнаха да се разотиват, големите салони се поопразниха и Сузи се появи под ръка със съпруга си и кокетно му напомни за обещанието.

— Защото искам да си поговорим за старите времена. Генерал Брант — обърна се тя да обясни на Бумпойнтър — се ожени за мащехата ми в Калифорния, в Роблес, чудесно старо имение, където

прекарах най-ранната си младост. Та разбираш ли, ние сме нещо като роднини по сватовство — добави тя с пленителна наивност.

Самохвалният намек на Хукър за роднинството му с човека, пред когото стоеше, проблесна в ума на Брант, но сега предизвика само усмивка на устните му. Чувствуваше, че вече и той играе роля в лекомислената комедия, разигравана около него. Защо да се противи и да взема етиката й много присърце? Той предложи ръка на Сузи и двамата слязоха по стълбите, но вместо да се спре в столовата, тя направо мина през нея, като стисна многозначително ръката на Брант, дръпна настрана муселиновата завеса и влезе в осветената от луната зимна градина. Зад завесата имаше едно просто канапенце; без да го пусне, Сузи седна, така че когато той се отпусна до нея, ръцете им се срещнаха и останаха така стиснати.

— Сега, Кланс — с лека тръпка тя се настани по-удобно до него, — това малко прилича на твоето кресло там, в Роблес, нали?... Кажи! И само като си помисля, че оттогава има пет години. Но какво ти е, Кланс? Ти си се променил! — Тя загледа мургавото му лице на лунната светлина. — Или искаш нещо да ми кажеш?

— Да, искам.

— И то е нещо ужасно, зная! — Тя привлекателно смръщи вежди от ужас. — Не можеш ли да си речеш, че си ми го казал, и да си продължим оттам нататък? Не можеш ли, Кланс? Кажи!

— Страх ме е, че не мога. — Той тъжно се усмихна.

— Нещо за тебе ли е, Кланс? Знаеш ли — побърза да продължи тя весело, — аз зная всичко за теб... Винаги съм знаела, да ти кажа... и пет пари не давам и никога не съм давала, и то няма и никога не е имало за мен никакво значение. Тъй че можеш да не ми го казваш, Кланс, и само да губиш време.

— Не е за мен, а за жена ми — промълви той бавно.

Изражението и малко се промени.

— О, за нея! — каза тя, след като помълча. После добави с някакво примирение: — Говори, Кланс.

Той заговори. Десетина пъти беше разказвал сам на себе си нещастната си история и остро я беше преживявал, дори бе изпитвал страх, че може да се увлече или да се поддаде на горестно чувство, като я разказва на друг. Но за свое изумление откри, че я разказва на старата си приятелка от детинство делово, спокойно, почти цинично,

потиснал тази преданост и дори нежност, които го бяха вълнували от времето, когато жена му, маскирана като мулатка, го бе наблюдавала в кабинета му, до часа, когато той мина във вражеското разположение. Премълча само случката за съучастието и жертвата на госпожица Фокнър...

— И тя се отърва след като те изрита от армията, Кланс? — запита Сузи, когато той свърши.

Кларънс се смръзна до нея. Но си каза, че е отишъл твърде далеч, за да се кара с довереницата си.

— Тя си отиде. И аз искрено вярвам, че няма вече никога да се срещнем, иначе не бих ти го разправял.

— Кланс — рече тя небрежно и пак го хвана за ръка, — не го вярвай! Тя няма да те остави. Ти си един от тия мъже, за които жена закачи ли се веднъж, не го пуска, дори когато мисли, че не го обича повече, или срещне по-бележит и по-добър. Трябва да е така, защото си толкова различен от другите мъже, може би у теб има толкова много разни неща, за които да се закачиш, та не можеш да се изплъзнеш тъй лесно като другите. Виж, ако беше като стария Пейтън, първия и съпруг, или като бедничкия Джим, пък дори и като моя Бумпоинтър. Щеше да ти е лесно! Не, мойто момче, единственото, което можем да направим, е да се помъчим да те опазим, че да не те стигне тук. Мисля, че няма да се реши да се покаже скоро във Вашингтон.

— Но аз не мога да остана тук, моето поприще е на бойното поле.

— Твоето поприще е до мене, миличкият ми... и до Бумпоинтър. Но по-близо до мен. Ще го уредим всичко това. Чух нещо, че си бил в немилост, но историята беше, че си бил хлътнал там по някаква конфедератка и не си си гледал работата, Кланс. Пък като си помисля — божичко! — че е била собствената ти жена! Няма значение, ще я оправим тая работа. Имали сме и по-трудни случаи! Например тоя доставчик, дето закупувал убити коне в единия край на бойното поле и ги продавал на правителството като говеждо месо на другия край, или пък като тоя генерал, който не искал да атакува врага, когато вали дъжд; или другия генерал, нали знаеш кого имам предвид, Кланс, който отказал да навлезе в щата, където живеела сестра му, но ние ги оправихме така или иначе, макар че случаите им бяха къде по-лоши от твоя. Ще те настаним на служба във Военното министерство, в някой

от отделите, където ще запазиш и чина, и униформата си... тя доста ти прилича, Кланс... и с по-добра заплата. И ще идваш да се виждаме и да си говорим за старите времена.

Брант усети сърцето му да се свива от болка. Обаче сега зависеше от нея! Отговори с усилие:

— Но нали ти казах, че моето поприще... не, животът ми сега е на бойното поле.

— Не ставай глупак, Кланс, и да не говорим повече за това! Ти си свършил с воюването... чудесно воюване при това, и всички го знаят. Заслужил си някаква промяна. Нека други заемат твоето място.

Той изтръпна, като си спомни, че жена му го беше молила за същото. Дали той е глупак, а тези две жени, свършено различни във всяко отношение, са прави в случая?

— Хайде, Кланс — каза Сузи и пак се притисна до рамото му. — Поприказвай сега с мен! Не ми казваш как ти се виждам, моят дом, мебелите ми, положението ми... дори и той! Кажи ми!

— Намирам, че си добре, процъфтяваш и си щастлива — каза той със слаба усмивка.

— Това ли е всичко? А как изглеждам?

Тя обърна към него все още младото си дяволито лице, осветено от луната. Сините ѝ очи все тъй криеха старата си магия, в тях светеше същото откровено лекомислие, полуотворените ѝ устни сякаш го връщаха към младостта. Той трепна, но тя не.

— Сузи, миличка!

Беше гласът на мъжа ѝ.

— Съвсем забравих — продължи сенаторът и дръпна настрана завесата, — че си заета с приятел, но госпожица Фокнър чака да ти каже лека нощ и аз обещах да те намеря.

— Кажи и да ме почака една минутка — отвърна Сузи с неприкрито нетърпение, но и без объркване или стеснение.

Но госпожица Фокнър, без да се замисли, беше тръгнала подир господин Бумпоинтър и беше вече пред тях. За миг никой от четиримата не проговори, макар и без да проявят смущение. Сенаторът Бумпоинтър не си даваше сметка колко неуместно е било появяването му и спокойно чакаше. Кларънс, намерил се лице с лице с младата девойка, която, той вярваше, избягваше да го познае, се изправи студен и несмутим. Госпожица Фокнър, която изглеждаше по-висока и по-

стройна под дългите гънки на атлазената си наметка, без да се изчерви или пребледнее, гледаше Сузи и Брант с извиняваща се възпитана усмивка.

— Смятам утре да замина от Вашингтон и надали ще мога да се отбия пак — промълви тя, — иначе нямаше чак толкова да настоявам да се сбогувам с вас.

— Бях се заприказвала с моя стар приятел генерал Брант — отвърна Сузи така, сякаш повече искаше да ги запознае, отколкото да се извини.

Брант се поклони. За миг ясните очи на госпожица Фокнър ледено срещнаха неговия поглед, след което тя му направи старомоден южняшки реверанс, хвана Сузи под ръка и излезе. Брант не се забави, а почти веднага се сбогува със своя домакин. Пред парадния вход тъкмо беше спряла спретната каляска на една от легациите. Той се озърна и видя госпожица Фокнър, стройна, приличаща на булка с белия прозрачен шал, да слиза по стълбището между наредилите се лакеи. Усети сърцето му странно да се разтуптява. Той се позабави, овладя се с усилие, бързо слезе от прага на алеята, когато чу вратичката на каляската да се затваря зад него в далечината и усети как го обгърна прах от копитата на конете: колата го отмина и се скри.

---

[1] Кублахан (1215–1294) — Внук на Чингизхан, пети велик хан на монголите. Тук се намеква за поемата на английския поет Колридж „Кублахан“. Б.пр. ↑

ГЛАВА III

Макар и да се убеди, щом напусна тази къща, че не може да се възползува от влиянието на Бумпоинтър и че разговорът със Сузи се бе оказал безплоден, Брант разбра, че трябва да печели време. Въпреки че не вярваше старата приятелка от детските години да го издаде нарочно, ставаше му чоглаво, когато си помислеше за суетността и невъздържаността ѝ, с които може да го злепостави... или за възможната ревност, която ще търси отмъщение. От друга страна, нямаше повод да вярва, че Сузи е ревнива по природа или че може да има някаква причина за ревност, но оставаше фактът, че неволното нарушаване на техния тет-а-тет от госпожица Фокнър му повлия повече от всичко друго в беседата му със Сузи. След като се откъсна от атмосферата на този дом, осъзна, че госпожица Фокнър беше почти толкова чужда за нея, колкото и самият той. Чудно му беше какво ли е могла да прави там. Нима е събирала сведения за Юга? Но отхвърли тази мисъл веднага, щом му хрумна. Може би това беше най-силното доказателство за влиянието, което тази девойка подсъзнателно вече упражняваше върху него.

Запомни ливреята на лакея от дипломатическата каляска, с която бе заминала, и без затруднение узна, че сестра и била омъжена за един от пълномощните министри и че девойката била у тях на гости. Не беше повече поразен да чуе, че тя и сестра и били смятани за южни поддръжнички на Федерацията и били на голяма почит в правителствените кръгове за всеотдайната си вяност към съюзното знаме. Този, който го осведоми, служител в Министерството на външните работи, добави, че госпожица Матилда може да е била много крайна при избухването на войната (сестрите имали и брат на конфедеративна служба), но че много се е променила, и то всъщност през последния месец.

— Тя е била миналата седмица за първи път в Белия дом — добави той — и казват, че президентът приказвал с нея повече, отколкото с някоя друга жена.

Неописуемото чувство, с което тази проста новина изпълни Брант, го удиви повече от самата новина. Непрекъснато го вълнуваха надежда, радост, страх, недоверие и отчаяние. Той си спомняше почти мъченическият умолителен поглед, който му беше отпредила в салона на Сузи, и му се струваше, че той можеше еднакво да говори за истинността на току-що чуто или за някакво чудовищно предателство и измама, на които би могла да бъде способна дори и сега тя можеше да бъде тайна агентка на някой шпионин в семейството на президента, може да е поддържала кореспонденция с някой предател в кликата на Бумпоинтър и умолителният и поглед да е бил само от страх да не бъде разкрита. Или пък може наистина да се е отрекла след приключението си в Сивите дъбове и я беше страх само да не си я спомня като посредница между шпиони. И все пак тези две предположения бяха несъстоятелни, като си помислеше за поведението ѝ в зимната градина. Виждаше му се невъзможно тази поривиста жена, способна да извърши онова, което той знаеше, че е извършила, изживяваща еднакво остро и срама, и радостта на такива пориви, да бъде същата най-обикновена светска дама, която тъй студено се среща и раздели с него.

Но тези моменти на съмнение бяха кратки. На следващия ден получи съобщение от Военното министерство да се яви незабавно по служба. С разтуптяно сърце той побърза при министъра. Но този служител само беше оставил на помощника си паметна записка, с която се нареждаше генерал Брант да придружи група новобранци до един лагер близо до линията на фронта „за подготовка“. Брант го поби тръпка на разочарование. Задължения от този род се възлагаха на съмнителни ветерани от редовната армия, на набързо сменени висши офицери и на покровителствувани некадърници. Но макар и да не беше възстановяване, то прекъсваше бездействието му и поне му позволяваше да напусне Вашингтон.

Това очевидно бе следствие на нечий натиск, обаче надали на семейство Бумпоинтър, защото Сузи искаше да го задържи в столицата. Дали имаше някой друг, който действуваше да го отстрани от Вашингтон? Брант бе обладан от предишните съмнения. И те съвсем не се разсеяха, когато началникът на отдела сложи пред него писмо, със забележката, че му е било поверено от една дама с молбата да го предаде само лично на него.

— Тя не знаеше в кой хотел сте отседнали, но беше сигурна, че ще идвате тук. Каза ми, че било доста важно. В това няма нищо тайнствено, господин генерал — продължи началникът на отдела, като поглеждаше с хитра усмивка хубавото озадачено лице на Брант, — макар и да е от много хубава жена... която ние всички познаваме.

— Госпожа Бумпоинтър? — предположи Брант с престорена небрежност.

Този въпрос не беше на място. Началникът се навъси.

— Още не сме се превърнали в пощенско отделение на семейство Бумпоинтър, господин генерал, колкото и голямо да е влиянието им другаде — забеляза той сухо. — То е от съвсем друг тип жена: госпожица Фокнър. Вие ще получите документите си по-късно в хотела и тръгвате тая вечер.

Ала злополучното изтървяване на Брант все пак бе достатъчно голямо, за да отвлече вниманието на началника, иначе щеше да забележи промяната в изражението на посетителя и бързането му да си отиде.

Щом излезе на улицата, Брант скъса плика. Но вътре имаше друг, върху който с фин, правилен почерк бе написано: „Моля да не го отваряте, докато не стигнете местоназначението си.“

Значи тя знаеше, че заминава! И може би това ставаше под неин натиск? Всичките му подозрения се върнаха отново. Тя знаеше, че отива близо до бойната линия и самото му назначение може да е било замислено под неин натиск, в нейните и на врага интереси! Дали това писмо, което му поверяваше, не криеше някакво послание до южните ѝ приятели и тя очакваше той да го предаде — може би като реванш за собствената ѝ саможертва? Дали не се обръщаше към неговите рицарски чувства, благодарност и чест? На челото му изби пот. Какъв е този недостатък в характера му, който като че ли го прави лесна жертва на тези заговорнички? Не можеше да се извини дори с фуstopоклонство — по-малко податлив на женското обаяние, отколкото повечето мъже, въпреки това трябваше да се слави с тази репутация. Спомни си за студеното си държане с госпожица Фокнър през първите дни на познанството им и впечатлението, което тя произвеждаше на младшите му офицери. Защо беше се спряла на него между всички тях, докато другите щяха да бъдат като восък в ръцете ѝ и да служат на нейните цели? Защо? И въпреки всичко наред с този

въпрос възникваше и възможен отговор, за който почти не смееше да помисли, който със самата си невероятност го изпълваше с ободряваща тръпка и надежда. Брант ускори крачките си. Ще вземе писмото със себе си, но няма да губи самообладание, когато дойде времето да го отвори.

Това време настъпи подир три дена в палатката му на кръстовището Трите бора. Когато отвори плика, с облекчение установи, че в него няма никакви приложения и писмото, изглежда, бе предназначено за самия него. То започваше без обръщение:

Когато прочетете това писмо, ще разберете защо не Ви заговорих, като се срещнахме снощи, защо дори се боях, че може да ми заговорите, като знаех какво трябва да Ви кажа на това място и в този момент — нещо, което можехте да научите само от мен. Не знаех, че сте във Вашингтон, макар и да знаех, че сте отзован; нямах начин да Ви видя или да ви пиша и отидох на приема на госпожа Бумпоинтър единствено с надеждата да чуя нещо ново за Вас.

Вие знаете, че брат ми е бил взет в плен от Вашите постове заедно с още един офицер. Той мисли, че Вие сте се досетили за истината — че той и другарят му са се навъртали край Вашата линия, за да подпомогнат бягството на шпионката. Но казва, че макар и да не са сполучили да ѝ помогнат, тя е избягала или е била пусната да мине линията с Ваше съгласие. Той казва, че Вие, изглежда, сте я познавали, че от това, което му разказала Роза, мулатката, вие двамата сте били явно стари познати. Нямах да заговоря за това, нито да се меса в частните Ви дела, но ми се струва, Вие би трябвало да знаете, че аз не съм знаела нищо за това, когато бях във Вашата къща и вярвах, че не я познавате. Вие с нищо не ми показахте, че я познавате, и аз вярвах, че сте откровен с мен. Нямах да заговоря за това изобщо, защото вярвам, че то не би променило решението ми да поправа злото, което мислех, че съм Ви причинила. Обаче сега обстоятелствата ме принуждават да Ви разкажа

ужасния край на тази история — Вие трябва да узнаете всичко.

Моят брат ми писа, че вечерта след като Вие сте заминали, погребалната команда вдигнала на склона трупа на една мулатка. Това не е била Роза, а трупът на жената — на истинската и единствената шпионка, — на която сте дали пропуск да мине през линията. Тя е била случайно убита от конфедератите в първия щурм против Вас, на съмване. Но само брат ми и неговият другар я познали, въпреки начерненото лице и дрехите, и под предлог, че била прислужница на един от приятелите им, получили позволение от командира на дивизията да я вземат; тя е била погребана от приятелите си и сред съмишлениците си в малкото гробище на кръстовището Трите бора, недалеч от мястото, където се намирате. Брат ми сметна, че би трябвало да Ви го съобща, изглежда, че той и другарят му изпитват странно съчувствие към Вас поради това, което знаят или което се досещат за Вашите отношения с тази жена, и струва ми се, той е бил трогнат от добротата и великодушието, което сте проявили към него заради сестра му. Но не мисля, че е разбрал или някога ще разбере колко тежко е поръчението, което ми е възложил.

Сега знаете, нали, защо не Ви заговорих, когато се срещнахме първия път — виждаше ми се толкова невъзможно да го направя в атмосферата и празничната обстановка, тъй несъвместими с ужасната вест, която трябваше да Ви предам. А когато се случи да Ви срещна по-късно — може би не бях справедлива към Вас, — ми се видяхте толкова зает и увлечен от други неща, че може би щях само да Ви отегча с нещо, което малко Ви интересува или което сте узнали и бързо забравили.

Искаше ми се да Ви кажа още нещо след като се освободя от ужасната вест. Не зная, дали все още бихте искали да го чуете. Но веднъж Вие бяхте толкова великодушен да повярвате, че съм Ви извършила услуга, като съм занесла писмо на Вашия командир. Макар и да зная по-добре от всеки друг истинската преданост към

Вашия дълг, която Ви накара да приемете скромните ми услуги, от всичко, което съм разбрала, тя никога не е била оценена. Ще ми се доверите ли още веднъж? Към мен са много благосклонни тук и може би все още бих могла да докажа на Вашите началници колко верен сте били на дълга си, дори и да нямате голяма вяра на Вашата приятелка Матилда Фокнър.

Дълго време Брант остана неподвижен с писмото в ръка. След това стана, заповяда да му доведат коня и препусна в галоп.

Не беше никак трудно да намери гробището на кръстовището Трите бора — хълмист склон, обрасъл с борове и кипариси и осеян с бели кръстове, които отдалече приличаха на цветя. Още по-лесно беше да намери сред по-старите, обрасли с лишеи плочи по-новата мраморна колона с простия надпис „Алис Бенъм. Мъченица“. В краката ѝ, под още по-нови и по-прости дървени пирамидки с изрязани на тях само инициали, лежаха няколко конфедератски войници. Брант коленичи пред гроба, но изтръпна, когато видя, че мраморът в основите на паметника бе зацапан с червен пращец от съдбоносните лилии, които са били струпани на гроба, но чиито окапали листенца лежаха вече потъмнели и полуизгнили.

Колко дълго бе стоял там, не знаеше. А после самотна тръба от стана сякаш го призова, както го беше призовала веднъж преди, и той си отиде — както си беше отишъл преди — към раздяла, която сега, той го знаеше, щеше да бъде завинаги.

Последва един месец, надзор и обучение и създаване в малкия стан под негово началство на този дух, който като че напускате самия него. Заграден от враждебни възвишения по границата на великата борба, от време на време до него стигаха известия за ожесточени боеве и скъпо спечелени успехи на бившия му дивизионен командир. От Вашингтон идваха заповеди да побърза с подготовката на новобранците и в душата на Брант се събуди слаба надежда. Но след това дойде ново нареждане — да се завърне в столицата.

Пристигна там без надежда и без страх — тъй скован бе духът му от това последно изпитание — то му се виждаше сега като подигравка над сетната жертва, която бе направил заради жена си. Макар вече да

не ставаше дума за нейния живот и безопасност, той знаеше, че все още може да спаси паметта ѝ от опетняване, като запази тайната, и не помисляше за това, че разкриването ѝ щеше да очисти петното от неговото име. Поради това дори не се решаваше да съобщи на Сузи за нейната смърт, да не би с безотговорността и поривистия си нрав тя да прибегне и към тази новина, за да му помогне. Беше използвал последното си назначение като предлог да я въздържи засега от всякакви подобни усилия. Дори избягваше дома на Бумпоинтър, като смяташе, че това е донякъде негов дълг пред паметта на жена му. Но не виждаше нищо нередно при самотните си разходки да стига до една чуждестранна легация или да усеща прилив на някаква надежда, като види ливреите ѝ по авенюто. Сърцето му жадуваше за съчувствие — жажда, събудена от писмото на госпожица Фокнър.

Междувременно беше подал във Военното министерство рапорт за назначаване на служба, колкото и малко да вярваше в тази формалност. Но на другия ден се изненада, когато началникът на отдела му съобщи, че молбата му била представена на президента.

— Не зная да съм подавал молба — каза той малко високомерно.

Началникът на отдела вдигна очи с известна изненада. Този тих, търпелив, затворен мъж беше го вече озадачавал един-два пъти и преди.

— Може би трябваше да кажа „дело“, господин генерал — отвърна той сухо. — Но интересът на най-висшия ръководител в страната ми се вижда желателен когато и да било.

— Искам само да кажа, че като се явих тук с рапорт, аз само изпълних заповедта на министерството — заяви Брант по-спокойно, но все тъй твърдо — и както си представям, един войник няма право да я оспорва. А струва ми се, че „молба“ или „дело“ биха означавали именно това.

Досега не му беше идвало на ум да взима такова становище, но разочарованието от миналия месец, добавено към това първо официално отбелязване на отстраняването му, беше събудило тази твърдоглава, безразсъдна, дори полупрезрителна упоритост, с която се отличаваше характерът му.

Началникът се усмихна.

— Предполагам в такъв случай, че чакате думата на президента — рече той студено.

— Аз чакам заповедите на министерството — спокойно отговори Брант, — а дали те идват от президента като главнокомандващ, или не, не ми влиза в работата да питам.

Дори и когато стигна в хотела, той все още беше обладан от това ожесточено безразличие, сменило предишната му несигурност. Струваше му се, че е стигнал до преломна точка в живота си, когато вече не се разпорежда със себе си и може да чака, издигнал се еднакво над усилия и очакване. И на другото утро прочете само с безстрастно любопитство съобщението от частния секретар на президента, че президентът ще го приеме по някое време преди обед.

След няколко часа го въведоха през приемните на Белия дом в по-уединените частни помещения. Прислужникът спря пред скромна врата и почука. Вратата отвори висок мъж — самият президент. Той протегна дългата си ръка на Брант, който стоеше нерешително на прага, хвана го и го въведе в стаята. Там имаше само един голям прозорец с разкошни завеси и хубав шарен килим, за разлика от удивително простите мебели. Само най-обикновено писалище с попивателна и няколко големи бели листа, кошче за хартии и четири груби кресла допълваха този контраст и бяха толкова прости и скромни, колкото и дългокракият и дългорък, облечен в черно домакин. Президентът пусна ръката на генерала, за да затвори вратата, водеща към друга стая, побутна към него едно кресло и се отпусна някак уморено в друго пред писалището. Но само за миг — дългите тромави крайници като че не се настаняваха лесно в креслото, високите тесни рамена увиснаха, за да намерят по-удобно положение, и се размърдаха от една страна на друга, а дългите крака се задвижиха насам-натам. Обаче обърнатото към Брант лице беше присмехулно и спокойно.

— Казаха ми, че ако искам да ви видя, трябва да изпратя да ви повикат — промълви той усмихнато.

Вече подкупен и може би отново попаднал под предишното влияние на този изключителен човек, Брант започна малко нерешително да обяснява.

Но президентът благо го прекъсна:

— Вие не разбирате. За моя опит тук беше нещо ново да намеря пълноправен американски гражданин с честна, справедлива жалба,

която трябва да се измъкне от него като гнил зъб. Но вие сте идвали тук и преди. Лицето ви сякаш ми е познато.

Сдържаността на Брант се стопи. Той призна, че на два пъти е искал аудиенция, но...

— Вие избягахте от зъболекаря! Това е било грешка.

Когато Брант се опита да възрази, президентът продължи:

— Разбирам! Не от страх, че ще ви заболи вас, а заради другите. Не съм сигурен дали и това е правилно. На този свят всеки трябва да понася известна болка... дори и нашите неприятели. Както и да е, разгледах вашия случай, генерал Брант. — Той вдигна от писалището парче хартия с надраскани на него с молив две-три бележки. — Струва ми се, че работата стои така. Вие сте командували позиция при Сивите дъбове, когато в министерството се получило съобщение, че било поради немара, било поради съучастничество, през разположението ви минавали шпиони. Нямаше никакъв опит да се докаже немарливостта ви: вашите заповеди, фактите за личните ви грижи и предпазните мерки бяха налице в министерството. Но се установяваше също, че съпругата ви, с която сте били само временно разделени, е всеизвестна конфедератка, че преди войната сам вие сте били подозиран и че следователно сте били напълно способен да избягвате собствените си заповеди, които може да сте издавали само като параван. Поради тези сведения министерството ви освободи от командния пост. По-късно се узна, че шпионката не била друга, а жена ви, гримирана и преоблечена като мулатка, че след задържането и от собствените ви войници, вие сте спомогнали за бягството й... и това било прието като последно доказателство за... е, да го кажем... за предателството ви.

— Но аз не знаех, че това е жена ми, преди да я задържат — поривисто рече Брант.

— Хайде да не се отвлечаме от официалните сведения, господин генерал. Вие не сте по-добър от министерството. Въпросът бе за личното ви предателство, но няма защо да се съгласявате с факта, че е било справедливо да ви отстранят, защото жена ви била шпионка. Сега, господин генерал, аз съм стар адвокат и нямам нищо против да ви кажа, че в Илинойс не бихме обесили и последния подлец въз основа на доказателства като тези на министерството. Но когато ваши приятели ме помолиха да разгледам този въпрос, аз открих нещо от по-голяма важност за вас. Мъчих се да намеря поне следа от

доказателства, които биха оправдали предположението, че сте изпращали сведения на врага. Намерих го да почива върху факта, че преди първото сражение при Сивите дъбове неприятелят е разполагал със сведения, които е могъл да получи само от наша страна и които водеха към федерална катастрофа; тази катастрофа обаче била избегната благодарение на вашата смелост. Тогава попитах министъра дали е готов да докаже, че сте изпратили сведенията с тази цел или сте били обзет от закъсняло чувство на разкаяние. Той предпочете да приеме бележката ми като шега. Но разследването ме доведе до следващото откритие, че единствената предателска кореспонденция, приложена като веществено доказателство, била намерена у убит федерален офицер, който се е ползвал от нашето доверие, и е била препратена от дивизионния командир. Но това не се споменава в делото.

— Ами че аз сам я изпратих — рече припряно Брант.

— Това пише и командирът на дивизията — каза с усмивка президентът, — и той я изпратил на министерството. Но тя е била някак потулена. Имате ли врагове, генерал Брант?

— Не познавам такива.

— Вероятно имате. Вие сте млад и се проявявате. Помислете за стотината други офицери, за които е естествено да мислят, че са подобри от вас и нямат жена шпионка. Все пак министерството може да е използвало вас, за да укрие единствения човек, който вече не можеше да спечели нищо от това.

— А не е ли възможно, господин президент, това да е било потулено, за да се запази доброто име на офицерството, тъй като главният виновник е бил убит?

— Радвам се да го чуя от вашите уста, господин генерал, защото това е аргументът, който използвах успешно по отношение на вашата съпруга.

— Значи, вие знаете всичко, господин президент? — попита Брант след кратко мрачно мълчание.

— Мисля, че всичко. Хайде, господин генерал, вие току-що не бяхте сигурен дали имате врагове. Нека ви уверя, че няма защо да не бъдете сигурен дали имате приятели.

— Осмелявам се да сметна, че съм намерил един, господин президент — отговори Брант с почти момчешка плахост.

— О, не в мен! — отрече със смях президентът. — В някой много по-силен.

— Мога ли да зная името му, господин президент?

— Не, защото е жена. Една почти ви съсипа, господин генерал. Предполагам, че е доста справедливо друга да ви спаси. И разбира се, съвсем нелогично.

— Жена ли! — откликна Брант.

— Да, жена, която е готова да се признае за по-лоша шпионка от жена ви... двойна предателка, за да спаси вас. Честна дума, господин генерал, не зная дали министерството е било на много погрешен път: един мъж, който оказва такова ту разколебаващо, ту убеждаващо влияние върху най-светите политически възгледи на една жена, би трябвало да бъде някак ограничаван. За щастие министерството не знае нищо за това.

— Нито пък някой друг ще го узнае от мен — стремително каза Брант. — Надявам се, че тя не е помислила... че вие, господин президент, за миг не сте повярвали, че аз...

— Ах, боже мой! Никой нямаше да повярва на вас! Това беше доброволно признание пред мен. Точно поради това беше тъй трудно да се оправи всичко. Защото дори това, че е занесла съобщението ви до командира на дивизията, говореше против вас; и вие знаете, че той дори се е усъмнил в автентичността му.

— Знае ли тя... знае ли госпожица Фокнър, че шпионката е била моя жена?

Президентът се позавъртя в креслото си така, че да погледне Брант по-сериозно с дълбоко сложените си очи, след това замислено си потърка крака.

— Да не се отвличаме от официалните сведения, господин генерал — отговори той след като помълча. Но когато лицето на Брант се изчерви, той вдигна очи към тавана и каза, сякаш си спомняше нещо забавно: — Не, мисля, че този факт стана известен първо чрез друг ваш приятел... господин Хукър.

— Хукър! — възкликна Брант с възмущение. — Нима е идвал тук?

— Моля ви се, недейте руши вярата ми в господин Хукър, господин генерал — рече президентът с полууморен и полушеговит упрек. — Не ме убеждавайте, че някоя от измислиците му е *вярна*!

Оставете ми поне този чудесен лъжец, единствения достъпен за разбиране свидетел, който имате. Защото от момента, когато за първи път се яви тук с жалба и претенция за офицерско звание, той ми е доставял неизказано удоволствие и ми е давал убедителни показания за вас. Другите свидетели бяха заинтересовани и предубедени — господин Хукър бе откровено верен на себе си. Как другояче щях да узная за грижата, която сте положили да се преоблечете, за да запазите честта на униформата, и сте се изложили на риска да бъдете убит като неизвестен шпионин наред с жена си, освен чрез великолепно му описание на ролята, която е изиграл той? Как другояче щях да узная историята как сте разкрили калифорнийското съзаклятие, освен чрез яркото му описание, в което главният герой е самият той? Не, не бива да забравите да поблагодарите на господин Хукър, когато го видите. Да видите госпожица Фокнър в момента е по-лесно — тя е на гости при някои от членовете на семейството ми в съседната стая. Да ви оставя ли с нея?

Брант се изправи с бледо лице и разтуптяно сърце, докато президентът погледна часовника, надигна се в креслото и постепенно стана на крака.

— Желанието ви за действаща служба е удовлетворено, генерал Брант — заговори той бавно, — и вие веднага ще се явите при стария си дивизионен командир, който сега е начело на Десетия армейски корпус. Но — продължи той след преднамерена пауза — във вашата служба има известни правилници, които дори и аз не мога да нарушавам. Следователно трябва да ви е ясно, че не можете да се върнете в армията в предишния си чин.

Леката руменина, която заля лицето на Брант, лесно отмина. И остана само безпогрешният блясък на възвърнала се младост в искрените му очи, когато каза:

— Позволете ми да отида пак на фронта, господин президент, няма значение като *какъв*!

Президентът се усмихна, сложи тежката си ръка на рамото му и го побутна лекичко към вратата на съседната стая.

— Аз тъкмо исках да кажа — добави той, отваряйки вратата, — че ще трябва да се явите при вашия повишен командир като генерал-майор. И — продължи той, като издигна гласа си и побутна госта си в

другата стая — той дори не ми е благодарил за това, госпожице Фокнър!

Вратата се затвори зад него и той остана за миг зашеметен, а в ушите му все още звучеше далечният глас на президента от стаята, която току-що беше напуснал (той поздравяваше новия посетител). Но в стаята пред него, която водеше към зимна градина, нямаше никой, освен една самотна фигура; тя се обърна малко плахо и малко дяволито. Същият бърз, разбираш поглед у двамата, същото плахо, щастливо изражение. Той бързо се доближи.

— Значи вие сте знаели, че... че тази жена... беше моя съпруга? — запита той стремително и сграбчи ръката ѝ.

Тя му отправи умоляващ поглед... малко уплашено се озърна към стаята, към отворената оттатък врата и едва отрони:

— Да отидем в зимната градина.

Само преди няколко години авторът на тези правдиви страници се движеше със зяпаща тълпа туристи в градините на Белия дом. Облаците на войната отдавна се бяха разсеяли и изчезнали, Потомак мирно струеше край тях и нататък, където някога се е простирала обширната плантация на голям водач на конфедератите — сега национално гробище, в което войниците, паднали и от двете страни, лежат един до друг еднакво споменавани и почитани, а великата богиня отново гледа безметежно от купола на белия Капитолий. Вниманието на автора бе привлечено от строен, хубав мъж с войнишки вид, с леко прошарени брада и мустаци, който показваше разни забележителности на около дванадесет-четиринадесет годишно момче.

— Да, макар, както ти казах, тази къща да принадлежи само на президента на Съединените щати и семейството му — каза усмихнато господинът, — ей в онази малка зимна градина аз направих предложение на майка ти.

— О, Кларънс, как можеш! — обади се дамата до него с укор. — Нали знаеш, че това стана *много* по-късно!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.